

SLOVENSKI NAROD

Štampa vsak dan popoldne, izvenredno nedelje in praznike. — Inserati: do 30 peti 4 2 D, do 100 vrst 10 50 p, večji inserati peti vrsta 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklicji beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inseratni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D, za inozemstvo 360 D.

Upravištev: Knaševa ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.

Uredništvo: Knaševa ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 24.

Poština plačana v gotovini.

Volilcem v Sloveniji.

Pred zgodovinsko odločitvijo stojite. Usoda naše ožje domovine je v vaših rokah.

Leta 1923. se je SLS posrečilo izvesti večino slovenskih volilcev v fronto avtonomistične kljubovalnosti in pozneje celo v vratolomno izdajniško politiko Stjepana Radića.

Posledica te katastrofalne politike je izolacija Slovencev v državi, padanje njihovega vpliva. Vsi stanovi trpe na gospodarskih posledicah politike SLS, ki je Slovenstvo zapeljala v protidržavno fronto.

Zanemarjeno je ostalo parlamentarno delo, ki bi prineslo izenačenje bremen in dolžnosti. Pač pa se je brezplodni prepir zaostрил do skrajnosti.

Danes more že slepec čutili, da je pot, kamor je Slovence zavedla SLS, napačna. V prepad jih vodi, v gospodarsko smrt, v politično brezpomembnost.

Nazaj v realno politiko! Proč s prepri plemenskega in verskega značaja, ki nas slabijo! Čemu verski prepri, ko nihče ne ogroža vere? Čemu plemenska zavist, ko Slovenstvo ni v nikakoli nevarnosti?

Narodni blok hoče Slovence uvesti v ustvarjajočo državno politiko. Za vse naše stave, ki so enako potrebni narodovemu obstoju, hoče doseči pogoje harmoničnega napredka.

Narodnemu bloku lahko kmet, kajti med volilci Narodnega bloka je gotovo že danes milijon kmetov, ki tvorijo jedro Narodno-radikalne in Samostojne demokratske stranke.

Zaupata mu lahko obrtnik in trgovec, ki sta najbolj interesirana na tem, da v državi vlada red, povsod isti zakoni, ista sodišča in neoviran promet brez državnopravnih preprek.

Zaupata mu lahko namešteneč, čigar usoda je vezana z bojem zoper dražnjo in z ureditvijo državnih financ, kar zmore le krepka delovna večina.

Zaupata mu lahko tudi delavec, ki ve, da so vse socialne pridobitve delavstva v Jugoslaviji vezane na Samostojno demokratsko stranko, ki je izdala v agrarni državi edino pravilno parolo, da naj se strokovno delavske organizacije depolitizirajo, delavec pa naj kot polnovreden državljani sodeluje v velikih državotvornih strankah.

Proč s političnim razrednim in stanovskim bojem, ki gre čisto za tem, da narod politično razkroji v popolno nezmožnost za delo. Proč z malimi strankicami, ki temelje itak le na osebnih mržnjah!

S prezirom gremo preko napadov osebne narave, ki jih mrgoli v sovražnem časopisju. Nikdar nismo v politiki iskali osebnih koristi.

S prezirom gremo tudi preko očitkov, da nimamo srca za Slovenstvo in da preveč čutimo z državo in s Srbstvom. Na vse to odgovorjamo: Močna Jugoslavija je edina garancija za svobodno Slovenstvo!

Ljudje, ki jim je po vsej njihovi vzgoji narodna zavest nekaj manj-vrednega, nas starši nacionalistov ne bodo učili narodnih dolžnosti.

Zato vas pozivljamo v odločilno borbo. Danes in jutri bodi vsak izmed nas agitator!

V nevarnosti je ugled in kredit naše države, v nevarnosti je naše gospodarstvo.

Pozabite na osebne in krajevne spore in pomislite, da bodo v nedeljo odločali stotisoči, ki pa se sestavljajo iz drobnega dela stoterih in tisočeri narodnih delavcev.

Obča zmaga Narodnega bloka je gotova! Na delo, da zmaga tudi med Slovenci!

V Ljubljani, 6. februarja 1925.

DR. GREGOR ŽERJAV.

Somišljeniki, pozor!

Največ 550 glasov

pričakujejo sami Kamenarovičevci, da bo dobil

dr. Ravnihar.

Nasprotniki Narodnega bloka računajo, da bo dobil

Ivan Mohorič čez 4000 glasov.

Bitka se bo vršila

samo med Mohoričem in Korošcem.

Zato bi bilo 550 Ravniharjevih glasov,

oddanih indirektno za klerikalce.

Dr. Ravnihar je danes že klerikalec.

V dogovoru z njimi je postavil

zgagarsko listo narodne sramote

za nedeljske volitve, za občinske volitve pa je

s klerikalci na eni listi.

Z letaki slepari danes zopet z novo firmo »Ljubljanske samoupravne zveze«, ki je v resnici pa

le klerikalna stranka,

v katero so skočili kot napredni izdajalci le Ravnihar, dr. Hacin, Juvan. Železnikar pa nekaj kučljenih salonskih socialstov.

Nobena stranka ne stoji za tem političnim prevarantom. Delavci so snoči odklonili skupen nastop s klerikalci ter s tem pokopali z njimi vred tudi Ravniharja.

Naprednjaki! Vsi složno in

enotno v boj za Mohoriča!

Vrzi vsi volilno kroglico SAMO V L (prvo) SKRINJICO!

V slogi je moč!

Danes, ko so se strnile vrste naprednih in narodnih Slovencev v nezlomljivo falango, ne bo odveč, ako pregledamo vrste te falange in konstatiramo pred vso javnostjo, da predstavlja Narodni blok cvet slovenske inteligence, najnaprednejši kmetijski in delavski živeli Slovenije.

Le pogledimo, kdo vse stoji za Narodnim blokom! Tu imamo najprvo slovensko državno uradništvo. Gros tega uradništva stoji na strani državo-tvornih strank. Večina sodnikov, odvetnikov, notarjev, večina političnega uradništva, profesorstva in velika organizacija jugoslovenskega učiteljstva stoji na braniku državne in nacionalne ideje.

Za velikimi uradniškimi organizacijami in kategorijami pridejo nacionalne organizacije, predvsem Sokolstvo. V vrstah slovenskega Sokolstva se zbira pristaši napredne in nacionalne misli. Ta velika bojna organizacija ne izda svojih svetlih tradicij. Danes ne gre za enostavne strankarske volitve, s katerimi izjavljamo in potrjujemo zgolj svoje strankarsko članstvo.

Te volitve pomenijo temeljni afront proti Stjepanu Radiću in vsem notranjim sovražnikom državnega in nacionalnega edinstva! Zato stoji za sedanjjo vlado in za Narodnim blokom tudi navedene strokovne organizacije, ki po svojem programu nimajo v drugih razmerah opravka s strankarsko politiko.

Jugoslovenski in slovenski Sokol ne bo tajil svojega načelnega narodnega prepričanja. On je pomagal ustvariti našo državo in je hotel po svojih najboljših predstavnih enotno državo. Slovenski Sokol, kakor slovenski državni uradniki in učitelji ne more in ne sme glasovati za stranke, ki posredno ali neposredno zagovarjajo notranje razkosanje Jugoslavije ter zmago Radićevih idej.

Ob strani Narodnega bloka stoji dalje čvrsta organizacija idealnih jugoslovenskih borcev dobrovoljcev, ki so krvaveli po vseh zemljah sveta za sveto jugoslovensko stvar in državo. Ti borci ne morejo podpirati tistih, ki danes rušijo in prodajajo tujcu, kar so nekoč priborili z rekami krvi in z gorami človeških žrtev.

Ob boku Narodnega bloka, tako rekoč vzporedno z njim, pojde v boj svetla organizacija jugoslovenskih nacionalistov, ki spoznava, da se krijejo njihovi narodni cilji v sedanjem volilnem trenutku s cilji Nacionalnega bloka.

Vsem tem se pridružujejo vrste slov. narodnih železničarjev ter vrste pametnega delavstva in seljaka, ki oba spoznavata, da je Narodni blok pripravljen izgraditi našo državo v idealno in harmonično enoto splošne ljudske blaginje ter gospodarskega napredka in procvita. Vsi ti pošteno krogi razumevajo splošno državne in medstanovske interese ter cilje tega Narodnega bloka in uvidijo pogubnost nadaljnjega razkroja ter pogubne klerikalne in Radićeve politike ravno za gospodarstvo in s tem za delavstvo in kmetijstvo v prvi vrsti!

Kaj naj rečemo o slovenskem trgovstvu in obrtništvu, o naši domači mali in veliki industriji? Vsi ti krogi so življenjsko interesirani na problemu in izgradnji jugoslovenske gospodarske enotnosti, ki omogoča našemu trgovstvu in obrtništvu ter industriji kar največjo delavnost po vsi Jugoslaviji in za vso Jugoslavijo. Naša velika država bodi za naše gospodarstvo nekako nemejeno tržišče in razprodajni bazar.

Pa tudi intimni interesi slovenskega šolstva tja gori do univerze zahtevajo v sedanjem trenutku točno izjavo v prilog Narodnega bloka, kakaj danes je vsakomur jasno, da mora postati naše temeljno šolstvo nekaka jugoslovenska vzgojna ščica in da bo naša inteligentna nadprodukcija morala na jug. da tamkaj prekrvavi vse družabno, kulturno in narodno življenje s priznanim slovensko temeljitostjo!

Vrste Narodnega bloka, vrste pristašev vsaj temeljnih misli tega bloka so v Sloveniji nepregledne! Vse, kar je

Napeto razpoloženje v Zagrebu in na Hrvaškem.

Stroge policijske odredbe. — Aretacije sumljivih elementov v Zagrebu. — Sodni stol v nasprotju s politično upravo.

— Zagreb, 7. februarja. (Izv.) V zvezi z večeršnjim odločnim razglasom zagrebskega policijskega ravnateljstva, na podlagi katerega so na dan jutrišnjih volitev za mesto Zagreb prepovedani vsi sestanki in vsa zbirališča množic na ulicah, je danes policijsko ravnateljstvo izdalo še dodaten odlok, ki strogo prepoveduje vsako afiširanje poročil o volilnih rezultatih in o volilnem gibanju. Ta odlok prepoveduje tudi afiširanje takih poročil v izloženih oknih administracij, odnosno na objavnih deskah redakcij vseh zagrebskih listov.

Kakor se je izvedelo, so nameravali hrvaški republikanci volilne rezultate izrabiti v velike demonstracije proti državi.

V zvezi s snočnimi demonstracijami, ki so jih priredili komunisti skupno z radićevci in pri katerih je aktivno sodelovalo le okoli 50 prosluhtih t'pov, je takoj po udušenih demonstracijah policija izvršila racijo po vseh sumljivih javnih lokalih. Policija je aretirala 25 sumljivih oseb, ki se niso moge izkazati s pravilno legitimacijo, niti niso mogle upravičiti svojega bivanja v Zagrebu. V hotelu »Royal« je policija izsledila šest hanaovcev, katerim je bil ponovno preveden prihod v Zagreb,

kjer ne morejo izkazati nikakega poštenega poklica. So to najeti in plačani razgrajali, ki povsod provocirajo izgrede proti Narodnemu bloku in jugoslovenskim nacionalistom.

Zelo značilen sklep je včeraj objavil sodni stol v vprašanju internacije dr. K. R. a. a. c. a. in njegovega tovariša iz Jastrebarske. Tamošnja politična oblast je njiju internacijo odredila. Pritožila sta se na zagrebski sodni stol. Včeraj je ta razsodil, da ne more o tej zadevi meritorno presojati, ker je odločitev internacije zadeva politično - upravne oblasti. Ta sklep bilje v obraz prejšnjemu sklepu istega sodnega stola, ki se je tikal internacije dr. Mačka in tovarišev. V Mačkovl zadevi je sodni stol naglašal načelo, da se z internacijo omejuje državljanska svoboda. Nastal je radi Mačkove zadeve oster kompetenčni konflikt.

Policijsko ravnateljstvo je danes zaplenilo volilni manifest frankovcev radi njegove protidržavne vsebine. Izvedena je bila tudi hišna preiskava v uredništvu »Slobodne Tribune«.

V Zagrebu in na Hrvaškem sploh vlada največja napetost in razburjenje. Vse stranke hujskajo svoje pristaše na največji odpor proti obstoj države.

Nedonustno vmešavanje Liube Davidovića v vojaške zadeve.

— Beograd, 7. februarja. (Izvirno)

Na volidnih mestih je izzval pismo voditelja opozicije Liube Davidovića na kralja zaradi ojačenja posadk na Hrvaškem splošno ogorčenje in ostro kritiko. Včeraj popoldne je bila sela izvršilnega odbora Davidovićeve stranke, na kateri so tudi razmotrivali poročila, prihajajoča iz Zagreba, češ da se bodo volitve na Hrvaškem izvedle pod pritiskom ojačenega vojaštva. Nekateri člani Davidovićeve stranke so zatrjevali, da so v vodstvu stranke prispela poročila o dislokaciji vojaštva na Hrvaškem. Ta poročila navajajo, da je vojni minister izdal na komandanta savske divizije naredbo za transport enega polka in komandantu drinske divizije za transport dveh polkov na Hrvaško. Z ozirom na ta poročila je Liuba Davidović odposlal na Nj. Vel. kralja pismo, v katerem protestira proti takemu premikanju čet. Te vesti so izzvale v javnosti živahne komentarje. Današnja »Politika« priobčuje anonimno izjavo nekakega ministra, ki pravi, da vojaštvo na Hrvaškem nima namena pritiskati na volilce, temveč je tam razpostavljeno po potrebi, da čuva državo ter vzdržuje javni red in mir. V slučaju nevarnosti mora biti država branjena s pomočjo vojske. Vojska nikjer ne more vplivati na volilce. Po mnenju ministra je upeti, da bodo volitve povsod potekle popolnoma mirno. Po končanih volitvah bo treba gledati na bodočnost. Če nikjer ne pride do incidentov, se vojska ne bo nikjer vmešavala.

Notranji minister Boža Maksimović je novinarjem izjavil, da je vojaštvo na Hrvaškem res primerno po potrebi dislocirano. Zato so bile povsem opravilne odredbe. Minister ne more umevati protesta onih, ki so, kakor znano, delali in pripravljali na vse ono, kar so objavili in pokazali dokumenti. Vladini ukrepi so bili storjeni zato, da se vzdrži red in mir. Zaradi prisotnosti vojske na Hrvaškem ni po-

zdravo in razumno, kar lahko še doživlja velike državne in nacionalne ideje, je na njegovi strani in bo v nedeljo glasovalo za zmago čvrstega nacionalizma in zdravega gospodarskega napredka nad zgagariji in oznanjevalci zaprjenega in nazadnjaškega klerikalizma ter vsesplošnega državnega razkroja, kakršnega zahteva pisana družba okoli Stjepana Radića, dr. Korošca in dr. Ravniharja!

V slogi je moč!

trebno nikako vznemirjenje. Vojska ne bo odločevala pri volitvah, marveč bo samo branila državo.

V visokih vojaških krogih je nastop Liube Davidovića izzval ostro grajo in kritiko. Visoki vojaški funkcionar je izjavil, da je edina vojska, ki more ščititi in braniti našo državo, katero zadnji čas ne ogrožajo toliko zunanji, kakor notranji neprijatelji. Čudno je bilo postopanje bivšega predsednika vlade, ki si je nadel vlogo nekakega vojaškega kontrolorja. Nima nikake pravice, vmešavati se v notranjo službo vojske. Vojsko razporejajo v naši državi in tudi v drugih državah po potrebi. Bilo je, je in bo premeščanje jedin iz enega v drug kraj, ker vojske čete niso vezane na eno mesto, marveč je njih dislokacija odvisna od državne potrebe. Splošno je treba obsojati vmešavanje politika v čisto vojaško zadevo.

Valutna unija med Avstrijo in Madžarsko.

Jugoslavija odklanja donavsko federacijo.

— Bern, 7. febr. (Izv.) Finančni odbor Društva narodov se je včeraj sestel v Ženevi na prvo sejo Dnevni red razpravam: 1) poročila o finančni obnovi Avstrije in Madžarske, 2) finančna poročila strokovnjakov in članov odbora. Najprej se razpravljala finančno vprašanje Avstrije in za tem Madžarske. Madžarska delegacija pod vodstvom grofa Bethlena je danes dospela v Ženevo. Značilna je okolnost, da se nahajajo v Ženevi predsednik Avstrijske narodne banke dr. Reich in ravnatelj avstrijskega notnega zavoda dr. Brauneis in predsednik madžarskega bančnega urada dr. Popovics. Vedno bolj se zgoščujejo vesti o valutni uniji med Avstrijo in Madžarsko.

Iz Beograda prihajajo poročila, da je Jugoslavija odločna nasprotnica vsake, bodisi gospodarske ali politične donavske federacije.

Borzna poročila.

Ljubljanska borza danes ni poslovala. Zagrebska borza danes ni poslovala.

V prostem prometu so notirali: Curli 11.96, Praga 182.50, Trst 256.75, London 296.25—296.50, Newyork 61¹/₂—61.90, Dunaj 0.08715—0.087175, Pariz 333—334.

INOZEMSKA BORZE.

— Curli, 7. febr. Današnja borza: Beograd 8.35, Pariz 27.93, London 24.775, Newyork 518.50, Milan 21.48, Berlin 1.234, Praga 15.30, Dunaj 0.0073.

— Trst, 7. febr. Borza: Beograd 39.10, Pariz 129.75—131.75, London 115.30—115.35, Newyork 24.075—24.125, Curli 464—466, Praga 71.10—71.30, Dunaj 0.0333—0.0375.

Klerikalci na delu.

Vlom v lokal »Oblastnega odbora Orjuna« v Ljubljani.

Danes zjutraj okoli 7. se je poljal proti Vrhniku Ciril Hartman, sin gostilničarja pri Figovcu. Ko je vlak pasiral progo pri kinu »Tivoli«, je Hartman opazil, da je več oseb poskakalo skozi okno arene, ki se nahaja za Narodnim domom. Hartman je videl, da so neznanici skočili z okna, kjer se nahajajo prostori »Oblastnega odbora Orjuna«. Zato je naglo skočil z drvečega vlaka, hoteč jo ubrati za bežečimi zlikovci. Priletel pa je precej trdo in predno se je pobral, so neznanici že izginili za prvim vogalom. Koliko je bilo begancev, Hartman ni mogel ugotoviti, zdi se mu pa, da pet ali šest. Takoj po skoku z vlaka je Hartman odšel v lokal Orjuna in je opazil, da je bilo vlomljeno, narkar je takoj obvestil par članov Orjuna, za tem pa policijo. Na lice mesta so takoj odšli kriminalni organi, ki so ugotovili, da so vlomilci vdrli v lokal Orjuna skozi okno, ki je bilo samo priprto.

V lokalu samem so se lotili najprej v kotu stoječe pisalne mize, katere predala so nasiloma odprli. Odnegli so, kolikor se je dotedaj ugotovilo, samo par legitimacij, nekaj znamk Orjuna in par spisov. V isti sobi se nahajajočemu društvu »Zora« so storilci odnesli nogometno žogo in mandolino.

Kdo so storilci, se ne ve, upati pa je, da bodo kmalu izsledeni, ker so jim oblasti že na sledu. Javno je, da so vlomili klerikalci. To je razvidno iz dopisne knjige Orjuna, katero so lopovi popisali in počekali. Točno so tudi navedli, kaj so odnesli, razvidno pa je tudi, da je bil vlom dobro premišljen. Med drugim je v knjigi navedeno: Prokleti Orjunci! Ravno prav, da je dopis-

na knjiga pri roki. Vam bomo, cenjena gospoda, vsaj poročali o našem posetu. Opazovali smo vašo trdnjavo še dalje časa in danes smo opazili, da ni nikogar na straži. Zato smo vas obiskali. Odnegli smo par legitimacij in znamk, ker mi tudi včasih rabimo orjunaške znamke in legitimacije za poset tajnih sej Orjuna. »Zora« nam je posodila žogo in mandolino. Nato je rabil pisec par najordinarnejših psov, letelci na Orjuna, za tem pa si je privoščil inženjerja Kranjca, ki je komunistom in njih za veznikom klerikalcem trn v peti. Zanimiv je ta-le odstavek: Pozdravite hudičevega inženjerja Kranjca. Recite mu, da ga pozdravlja tisti, ki mu je Koroščevo vabilo nabli na vrata in ki je v nedeljo razbil na račun in odgovornost inž. Kranjca v Unioinu Istenec. — V pismu končno vlomilci še napovedujejo, da posetijo še druge lokale. — Ugotovljamo, da so z zločinskimi nasilnostmi pričeli klerikalci, da se ne bodo kasneje izgovarjali, da so nedolžni, ako bo njih postopanje rodilo slabe sadove. — Z ozirom na ta dogodek pozivamo vse somišljenike, zlasti na kmeth, naj bodo pripravljeni na najrazličnejše lopovščine, zločine in nasilstva klerikalcev, ki so že napli blazni, ker se jim maajo tla pod nogami. Bodite oprezní in čuječi!

Stranki pa, ki neprestano blebeto o državljanski svobodi in enopravnosti, v resnici je pa vedno pripravljena potepati to svobodo in uveljaviti svoje narodno izdajstvo z najgostimi nasilji, kakor je storila z vlomom v prostore »Orjuna«, pokažite vrata! Fej, hinavci, farizeji in zapeljivci!

Čitajte in premislite, predno se odločite!

Škof Jeglič in zloraba vere in cerkve.

Avtentične informacije o stališču Sv. Stolica napram politikujoči duhovščini.

Beograd, 7. februarja.

Z — irom na današnja izjavo škofa Jegliča, ki drzno izjavlja, da so vesti o stališču Vatikana napram zlorabi cerkve in vere neresnične, j. dobil Vrh dopisnik na merodajnem mestu sledeče avtentične informacije.

Ko je bil naš zunanji minister N. N. čič meseca decembra v Rimu, je imel daljši razgovor s kardinalom Gasparijem in se mu je službeno pritožil, da je v naši državi velik del duhovščine na čelu separatističnega pokreta in da zlasti v Sloveniji nesramno zlorablja cerkev in vero za volilno agitacijo.

Kardinal Gaspari, ki je zunanji minister Sv. Stolica, je odgovoril, da se popolnoma strinja z izjavami škofa. Nitič. Tudi Sv. Stolica oboja zlorabo vere v politični borbi, da je sploh proti udejstvovanju duhovščine v politiki.

Kljub tej izjavi so se množile zlorabe vere od strani klerikalne duhovščine. Samo nadškof Akšamovič je prepovedal dušnim pastirjem prevzeti kandidate, tačas pa je g. Jeglič dovolil kandidirati raznim župnikom. Mnogi dušni pastirji so čuvarji skrinje SLS.

Nato je vlada izročila preko svojega poslanika Smodlake službeno noto Sv. Stolicy, v kateri opozarja na kvarne posledice zlorabe vere po duhovščini in odklanja odgovornost za nadaljnje težave. Sv. Stolica je takoj odgovorila, in to oficijelno, da ponavlja svoje stališče, da tudi ona odločno oboja vsako pridigovanje v cerkvi v strankarske svrhe in sploh politične nastope duhovščine. Sv. Stolica bo skrbela, da se bodo ta njena načela povsod vpoštevala.

Med tem je tudi nuncij Pelegrinetti bil opozorjen na te dogodke, ki groze zaplesti našo državo tik pred pogajanjmi za konkordat v boj, kakor ni v intenciji ni Sv. Stolica ni jugoslovanske vlade. Gosp. Pelegrinetti je pri-

staš politikujoče struje in je pravzaprav samo figura v roki klerikalcev. Gosp. Pelegrinetti dobro ve, da se danes v vseh cerkvah pridiguje za SLS, a po jezuitski metodi se je odločil, da taji. Dela se začudenim, kakor da je novorojeno dete čiš, še nikdar nisem čul, da kak duhovnik strankarsko pridiguje.

Tačas pa je v ministrstvu notranjih zadev nagomiljenih na stotine aktov, ki dokazujejo, kar je v Sloveniji itak notorno: da namreč vsa moč SLS stoni izključno na zločinski zlorabi vere in neprestanem kršenju čl. 11. ustave.

Za Pelegrinettijem je stopinje ubral tudi škof Jeglič: On je sam ukazal vsem duhovnikom, da gredo v boj za SLS, po njegovem ukazu se ljudstvo maltretira v spovednicah in po prižnicah, on je centum volilne akcije SLS, njegovi duhovniki so izdajatelji in pisci »Slovenca«, on ima tiskarno, ki tiska najgrše lopovščine, z eno besedo, samo verski pritisk drži še SLS.

Kljub temu Jeglič taji: Danes je dal v »Slovenca« natisniti članek, da se Cerkev in vera pri nas nikjer ne vlečeta v politični boj. Trdi, da je laž in natočevanje, če kdo trdi, da se vera upotrebljuje za strankarsko politiko...

Drznost škofovega organa je velika, tembolj, ker je vsa dežela priča proti škofu.

Iz tega pa se vidi, da je škofa sram priznati resnico. Sram ga je in boji se povedati, kaj delajo on in njegovi. To je tudi napredek za nas, da škof čuti, da to, kar dela, je nezakonito in nedopustno.

Mož se tolaži, da ni še odstavljen. Ni obdaj, da se naprej pove škofom, kdaj so dozoreli za samostan. Toliko je pa gotovo, da je led prebit: Sv. Stolica je korektna, škof pa ji nasprotuje. Ne bo minulo dolgo, in tudi ta igra bo končana. In z njo bo konec storila SLS.

Lov na kaline se nadaljuje.

Klerikalni sleparji so napeli pred volitvami vse sile, da priboré svojim tigrom vsaj toliko glasov, da polom ne bo katastrofalen. Za volilno agitacijo so posegla klerikalna podjetja, na čelu s škofovo tiskarno, globoko v žep in izdala za propagando težke tisočake, ki jih je znosilo slovensko ljudstvo v svoji zaslepljenosti v to nenasično bisago. Šli so od moža do moža, izmišljali so si gorostasne laži, obrekovali in obljavljali vse, kdor nado prodati svojega prepričanja, in zdaj, ko nas loči od odločitve samo še en dan, si drznejo ti volkovi v ovčji koži pozivati celo poštene slovenske delavce, naj volijo stranko, ki ni imela nikoli smisla za delavski stan. — Pri inteligenci jim je spodletelo, uradni-

štvo, učiteljstvo, obrtništvo, trgovci in industrijalci jim obračunaj hrbet, ker so se vsi do zadnjega prepričali, da je klerikalna politika za obstoj in napredek Slovenije v edinstveni Jugoslaviji naravnost pogubna. Zato so se zatekli k delavstvu kot zadnji opori, s katero bi radi preprečili svoj neizogibni poraz. Nastavili so limanice trpinom-delavcem, kličejo na pomoč celo železničarje, ali zdi se nam, da so časi, ko je slovensko delavstvo slepo drvelo za to podlo jezuitsko kliko v svojo lastno pogubo, že davno minuli.

Kaj pa lahko nudi delavstvu moralno do skrajnosti pokvarjena družba, ki se zbira okrog junakov Zaloške pešte in nosi socijalni čut samo na jeziku?

Ali je naš delavec res tako zaslepljen, da ne vidi, kaj tiči za temi klerikalnimi frasami in obljubami? Vedno, kadar jim je tekla voda v grlo, kadar je šlo za korita, so bila njihova usta polna obljub. In vedno, kadar je prišla ta reakcionarna stranka na krmilo, se je delavstvo na lastni kogi prepričalo, da je SLS v praksi največja nasprotnica delavskega stanu. Železničarji niso in nikoli ne bodo pozabili, kako jim je ta stranka na Zaloški cesti zasidila nož v hrbet, kako je nastopila v javnosti proti njihovim voditeljem in kako imenitno si je znala umiti roke, češ državni interesi zahtevajo, da mora delavec ukloniti svoj tilnik pod krivo klerikalno palico in molčati zato, ker smo slučajno mi na vladi. In kje najdete slovenskega delavca, zaposlenega v klerikalnem podjetju, ki bi ne čutil vse te težje klerikalne socijalne reakcije? Klerikalna gospoda ne dovoli svojem delavstvu in uslužbencem, da bi se organizirali, pač pa je ustanovila sama kurlozno strokovno zvezo, v kateri odločujejo gospodje, ki so sami zainteresirani na izžemanju delavcev.

Taka je klerikalna skrb za delavstvo in tako mora delavec presoditi dejanski položaj, ko mu nastavlja klerikalizem limance. Stranka, ki je preganjalna, zapirala in dosledno izkoriščala naše delavstvo, kadarkoli je bila na vladi, nima moralne pravice apelirati na delavstvo sedaj, ko ji teče voda v grlo. Delavci, železničarji in rudarji, ne pozabite, kdo je delavsko odgovoren za krvave dogodke na Zaloški cesti, kdo je še nedavno zapiral in preganjal vaše tovariše, dasi je trobil v svet o popolni svobodi, ko je vas vabil v boj za svoj žep! Ne pozabite, da so vse klerikalne obljube samo vaba, s katero skušajo tigri lutri loviti med vami glavo! Če je vam res pri srcu gospodarski napredek in razvoj Slovenije, brez katerega ste vsi v nevarnosti, da izgubite delo in zaslužek, če hočete sebi in svojim družinam dobro, se odločite za stranke Narodnega bloka, ki edino jamčejo za to, da bo v državi konec nereda, demagogije, hujškanja plemena proti plemenu in stanu proti stanu, da zavladata red in mir in da oživi gospodarsko življenje, ki je prvi pogoj za obstanek in blaginjo delavskega stanu! Obrnite klerikalnim hujškanjem hrbet in sledite vzgledu drugih stanov, ki so se že odločili, da glasujejo komunkatno za Narodni blok! Vaša skrinjica v Ljubljani je PRVA, na Kranjskem DRUGA in na Štajerskem ČETRTO!

Ljubljanski trgovci in volitve.

Na zahtevo naših gospodarskih krogov, ki jo je izročila vodstvu demokratske stranke deputacija pod vodstvom veletržca in predsednika Gremija trgovcev v Ljubljani g. F. Stupice, je ta stranka postavila gospodarskega kandidata, tajnika Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani g. Ivana Mohoriča. V vseh naših trgovskih organizacijah smo se že leta in leta menili o tem, da je treba tudi gospodarskim krogom zastopnika v parlamentu, ker smo bili trgovci vedno mnenja, da bo najlažje in najpreje pomagano vsem slojem in stanovom, če se uredi gospodarska vprašanja. Kaiti, kjer je blagostanje, tam ne strada nihče, ne delavec, ne javni, ne zasebni uradnik ali nastavljenec. Važno je zategadel, da imamo v parlamentu ljudi, ki se kot strokovnjaki bavijo z gospodarskimi vprašanji in ki bodo zastavili vse svoje sile in moči zato, da se že enkrat uredi naša najnujnejša gospodarska vprašanja. Praktično pa so izkusile vse naše gospodarske organizacije že davno, kako nujno je potreben v Beogradu strokovnjak, ki lahko reši in uredi marsikako za nas važno zadevo, posebno če, če ima za saho parlamentarno moč, kot jo predstavlja Narodni blok.

Nam trgovcem je treba gledati tu preko ozkih mej domačih strankarske politike in preko osebnih simpatij ali antipatij stvarno na pomen tega volilnega boja. Nasproti si stojita le dve skupini: Narodni blok in Opozicija. Opozicijo predstavlja pri nas Slov. ljudska stranka in če bodo trgovci, pristajali te stranke volili g. dr. Korošca, svojega največjega nasprotnika, ki načeljuje najmočnejšim zadrugam, potem je to stvar okusa. To so one zadruge, ki so neizprosno nasprotnice trgovine in ki imajo privilegije, da plačujejo manj davkov, kot mi. Opozicija, sedaj na zunaj enotna in slozna v razdražnem delu, bo pokazala takoj vse svoje slabosti in nesoglasje, čim se bodo križali interesi teh pokrajinskih skupin. Naši pridobitniki ne spadajo med ljudi, ki se večejo z boljševisko navdahnjenimi radičevci.

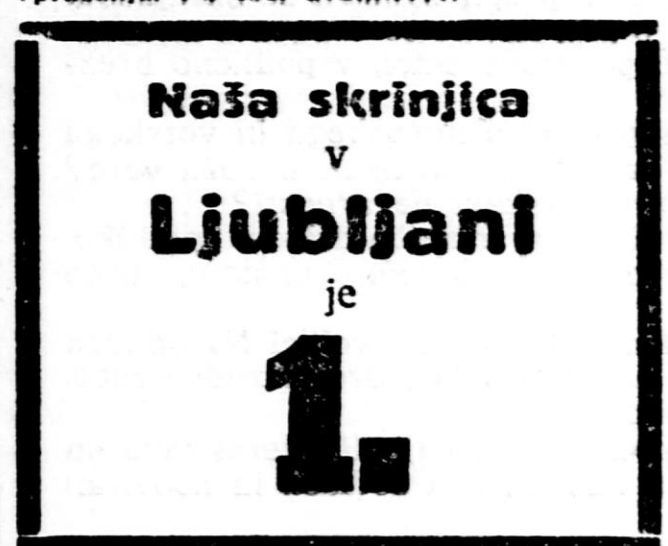
Za naprednega trgovca odločitev ni težka. Vse tiste male napredne stranke izven Narodnega bloka v tem velikem boju za narodno in državno edinstvo, tudi v bodočem parlamentu ne bodo prišle prav nič v poštev pri odločanju naših gospodarskih vprašanj. Slovenska trgovina, obrt in industrija potrebuje močno in veliko Jugoslavijo, prostrano našo državo, če hoče raz-

pečavati svoje blago, cveteti in napredovati, ne pa ozke meje naše Slovenije. Zato tudi stranke g. dr. Ravničarja pri našem bodočem gospodarskem delu in pri odločanju v gospodarskih in davčnih vprašanjih ne pride v poštev. Premajhna in preslabotna je, da bi kje kaj doslegla! Oni izmed nas, ki se abirajo okoli te stranke, ne mislijo daleč. Kakor so antisocijalni in ne napredni glede delovnega časa in službenih prejemkov napram svojim nastavljenem, tako so malenkostni in nedolgovidni v političnem pogledu. Treba gledati preko osebnih in malenkostnih nezadovoljstev stvarno na položaj in potem odločitev ne bo težka.

Trgovci! Volimo zato našega gospodarskega strokovnjaka g. Ivana Mohoriča, ki nam je že s svojim delom v naših organizacijah dokazal, da je mož, kot ga potrebujemo. Impozanten volilni shod Narodnega bloka nam je v četrtek jasno povedal, da je bela Ljubljana v njegovem taboru.

Trgovci.

V naših strokovnih organizacijah vidimo dan za dnem, da se naši ljudje ne zanimajo dovolj za vsa naša gospodarska vprašanja. Pri anketah in razgovorih o osnutkih gospodarskih zakonov ne sodelujejo. Šele potem, ko čutijo slabo stran katerega zakona ali naredbe, šele potem, ko je že prepozno, začno misliti in iskati pomoči. Prepozno! Glejmo, da tudi v bodoče ne bomo zopet prepozni. Zato rabimo zastopnika, ki se bo zanimal za gospodarska vprašanja. Po toči zvonili...

Narodni in napredni Slovenci!

8. februarja vas kliče država, da glasujete za načela in smeri njenega nadaljnjega razvoja in napredka!

V smislu brezštevilnih generacij naših prednikov morate še enkrat potrditi svojo neomajno voljo do jugoslovanskega političnega edinstva, to je do države in narodne skupnosti Slovencev, Hrvatov in Srbov. Več stoletni čut samoohrane je rodil Slovenstvo in to je našlo v jugoslovanski državni moči svoj definitivni ščit in okvir.

Klerikalna avtonomija pomeni v kulturnem in prosvetnem oziru konec duševne svobode ter cerkvenopolitično suženstvo najgrše vrste! Ta avtonomija bi zahtevala nadalje neminovno gospodarsko smrt vseh pridobitnih in delovnih stanov Slovenije.

Politično in gospodarsko edinstvo nam odpira široko pot preko vse države. Vse, kar izdeluje ter prideluje slovenski kmet, delavec, industrijec in trgovec in ne v najmanjši meri naš inteligent, najde v veliki jugoslovanski državi najboljšie pogoje produkcije, razprodaje in napredka. Naši industriji čim več prostosti in čim širšo pot na jug, našemu delavstvu, našemu inteligentu, ki mu preti v ozkih domačih razmerah neizogibna brezposelnostna smrt, vsem kar najvišje pridobitno področje!

Vprašanje našega blagostanja je problem čim lažje produkcije na vseh poljih! Za tako produkcijo pa je treba velikega državnega teritorija kot razprodajnega tržišča in pa temeljite aktivne politike v parlamentu in vladah! Radičeva in Koroščeva taktika nasprotuje gospodarski konsolidaciji in računa na nedogledne ustavne revizije. Zdravo jedro našega naroda zahteva obratno na temelju nedotakljivih idej državnega in gospodarskega edinstva plodno, podrobno gospodarstvo in socialno delo. Za to delo boste glasovali tudi vi, ker je kompaktna absolutna večina jugoslovanskega naroda na vaši strani, na strani državnega in gospodarskega edinstva ter za čim vsestransko, medstanovsko, splošno ljudsko izgradnjo našega gospodarstva in jugoslovanske kulture!

Zahtevajte, da se poboljša kmetištvo v Sloveniji, da s splošnoagrarimi zakoni zaščitimo dobrobit večine našega jugoslovanskega naroda. Država naj poskrbi za slovenskega kmeta, se posebni nacionalni obratni sistem!

Stremite za tem, da se industrijski položaj Slovenije še bolj utrdi in da postane naša dežela jugoslovansko Porurje. S tem ustvarimo našemu narodu, našemu tehničnemu naraščanju, delavstvu, uradništvu neizčrpne viře dohodkov ter možnosti obstanka.

Slovensko šolstvo naj se razvije do prvega v državi in naj nosi glas o slovenski kulturni nadarjenosti ter temeljitosti preko vse države!

Glasujte za slovenski aktivizem v novi državi, to se pravi za čim večje udeleževanje slovenskega človeka na

vseh poljih kulture in gospodarstva ter zlasti po celi državi in v prvi vrsti na državni upravi doma in v Beogradu. Izkoristimo vse viře velike države za dobrobit naše in na korist celoga jugoslovanskega naroda. S tem potrdite najglobljejšo misljo Slovenstva v novi državi! Ne izolirajmo se, okupirajmo v plemenitem smislu besede, v tehniki, v gospodarstvu, v pedagogiki, kot dobri uradniki, delavci, trgovci, industrijci, politiki, zdravniki, tehniki itd. celo državo, posvečamo se vsemu jugoslovanskemu narodu!

Posnemajte neštevilne generacije slovenskih Sokolov, slovenskih pisateljev, dobrovoljcev, nacionalistov, revolucionarcev! Zaničajte vsak poizkus ali misel na podporo slovenskemu nazadnjaškemu klerikalizmu in SLS, ki sta grobokopa duševnega življenja ter moderne demokracije!

Na naši strani so vse žive sile našega naroda! Z nami korakajo vsi zdravni elementi Slovenije, vse velike organizacije od Sokolstva, učiteljstva, od jugoslovanskih strokovnih organizacij, do organizacije jugoslovanskih nacionalistov, dobrovoljcev, razumnega delavstva in kmetijstva, vse sile, ki delujejo na prostovoljnem javnem poprišču v naših telovadnih, prosvetnih in kulturnih organizacijah, v pevskih društvih, v humanitarnih napravah, v glasbi, sportu itd.

8. februarja povejte glasno, da so vam predstojeli programi nedotakljivi notranji ideali!

Pozabite osebna in lokalna nesoglasja ter potrdite, da je treba življenje navdahniti z idealizmom, z idealizmom državne in nacionalne misli, s pravilno misljo Slovenstva v naši državi, s pravimi podrobnimi načrti našega duševnega in gospodarskega procvita in napredka!

8. februar naj prešteje vrste slovenskih nacionalnih in naprednih idealistov!

Proti upokojencem in invalidom.

Ker so upokojenci uvideli, da jim je vlada gg. Davidoviča in Korošca odgriznila poslednji komad kruha, ker so invalidi uvideli, da morejo pričakovati invalidski zakon le od delazmožne skupščine, vlada pa jim je tačas že dovolila 100 milijonov poboljška, ker so se eni in drugi odločili za »Narodni blok«, je »Slovenec« začel nesramno napadati voditelje upokojencev in invalidov. Ako bi šli z njim, bi bili angeli, zdaj so seveda zanič. »Slovenec« preti invalidom in upokojencem. Naj bo miren, kar je SLS mogla tem reči, žem vzeti, to jim je že ukradla 8. oktobra 1924, ko so klerikalni tigri gg. Korošec, Veseljak, Sušnik in Kulovec v Beogradu podpisali najbolj sramotno draginjsko naredbo.

Poziv Čehoslovakom za Narodni blok.

Odbor češkoslovanskih državljenov v Beogradu poziva s posebnim proglasom vse Čehoslovake, ki imajo v naši kraljevini volilno pravico, da glasujejo za kandidatne liste Narodnega bloka, ker je Češkoslovanska republika zelo zainteresirana na tem, da pride v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev do čim prejšnje notranje konsolidacije, za kar ravno stranke Narodnega bloka dajejo največje jamstvo.

Klerikalni izdajalci.

Današnji »Slovenec« približuje v svoji ilustrirani prilogi sliko dr. Ante Trumbića, tistega, ki je prodal in zapravil, kakor je v dokumenti dokazal Adriaticus v knjigi »Jadransko vprašanje«, našo kršno. Notranjsko, nadalje slike nemških poslancev v bivši narodni skupščini, na čelu jim dr. S. Kraft, pri čigar imenu pripominja, da ga je najeta drhal napadla in smrtno nevarno ranila, in končno sliko bivše zloglasne nemške Kazine v Ljubljani, pod katero sliko stoji napisano, da to dejanje — namreč, da je Kazina, kjer so se polstoletja snovali najogabnejši naklepi proti Slovincem — »sramoté ves narod«.

Službeno glasilo klerikalne stranke torej predstavlja dr. Ante Trumbića pač zato, ker je nam zapravil Notranjsko, slavi tiste Nemce, ki so nas zatirali tisoč let, in jih proglasa za junake, pred katerimi se naj slovensko ljudstvo, kakor nekdanj, v šasih sužnjosti, globoko odkriva, in kriči, da moramo Slovenci zopet vrniti Nemcem Kazino, pa Filharmonijo, pa Kranjsko šparksno, pa — »Deutsches Haus« v Celju in Kazino v Mariboru itd., češ da so to »dejanja, ki sramoté slovenski narod«!

Slovenci doslej še nismo doživeli take sramote, kakor jo je s tem zagrešilo oficijelno glasilo stranke, ki se po nemarnem še imenuje slovenska ljudska stranka.

Tako je pisalo pred vojno nemškotarsko glasilo »Štajer«. Danes je to njegova vloge prevezel »Slovenec« in z njim dr. Korošec.

Fej, narodni izdajalci, ki imajo sedaj še to nesramno predrznost, da se postavljajo kot zaščitnike Slovenstva in slovenskega ljudstva! Proč s takimi lopovi!

Na to lopovščino je samo en odgovor: Kdor ima v srcu samo iskrico slovenske zavesti in slovenskega ponosa, ta bo glasoval za kandidate Narodnega bloka!

Naprednim kmetom – pristašem SKS.!

Vodstvo SKS v Ljubljani, zeleni kavarniški generali, so sklenili za ljubljanske občinske volitve zvezo s klerikalci! Podpisali so pakt, da kandidirata na klerikalni listi dva samostojna kmeti! Zagrešili so nečuvno izdajstvo nad napredno in narodno stvarjo. Napredni kmetje! Jutri, v nedeljo, so skupščinske volitve. Puceljava skrinjica tudi ni nič drugega nego razervna škatalja za klerikalce! Ne dajte se udejati klerikalizmu! Obsodite zeleno ljubljansko generalko, ki hočejo slovenskega kmeta zopet popolnoma spraviti pod klerikalna pest. Izrazite tem generalom svoje ogorčenje in nezaupanje, ne dajte jim niti ene kroglice! Vse kroglice v skrinjico Narodnega bloka, katerega zmaga bo zmaga naprednega kmeta!

Naša skrinjica na Kranjskem je 2.

Magistratno uradništvo in volitve.

Danes bodo poklicani tudi uradniki naše mestne občine ljubljanske, da oddajo svoj glas enemu izmed petero kandidatov.

Pomislite, magistratni uradniki, da glede Vas ne gre samo za navadno manifestacijo, ne gre za veliko več, gre za Vašo lastno usodo, za Vaš lastni dobrobit, katerega imate vi sami v svojih lastnih rokah! Kajti brezdomno bo izid današnje volitve uplival tudi na izid prihodnjih ljubljanskih občinskih volitev in na kakovost prihodnjega našega občinskega sveta, ki bode imel v rokah Vašo usodo.

Kdor izmed Vas si želi, da vnovič zavzame nad njim bič rudečino-rudečine, d. z. o. r. P. et Co., one pisane družbe, katero je še v pravem času poznala vlada srmatno z rotovža; kdor želi, da se bode nadaljevala »nivelezacija stanov«, kakor piše magistratno uradništvo samo v svojih spomenicah na sedanji gerentski svet; kdor želi, da bo pri nameščevanju odločevala strankarska pripadnost, pri napredovanju pa primerno »zaslug« sorodstva, zlasti — ženskega spola; kdor želi, da bo še nadalje honoriran zaradi svoje rodbine in ne zaradi svoje opravila, skratka, kdor si želi popolne boljševidnosti, popolnega sovjetskega sistema v mestni upravi, ta bode vrget kroglice v eno izmed skrinjic št. 2—5. Saj je vsakemu izmed vas dano na prosto voljo, izbrati si dobro ali slabo, in si magari tudi boljševisko vrv dati sam okoli vratu.

Kdor pa tega ne želi; kdor hoče, da se bode ozirala pri nastavljanju, premeščevanju, honoriranju na izobrazbo, na študije, na odgovornost, skratka na kvaliteto in kvantiteto opravljenega dela; kdor neče, da zavladna na rotovžu zopet geslo: »Hofratov ne potrebujemo; želodci so vsi enaki!«; kdor hoče, da zavladna v mestni upravi zopet poštenost in pravičnost; kdor neče imeti, da bi mestno uradništvo dajalo svoj potrdilni hrbet na razpolago pravkar razgnani pisni družbi v svrhu raznih socialističnih, kleriko-komunističnih, sploh boljševiskih in sovjetskih eksperimentov. — ta uradnik si bode izbral našo prvo skrinjico, ta uradnik bo volil Mohoriča!

Menimo, da bi podcenjevali politično razsodnost naših magistratnih uradnikov, a kaj še, žalili bi jih naravnost, če bi le košček dvomili, da bi se mogli odločiti za katero drugo skrinjico, kakor za prvo. Magistratni uradniki vendar dobro vedo, da je demokratska stranka edina stranka, od katere imajo kaj pričakovati, edina stranka, čije predstavnik jim jamči za to, da uradništvo doseže ono stališče, katero mu gre po vsi pravici, a katero je kleriko-komunistična »konvulcija« namenoma in sistematično izpodkopavala.

Vse to naj magistratni uradniki pomislijo in stopijo vsi na plan za g. Mohoriča!

— Ravnihar zopet za tri narode in v zvezi s klerikalci. Včeraj ob 20. zvečer se je vršil v bivši Kavarni Nar. doma shoditizv. »Narodne zajednice«. Pravzaprav so se tu zbrali žalostni ostanki NSS in pa »zajedničar« dr. Ravnihar, cela dična družba 80—100 volilcev. (Pribejemo resnico, 80—100 največ, da bo naša javnost na jasnem). V katerih je Ravnihar seveda povedal, da bode »zmagali«. Hvalili je sicer demokratsko idejo, le da ji niso na četu »pravil« možje, zato, ker niso tako spretni akrobati kakor je on sam. Razlagal je tudi, da smo Slovenci, Hrvati in Srbi trije narodi in da mora pač tako biti, čez 1000 let (doslovno po Ravniharju), da bomo lahko vsi eni narod. Tudi »srednje linijo« med republiko in monarhijo je našel, ki jo bo treba ubrati. O, kako je bilo to učenlo! Sledečji je še po-

vedal, da je povsod korupcija, samo v »zajednici« da so sami značajni in poštenjaki. H koncu je vstal še Juvan, ki je dejal, da je bilo v »Unionu« sicer res 4000 ljudi, pa da so jih do polovice navozili v Ljubljano vlak in avtomobili, druga polovica pa da je bila »mladina«. On tudi ve, da bo »nacionalni blok« zaplenil v nedeljo »Slovenca« in »Novo Pravdo«. Končno je Juvan še naznačil, da sta dr. Ravnihar in NSS že sklenila pakt s klerikalci glede skupnega nastopa pri obč. volitvah. Nastala je med zborovalci grobna tišina, samo nekdo je melanholično vzkliznil: »To bo pokrov za grobnico dr. Ravniharja in narodnih socialistov!«

Agitacijski lokali Narodnega bloka.

- I. in II. volišče: Gostilna pri Košku.
 - III. volišče: Knjižnica St. Jakobskega društva.
 - IV. volišče: Gostilna Kavčič, Privoz št. 4.
 - V. volišče: Derenda.
 - VI. in VI. a volišče: Gostilna pri Mraku.
 - VII. volišče: Gostilna pri Panju.
 - VIII. volišče: Gostilna Bevc (Zupančičeva baraka).
 - IX. in IX. a volišče: Gostilna Novi svet (Prešernova soba).
 - X. volišče: Pisarna dr. Grablovnica (Sodna ulica).
 - XI. XII. in XIII. volišče: Gostilna Brezovšek.
 - XIV. volišče: Knjižnica političnega društva (Bohoričeva ulica).
 - XV. volišče: Pri Plankarju.
 - XVI. XVII. in XVIII. volišče: Gostilna pri Grčarju (Gasilska cesta).
- V teh lokalih se naj zanesljivo zglasí vsak smišljenik potem, ko je izpolnil svojo volilno dolžnost!

LJUBLJANSKE OBČINSKE VOLITVE.

Klerikalna lista vložena!

Danes opoldne so klerikalci vložili svojo listo za občinske volitve. Na listi so: dr. Stanovnik, Ravnihar in Deržič.

Lista Narodnega bloka vložena.

Kot prva je bila danes dopolne vložena lista Narodnega bloka za ljubljanske občinske volitve z dr. Pucom kot nosilcem.

Socialistična lista.

Kot tretja lista bo vložena socialistična lista.

Rok poteče jutri opoldne ob 12. uri.

Ravnihar se javno proglašja za klerikalnega hlapca.

Danes so klerikalci in Ravnihar izdali letak, v katerem pravijo, da so klerikalna stranka, davidovičevci, narodno-radikalna stranka, narodni socialisti, socialnodemokratska stranka in samostojna kmetijska stranka sklenile »ljubljansko samoupravno zvezo« in bodo razven komunistov nastopili pri bodočih občinskih volitvah z enotno kandidatno listo.

Temu nasproti konstatiramo:

1. Davidovičeva stranka v Ljubljani sploh ne eksistira. Po istem načelu bi bil Ravnihar lahko postavil na svoj letak tudi Spahovce in džemijete.

2. Postavitev NRS na letak je državna falzifikacija. NRS kandidira ne le pri skupščinskih volitvah, temveč tudi za občinski svet na listi Narodnega bloka.

3. Tudi NSS ni nikdar sklenila, da se veže s klerikalci, temveč so se preko Ravniharja udejali klerikalizmu in nekateri strahirani generali te stranke: gg. Juvan, Kravos, Kozinc in tov.

4. Laž je, da je socialistična stranka postala zaveznik SLS. Nasprotno je res, da je socialistična stranka Juzoslavije že pred nekaj meseci sklenila, da se pod nobenim pogojem nikdar več ne veže s klerikalci, ker jo je sodelovanje s SLS v bivšem občin. svetu organizatorično in programatično pripeljalo na rob propada.

Ravniharjev letak je torej od kraja do konca falzifikat. Edina resnica tega letaka je, da je dr. Ravnihar sedaj tudi očividno postal hlapec klerikalcev.

Nečuvno izdajstvo družbe Ravnihar — Juvan in tov. na predvečer odločitve o bodoči usodi Ljubljane mora vsakemu naprednemu ljubljancu odpreti oči. Narodni in napredni volilci Ljubljane sedaj spoznavajo, kam jih boče speljati izdajalstvo nekaterih po-

litčnih izrodov. Zato vsi na plan! — Brezpogojno vsi na volišče in kroglice v skrinjico Narodnega bloka! Strite izdajice in hlapce v prah!

Naša skrinjica na Štajerskem je 4.

Politične vesti.

— Iz diplomatske službe. Kralj je včeraj podpisal večje število diplomatskih ukazov o imenovanjih in premeštitvah. Konzul v Zadru Vaso Protić je premeščen v Celovec. Dosedanji konzul v Celovcu dr. Niko Mirošević je imenovan za tajnika pri poslanstvu na Dunaju. Poslaniški svetnik v Bruslju Miroslav Janković je premeščen kot poslovnji odpravnik v Madrid. Radomir Šumenković je imenovan za generalnega konzula v Düsseldorfu, konzul na Krku Spiro Pavlišević za poslaniškega svetnika v Atenah. Filip Dominković za poslaniškega svetnika v Budimpešti. Stanislav Mihelj za tajnika pri istem poslanistvu. Stane Mihailović za poslaniškega svetnika v Varšavi.

— Papežovo pismo ljubljanskemu škofu. Današnji »Slovenec« poroča, da so po deželi razširjeni letaki in lepaki s papeževim in kardinala Gasparrija podpisom, ki prepovedujeta duhovnikom kandidirati in obsojati strahovito gonjo ljubljanskega škofa in njegovih politikujočih duhovnikov proti narodu in državi. »Slovenec« pravi, da so ti letaki natisnjeni v Delniški tiskarni odnosno izdani od Narodnega bloka. To je laž. Res je, da papež najostreje prepoveduje zlorabo vere in cerkve, res je, da obsoja vmešavanje duhovščine v strankarsko-politične boje, toda neznanu nam je, da je ta njegova naredba objavljena z njegovim in njegovega ministra podpisom tudi v letakih. Pozivamo somišljenike, da nam vpošljejo vsaj en teh letakov, da vidimo, kaj papež razglašja, narodni blok se seveda ne briga za to, da bi prevzel stroške za objavo event. papeževih naredb, akoravno vsi pošteti ljudje soglašajo, da je prav, ako je sv. Stolica vsaj v zadnjem hipu povzdignila javno svoj glas.

Glavna VOLILNA PISARNA »NARODNEGA BLOKA« za LJUBLJANO je v »KAZINI«, I. nadstropje. Telefon št. 418.

Avstrijske nadloge.

Zopet čitamo članek o avstrijskih težavah. Nanisan je k rednemu zasedanju sveta Društva narodov, ki se prične 9. marca t. l.

Poročal bo tam generalni komisar Zimmermann o stanju avstrijske sanacijske akcije. Že v Rimu so delegatke Društva narodov izven programa izmenjavali svoja mnenja o Avstriji, po Zimmermannovem poročilu v novem zasedanju pa pričakujejo Avstriji obširno diskusijo o položaju svoje države in o njeni bodočnosti.

Članek izjava, da je napačno, da se avstrijski problem pojmuje le kot finančna zadeva, ne da bi se vpoštevalo dejstvo, da so gospodarski temelji države zrahljani in da ostane brez obnove in razvoja privatnega gospodarstva državna sanacija samo umetna stvaritev.

Situacija v državi se slabša. Ob rimskem zborovanju Društva narodov je bilo v Avstriji nezaposlenih 115.000, sedaj jih je že 160.000. Draginski indeks se dviga in deficit trgovske bilance raste. Zmota je bila izjava o življenski sposobnosti avstrijske države. Njen obstoj je ogrožen, dokler nasledstvene države ne odpravijo svojega sedanjega gospodarskega zaprtja; ako se izvrši odprtje, potem bi bila Avstrija rešena.

Članek dr. Steiner označa končno problem za gospodarsko-političen, ki se tiče vse Evrope. Vmes svojih izvajanj govori tudi o sprotni razdelitvi Avstrije med Jugoslavijo, Italijo, Češkoslovaško in Madžarsko.

Kaj bo torej z Avstrijo? Toliko hvala in slavošpevov, tako trdno zagotavljanje vodilnih avstrijskih politikov, da je s sanacijsko akcijo obrana prava pot za dobro ureditev države in povzdigo njenega gospodarstva — sedaj pa tak jok in stok in nebrojna vrsta ugibanj o bodočnosti Avstrije, iz katerih vseh se končno izlušti potreba podpore in pomoči Avstriji s strani nasledstvenih držav.

Problem izgublja svoj gospodarski značaj in se pretvarja vedno bolj v političen problem, orientiran napram

nasledstvenim državam. Te pač niso nastale zato, da bodo posebej vzdrževale avstrijski ostanek in vsi oni v Avstriji, ki vežejo na svoje lamentacije nade na nekako obnovo stare Avstrije, naj si zapomnijo, da iz te moke ne bo kruha. Naj se le pošteno spregovori na bližnjem zasedanju sveta Društva narodov o sedanjem stanju avstrijske države, potem pa, ako res nima v sebi življenjske sposobnosti, naj se izvrši operacija, ki da pogoje za razvoj prizadetih pokrajinam, kakor pač velevalo interesu nasledstvenikov.

Scotus Viator je pred dnevi v češkoslovaških Uduženjih v Ameriki govoril o razbitju Avstro-Ogrske. Odločno je odbil mnenje, da je bilo razbitje avstro-ogrsko države usodna hiba, kakor trde nekateri. Sicer pa zavezni pravzaprav niso razbili Avstro-Ogrske, marveč je v resnici razpadla sama ob sebi in je versailleska pogodba samo potrdila izvršeni čin.

Kaj torej? Nasledstvene države naj si preskrbe točne informacije o gospodarskem stanju v Avstriji in o rezultatih sanacijske akcije, da se razvdi potem v zasedanju Društva narodov, v koliko je avstrijski problem gospodarski in v koliko politični, tudi s tisto primesjo o razbitju — dveh nasledstvenih držav! Potem pa treba odločnih pa jasnih ukrepov, vpoštevajočih mir in red, razvoj in napredek v srednji Evropi, katera hoče živeti!

Glavna VOLILNA PISARNA »NARODNEGA BLOKA« za volilno okrožje LJUBLJANO-NOVO MESTO je v Narodnem domu, I. nadstr. Telefon št. 123.

Čudo prečudno!

»Slovenec« molči o avtonomiji kot grob, krščanski boljševizem je vrget v koš!

Čudne stvari se gode po ljubljanski in mariborski oblasti! Po vseh kantonihi teče rdeča kri, jetnišnice se polnijo, opozicional. časopisje ne more izhajati, voditelji se zapirajo ali internirajo, shodi so prepovedani. Povsod nasilje in korupcija, tatvina, goljufija, ropi in požigi. Težko ranjeni klerikalni agitatorji umirajo po ljubljanskih in mariborskih bolnišnicah. Strahota, strahota, ljudje božji, 8. februarja protestirajte proti takemu početju in vrzite kroglice v skrinjico SLS! Tudi vi, naprednjaki, ki so vam načela naprednosti sveta!

Tako in podobno čitate vsak dan v »Slovencu«. Kričanje o krvopretitvi, terorju, nasilju, korupciji, pobojih itd. uporablja SLS v sedanjem trenutku, ker je zapazila, da te besedice vlečejo in da je nerazsodnost ob času volitev tako velika, da se lahko trdijo povsem nemogoče stvari! Ali ne vidite povsod krvi, nasilja, terorja, pobojev, diktature itd.?

»Slovenec« je popolnoma pozabil na svoječasne parole, na avtonomijo in na krščanski boljševizem! Škoda, vse to je pozabil!

Koliko vpitja je bilo od strani SLS in »Slovenca« pred dvema letoma, ko je ta stranka agitirala z avtonomijo Slovenije in begala kmetstvo in slabo razumljeno slovensko samostojnost. Na vse kriplje so tedaj duhovniki s prižnice propovedovali, kako nas bodo Srbi posrbili, Hrvati pa pohrvatili, da je treba vojske iz Makedonije v Slovenijo nazaj, da plačujemo prevelike davke, zlasti pa da se moramo kot Slovenci postaviti na plan in zahtevati svoja klerikalna prava! Danes ni o avtonomiji ne duha ne sluha. Ljudje so spoznali, da je bila gola fraza brez vsebine in da je prava avtonomija tam, kjer politiki delajo in skrbje za svoje kraje, kjer se potrudijo in za ljubljansko in mariborsko oblast tudi dejansko nekaj store! »Slovenec« onušča avtonomizem, kar je velenec onušča za njegovo taktiko in za SLS! Odraka se svojemu temeljnemu programu, o avtonomiji molči kot grob!

Isto se je dogodilo tudi krščanskemu boljševizmu! Koliko vpitja o socialni krivicičnosti, koliko razgrajanja po ljubljanskem občinskem svetu, koliko beganja in zapeljavanja našega delavstva! Klerikalci so obljubili boljševisko Jugoslavijo v najkrajšem času, pretli so s socialnimi pomori in poboji. Tudi tu se je izkazalo, da klerikalcem ni bilo do resničnega socialnega pokreta ali programa, marveč da so s temi gesli samo lovili delavske kalne ter si osvoili njihove kroglice. Sam dr. Gosar, vodja te demagoške struje, je pravkar izdal knjigo, v kateri priznava, da je edino pametni gospodarski red kapitalistični odnosno zasebnolastniški in da pelje vse drugo v gospodarsko anarhijo, diktaturo in nesvobodo!

Zakaj SLS ne operira več z avtonomijo in s krščanskim boljševizmom? Ker ta gesta ne vleče več, ker so se obrabila in ker je danes komednejše lagati o nasilju, krvi, terorju, sleparijah, goljufijah, ki se gode okoli nas dnevno na vseh vogalih, po trgih in vaseh itd. Ali ne vidite vsega tega okoli nas, na vseh kantonih? Res, ne? Pravkar so

zaklati dr. Korošca, »Slovenca« zabranili za vse večne čase, in sicer tudi za nazaj!

All res nasede naše podeželsko ljudstvo tej nesramni agitaciji klerikalnih voditeljev in verjame njihovim lažem in goljufijam o nasilju, terorju, korupciji, ki je nikjer ni!

V Sloveniji ni terorja, opozicionalnim listom, ki se drže dostojnih mej in določb zakona, agitatorjem so pota prosta, vsaka zakonito priznana agitacijska beseda se neovirano razlega po naših krajih. Ni je večje svoboda, kakor je danes v Sloveniji!

Zato smo sigurni, da bo narod pokazal klerikalnim lažnikom 8. februarja nos ter vrget kroglice v skrinjico poštenega nacionalnega bloka, ki ne vara in ne slepari in ne demagogizira, ker računata samo na pamet in trezen razum našega naroda in kateremu predlaga povsem ostvarljive in potrebne programe pametne politike v prospeh in korist slovenskemu kmetijstvu, obrtništstvu, delavstvu in industriji. On zahteva in predlaga delo za blagostanje vseh!

DAMSKI KLOBUK, ki ga priporoča parška moda pred pomladansko sezono.

Turistika in sport.

— Smučar — volak. Prejeli smo ta-le dopis in ga priobujemo, ne da bi se hoteli kakorkoli vmešavati v stvar samo. Dopsi slove: »Z ozirom na to, ker vsi vemo, da je smučarstvo važen del narodne obrambe in ker si vsi želimo, da bi se naša dična vojska tudi v tej stroki čim bolj izurila in izpopolnila, dovolite mi, gospod urednik, še enkrat kratko besedo. V sobotnem članku št. 26. z dne 1. im. trdi g. J. Tavčar, smučarkotenični vodja JZSS, da sta »plug in pluzni zavor« elementarna in minimalna »smučarska spretnost, katera pač omogoča vsakemu smučarju bodisi vojsku ali samo sportniku le zastilno, počasno in naporno smučanje v gorah. (Podčrtal podpisani). Čujmo, kakšno mnenje imajo o »plužnem zavoru« (Stembogenschwung) druge evropske poznane smučske kapacitete! H. Hoeck (1911. str. 116.) »Um einen langen, schwierigen, hindernisreichen Hang hinunter zu fahren, reicht man Stembögen aneinander, ohne zu halten, sich so überall durchwindend. Diese Art Schlagenbögen zu fahren, ist auf Touren unschätzbar.« Bilgeri (1911. str. 47.) »Auch am steilsten Hang und in der größten Geschwindigkeit ist er (namreč: der Stembogen) mit viel Erfolg anzuwenden. Lahko bi citiral dobesedno izjave tudi še drugih smučskih strokovnjakov, pa menda bo že to dovolj. Torej: kar je Hoecku »unschätzbar« je g. J. J. »minimalne vrednosti. Iz tega se lahko sklepa dvojno: ali da g. J. T. ne obvlada plužnega zavora in zato tudi ne pozna njegove neprecenljive vrednosti — osobito za volaka-smučarja, ali pa je namenoma izrekel tako uničujočo sodbo o plužnem zavoru. Meni že samo gorilomene »trditve« popolnoma zadošča, zato s smučarji, ki imajo taka mnenja in taka izkustva, odklanjam vsako nadaljno debato. Na polje osebnosti sumničanja nečem nikomur slediti, ker smatram to za netaktno. Ako je merodajnim krogom (občinstva to itak ne zanima) na tem, da izve, v čem se še ne strinjam z načrtom pri organizatorju prve naše vojaške smučske ednice, sem vedno rad pripravljen, tudi to pojasniti. — S tem je za me naša smučska vojna v javnosti končana. M. Sinkovec.

— Kaj je z Dempseyem? Kakor poročajo, namerava stopiti svetovni boksarski prvak Jack Dempsey dne 20. maja v zakon in da ne bo več javno nastopal. Nasprotno pa prihaja iz Los Angelesa kabelegram, v katerem Dempseyjev manager Jack Kearns javlja, da bo Dempsey v prihodnji sezoni nastopil proti Gibbonsu, kakor tudi proti črncu Willisu. Seveda je to vest sprejeti z rezervno, ker se ne ve, kaj bo k temu rekla Dempseyeva nevesta.

— Fred Betonnel poražen. Znan boksar Fred Betonnel, ki je bil določen za nasprotnika Dundeeja, je podlegel boksarju Paulu Fritschu, učencu Carpentierja.

— Prvenstvo Srednje Evrope v smučanju se bo vršilo v času od 12. do 15. v Johannesbadu. Na tekmovalje odpošlje Romunska 4 tekmovalce, Italija, 3 Avstrija, 8 Jugoslavija 13 (?) Poljska 13.

Prosveta.

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani.

DRAMA:
Začetek ob 20. zvečer.
Sobota, 7. febr.: Veronika Deseniška Red C
Nedelja, 8. febr.: ob 15. pop. Pepeluh, mladinska igra. Izven
ob 20. zvečer Stričkove sanje. Izven
Ponedeljek, 9. febr.: Magda. Red E
Torek, 10. febr.: zaprto.

OPERA:
Začetek ob pol 20. zvečer.

Sobota, 7. febr.: Smrtna tarantula in karak-
teristični plesi. Red F
Nedelja, 8. febr.: Don Juan. Izven
Ponedeljek, 9. febr.: zaprto.
Torek, 10. febr.: Veliki plesni večer prima-
balerine Nine Kirsanove in A. Fortunata. Izven

Ema Destinova na slovenskem odru.

Malokdo izmed nas jo je slišal, a po njenem slavnem imenu, po njeni nedosežni umetnosti smo poznali vsi gospo Ema Destinovo. Vsa Slovenija si mora šteti v veliko čast, da v njeni prestolnici operi peca danes Destinova, tembolj pa morajo biti ponosni njeni današnji sopevi, orkester, dirigent in vsi, ki so bili v »Prodani nevesti« posredno ali neposredno zaposleni, da so delali v družbi te svetovne umetnice. Seveda bi jo raje slišali ml v vlogah, kjer se more pevski še veliko bolj izživeti, kot se je mogla danes v vlogi Marinke, vendar pa je podala tudi v tej za nas nekaj popolnoma novega, samoniklega, čudovito globoko občutnega in premišljenega. Vsa njen ton, vsak gib je dokazal, da je Destinova velika umetniška potencia, da izven svoje vloge za njo ne eksistira na odru ničesar drugega, da za njo ni ničesar nebitnega, ničesar manj vrednega, ničesar nebitnega. Temeljita splošna naobrazba, bogato srce in brezčestna udanost do svoje umetnosti, jo je poleg visokega pevskega daru dvignila na tako čudovito stopnjo popolnosti ter ji zavojila obdobje vsega glasbenega sveta. Morda tudi njej Marinka dandanes ne prija popolnoma, kar je, kot visoko inteligentna žena, gotovo samo čutila, toda njena kreacija je bila vredna njenega največjega glasbenika rojaka Smetane. Čutili smo, da je vsa »Prodana nevesta«, ves njen potek stal pod njenim močnim vplivom. Vsi so delujoči pa so se seveda tudi na moč potrudili, da bi ji po vseh svojih močeh stali kakor močnejše vredno ob strani. Zasedba pa bi slavne pevke bila še vrednejša, ako bi bili v nji vsi naši najboljši umetniki. Rekli smo že, da je izredna čast za vsakega, ki sme v družbi Destinove nastopiti in tako bi si želeli mesto Smolenske prav gotovo drugo pevko. To smo zlasti bridko občutili v prelestnem sekstetu, ki je bil voliče pevski precej medel, igralski pa popolnoma. Vsi Marinko tolažijo, a je niti ne pogledajo, da, kažejo ji nekateri celo kar hrbet. Tudi Šubelj ni bil bogvekak srečen. Ropasovi in Debevcu ni ničesar reči: prav v okviru zasedbe z Destinovo bi bila Thalerjeva kot Esmeralda edino na mestu. Za Mesteka nimamo drugega. V začetku mu je sapo zapirala trema, ki pa jo je v nadaljnjem poteku večera hrabro premagal ter se dosti krat povzpel do prav lepih momentov. — Betetto je v svoji groteski komiki Destinove popolnoma vreden partner. Istotako Kovač, ki je bil naravnost izvrsten. Nič ni reči Mohoriču: visoko ambicijo pa kaže Zupan, ki se je zadovoljil celo z Indijancem, da je le smel biti ob strani slavne Destinove. Zbor je bil skoki in skoki točen, balet v drugem in tretjem dejanju dostojen, v prvem pa še vedno premalo eksaktno ritmičen. Bučar je moral računati z režiskimi posebnostmi gosta, a je vodil vso opero spretno, Balatka pa je z orkestrom bil v polnem ognju od prvih taktov uverture do konca. Bilo je v operi silno mnogo navdušenja, ljubeznjivi gost Destinova, obdarovana s krasnim cvetjem, se je morala nenasitni publiki vedno vnovič in vnovič zahvaljevati. Žal, da je bil to le en sam večer. Še celo Osječani so menda veliko umetnico slišali dvakrat. Morda pa le upraviteljstvo na kakšen način usreči obli želji, ter skloni Destinovo še k gostovanju za en večer.

Ed. Rice Burroughs:

„Tarzanov sin“

Kje je neki videla ta obraz? Takoj se ji je razjasnilo. To je bila njena lastna slika, kakršna je bila pred mnogimi in mnogimi leti.

Kje je pravzaprav bila slikana in kako je ta slika pravzaprav prišla v posest tega surovega pustolovca? In zakaj je bila njena slika odtisnjena v časopisih? Kaj je pomenilo besedilo pod sliko?

Meriema je bila v to čudno sliko in nerazjasneno okolnost tako zatopljena, da je pozabila na patrone in na Malbina, ki bi se vendar mogel vsak trenutek vrniti. Dolgo in nepremično je opazovala skrivnostno sliko in skušala uganiti smisel besedila, toda ves trud je bil zaman. Toda končno se je vendarle zavedla, da so v danih razmerah za njo naboji vendarle najvažnejša stvar. Po dolgem iskanju in brskanju se ji je končno posrečilo dobiti zaboječ z naboji. Takoj se je prepričala, da so naboji prikladna za njen samokres. Napolnila je z njo žep svojih jahalnih hlač in ponovno pričela opazovati svojo sliko in skušala izluščiti to skrivnost, ki je bila odtisnjena z obledimi črkami pod njeno sliko.

61

Ves njen trud, da bi prišla glede te skrivnosti do jasnih predstav, je bil zaman. Naenkrat je zaslišala človeške glasove, ki so se bližali. Meriema je takoj spoznala, da se bliža Malbini, ki že v besedah izraža svojo jezo in gnev. Hitro je skočila proti izhodu in pogledala ven. Bilo je že prepozno, zakaj od gozda je bila le preveč oddaljena, da bi se mogla rešiti. Malbini in trije njegovi spremljevalci so s hitrimi koraki hiteli naravnost proti šotoru.

Kaj naj stori? Svojo sliko je skrila v svojo nedra in nabasala samokres, nato pa je stopila k zadnji steni šotora in s samokresom namerila naravnost proti izhodu. Moški so zunaj pred šotorom obstali in Meriema je razločno slišala Malbinih glas, ki je svojim ljudem dajal povelja in navodila. To priliko je hotela Meriema porabiti zato, da bi zbežala. Sklonila se je k tlom in skušala šotorove stene dvigniti od zemlje, kar se ji je tudi posrečilo. Previdno se je ozirala naokoli. Na tej strani ni bilo žive duše. V trenutku, ko je Malbini vstopil v šotor, je Meriema že zlezla na prosto.

Zunaj je še slišala, kako hodi Malbini ves razburjen po šotoru semtertja. Ni smela zamuditi niti trenutka. Kakor blisk je skočila proti koči, ki je bila šotoru najbližja. Ko je bila za kočo, je obstala in se ogledovala okrog sebe. Nikjer ni bilo niko-

Nazora »Pauc« (Nikola Zec); 7. O duševnoj lepoti (M. Maeterlinck-Broesler); 8. Mahatma Gandhi (Salih Ljubunčič); 9. Sadizam i masohizam (Emil Petrovič); 10. Škola za odrasle (V. Radojevič); 11. Moral i društvo (Franjo Crnčič); 12. Ljubeznje pota poštenja (Emil Petrovič); 13. Primeri za jačanje moralne volje (S. Ljubunčič); 14. Moral i društvo (S. Pokupski); 15. Dani našega života (E. Petrovič); 16. Vrhovna mudrost (Wenzelides); 17. Put do obiteljske sreče (A. Studnička); 18. Smjernice sav-

remene filozofije (Ivan Nevistič); Pregled. — Godišnja pretpata Din 60. Uredništvo i uprava, Sarajevo, Škerlića ulica 7.
— Balet po Pirandellu. Znani italijanski dirigent in skladatelj Basella je napisal po neki Pirandellovi noveli balet »Čaša«, kiso ga izvajali te dni v Parizu z velikim uspehom. Delo se naslanja na Verdijevo melodiko z uporabo modernih harmonik. Delo je vzporedno znani švedski balet, ki gostuje pravkar v Parizu.

Sokolstvo

Sokolstvo in javno življenje.

(Odlomek z nagovora staroste dr. P. Pestotnika na društvenem obnem zboru Sokola i. v Ljubljani dne 20. januarja 1925.)

Tik pred važnimi volitvami v Narodno skupščino ne moremo in ne smemo molčati. V čigave roke pride zakonodaja, v kakšne roke bo položeno vodstvo izvršne oblasti v državi in po oblastih! Sokol si mora biti kot organizirani član sokolskega združenja in kot misleč državljani popolnoma na jasnem, v kakšnem razmerju so si danes osnovna sokolska načela s prečim časovnim javnim vprašanjem. Sokol mora priti v svoji notranjosti do jasne zaključke, njega duševno stanje mora preiti v krepko hotenje.

Brezbriznost za javno življenje je greh proti osnovnim naukom Sokolstva. Marsikje čujem pogosto v sokolskih krogih napačno mnenje: me ne zanima, drugi naj se za to brigajo. V tej duševni lenobi tiči usodna zmošta, ki se nad Sokolstvom in posameznimi društvi lahko grdo mašuje.

Politika je široka državna, socialna, gospodarska in kulturna znanost. Praktična politika ureja vse javno življenje gospodarsko in kulturno in išče potov napreda in skladnosti v različnih nasprotujočih si stremiljih in zahtevah stanov, gmotnih ter idealnih skupin v državi. Sokolu je politika težnja, da se

preneša duh glavnih sokolskih gesel v državno zakonodajo

in v upravo. Sokolska načela naj prevečajo javno in zasebno življenje. Kako naj se to doseže, ako Sokola ne zanima to, kar se godi krog njega, kar te nino, hočeš-nočeš, vleče v svoj vrtnec? Politiki se ne morejo izogniti, dokler živijo v slovečih družbi, znotraj države, znotraj občine. Vsa skup občinjskega sveta, vsa naroda in zakon je žarek, ki te v svojih posledicah zadane socialno in gospodarsko prijetno in neprijetno, boli ali manj občutljivo. Vzgojni in prosvetilni Sokol ima moralne in kulturne potrebe. Tvoja naravna pravica in dolžnost je zahtevati, da državna zakonodaja zasleduje cilje ljudske prosvete in moralne vzgoje, da se državni denar vporablja tako kot vselej sokolska nacionalna in socialna načela. Niti pastir v visokih gorah, oddaljen gospodarskemu in idealnemu vrvenju v do-

linah in ravninah ne more trditi »vse to me ne briga! Kaj šele človek v mestih in trgih. Neizbežno zadeneš pri vsakem koraku ob politiko v tem širokem smislu te besede, ker si nositelj gotovih kulturnih stremiljenj, ker si davkoplačevalec, član svojega stanu, konsument itd. Ali se moreš izogniti zraku? Podobno je s politikom, ako je ti ne maraš, te ona nujno in neprestano obdaja in buta ob steno. Bratje in sestre, mi slejkoprej vztrajamo pri tem, da nočemo zanašati aktivne strankarske politike v društva. Sokolska načela naj veljajo za vse čase, za ves narod, za vse ljudi kot si je to zamislil naš ustanovitelj dr. Tyrš. Toda iz Tyrševih spisov jasno izhaja krepko poudarjena g-aja za politično brezbriznost, apatičnost ali celo sovražno nerazpoloženje proti zanimanju za javno življenje. Tyrš sam je stal v prednih vrstah aktivnih političnih delavcev.

Sokolstvo mora iskati politično ugoden okvir za svoje dejstvo.

Sokolsko prizadevanje obstoji v tem, da duševno in telesno preobrazuje, poplmeni. Ljudje, narod so za nas snov, testo, ki ga želimo preobraziti in mu vliti naše nauke. Sredstva in metoda sokolskega presnavljanja so se izkazala pri nas in pri Čehih za izdatna in najbolj učinkovita. Pogrešen je bil izključno ideal enostranske telesne vzgoje ali vrhunstvo ene tekmovalne vrste. Bistvo našega prizadevanja bodi, da vzbudimo v množici zanimanje za našo stvar, da pritegnemo tisoče oseb v našo stvar, da pritegnemo tisoče oseb v našo stvar, da jih dvignemo nad povprečnost ljudske duševnosti in telesnosti.

Starejši bratje se dobro spominjate, a koliko težavam smo pred vojno v strogo klerikalni in nemški nacionalni eri dosegali male uspehe. Le pogumni so šli z nami, malokateri državni in občinski uslužbenec je mogel oblet sokolski krog, kar je takrat pomenilo disciplinarno postopanje proti njemu. Tedanja politika nas je vrgla iz sokolskih telovadnic. V hladnem nozmojesenskem dežju in mrazu smo vezhali na odprtem zasebnem dvorišču. Leto pred vojno smo bili na sokolskem izletu na odrti cesti tik vasi od nahuštanega prebivalstva kamenjani. Sokolska mladina ni smela posegati naših telovadnih ur. Pri vseh sokolskih zborovanjih je bilo navzoče strog oko postave, da bi ne bili preveč nacionalni. — Po vojni je mogo-

čen val nacionalizma in državne misli marsikaj podri, kar je po letu 1921. znova oživilo in danes so vsi reakcionarni elementi živahno na delu, da zopet vzpostavijo staro čase.

Motreč predvojno dobo in sedanjost, moramo neizogibno priti do naslednjega zaključka: Nujna potreba za Sokolstvo je, da ima v narodu in državi ugoden okvir za svoje dejstvo, ugoden okvir, ako naj delu sledi sorazmeren uspeh. Ugoden okvir pa daje Sokolstvu edino prava nacionalna in napredna politika, kakršna mora Sokolstvo v prid svoji organizaciji in svojim načelom pomagati ustvarjati.

Kdo je resnično tega izvajanja bolj brido občutil na lastni koži kot naš Sokol? To mi daje tudi povod in opravičitev, da ob tej priliki točneje povdarim svoje stališče kot društvenega vodje k politiki. Izročite neomejeno politično moč v občini in državi našim sovražnikom in v nekaj mesecih se bodo kopirala razna klerikalna društva na Taboru. Ko je bila občina v klerokomunističnih rokah in ko je vladala v Beogradu Sokolstvu sovražna klerikalna stranka iz Slovenije, so občinski svetovalci in klerikalni odvetniki z vso resnostjo delali načrte, kako s silo preprečiti novo zgradbo Sokolskega doma na Taboru. Sedanjí čas ni naš paviljon so hoteli izpremeniti v javno mlekarno, polovico letnega telovadnega so nameravali razlastiti in potegniti cesto preko tega. — Bratje, na teh primerih vidite, kako blizu stoji politika Sokolstvu. Brez zaščite od oblasti je uspešno Sokolovanje težavno. Brez sokolskega duha v večini naroda ni nacionalne države.

Danes se bje usodna borba za državo in proti državi.

Na eni strani bojna črta za narodno pomirjenje, gospodarski napredek, za ureditev notranjih razmer, kar pomenja obenem moč države na zunanji. To je bojna črta za napredek ljudske prosvete, vzpostavitev moralne, uničenje konfesionalnih in plemenskih strasti — za narodno in državno edinstvo. — Na drugi nasprotni strani pa preži sovražnik teh idej, izrablja ljudsko nevednost in nezadovoljnost in vabi nerazodno ljudstvo z lažnjivimi gesli na svojo bojno stran s končnim ciljem, da dobi vso državno oblast v svoje roke, oživočvori svoja reakcionarna načela in nasiti svojo nemoralno lakoto. Ako to ne uspe, potem pa je cilj teh ljudi, vzdrževati neprestano nemirno in nezadovoljno razpoloženje med ljudstvom in na ta način slabiti in rušiti državo. Največji sovražnik naroda, ki neprestano gleda na narodnem telesu kot črv, je klerikalizma pravi Tyrš.

Kar se danes v tej usodni politični borbi nahaja sredi med nacionalno in separatistično fronto, vse te male stranke in skupine so ubežniki, ki jih je nezdravo osebno častihlepe in priročno pomanjkanje morale do našel in zvestobe izločilo iz narodne bojne črte, ki razkrajajo nacionalno fronto in so v danem položaju bojne rezerve za klerikalizem.

Blizamo se velikim odločitvam v državni politiki. Borba separatistov ni naperjena samo proti narodu in edinstveni državi, ampak obenem tudi proti načelom in ideji, ki so podlaga državne edinstvenosti, svobode, napredka in državne moči. Udarci, naperti od separatistov na državo, so namerjeni tudi na Sokolstvo, nositelja nacionalne misli in pobornika svobode in enotne države. Sokolstvo, brani svetost svojih idealov! Ne dopusti, da uniči sovrag plodove tvojeja 60letnega dela. Zmaga državne misli je zmaga sokolske misli. Pogum, borbenost — šava lenka brušena...

— Sokol I. priredi v soboto dne 14. februarja v dvorani »Kazina« veliki ples. — Dostojne maske dobrodošle. Sodeluje društveni salonski orkester. Modernih plesov ter valčkov bo dovolj! — Odbor. 306.n

Za vse naprednjake v Ljubljani in na kmetih velja volilna dolžnost! Gre za odločilno bitko med pristaši svobode, močnega in enotne Jugoslavije in onimi, ki hočejo to državo razbiti in na njenih razvalinah zgraditi liliputansko klerikalno republiko pod protektoratom papeža in italijanskega Rima! Zato vsi, ki ljubite to državo, na krov!

Vsi volite brezpartijsko kandidat »Narodnega bloka«!

Vsaka perica rabi samo „Zlatorog milo“!

3 velike prednosti ima

TERPENTIN ZLATOROG MILO

1. izdatnost,
2. ima visoko čistilno moč,
3. je zajamčeno neškodljivo.

Vsaka perica rabi samo „Zlatorog milo“!

1. izdatnost,

2. ima visoko čistilno moč,

3. je zajamčeno neškodljivo.

TERPENTIN ZLATOROG MILO

1. izdatnost,

2. ima visoko čistilno moč,

3. je zajamčeno neškodljivo.

TERPENTIN ZLATOROG MILO

1. izdatnost,

2. ima visoko čistilno moč,

3. je zajamčeno neškodljivo.

TERPENTIN ZLATOROG MILO

1. izdatnost,

2. ima visoko čistilno moč,

3. je zajamčeno neškodljivo.

TERPENTIN ZLATOROG MILO

1. izdatnost,

2. ima visoko čistilno moč,

3. je zajamčeno neškodljivo.

TERPENTIN ZLATOROG MILO

1. izdatnost,

2. ima visoko čistilno moč,

3. je zajamčeno neškodljivo.

TERPENTIN ZLATOROG MILO

1. izdatnost,

2. ima visoko čistilno moč,

3. je zajamčeno neškodljivo.

TERPENTIN ZLATOROG MILO

1. izdatnost,

2. ima visoko čistilno moč,

3. je zajamčeno neškodljivo.

TERPENTIN ZLATOROG MILO

1. izdatnost,

2. ima visoko čistilno moč,

3. je zajamčeno neškodljivo.

TERPENTIN ZLATOROG MILO

1. izdatnost,

2. ima visoko čistilno moč,

3. je zajamčeno neškodljivo.

TERPENTIN ZLATOROG MILO

1. izdatnost,

2. ima visoko čistilno moč,

3. je zajamčeno neškodljivo.

TERPENTIN ZLATOROG MILO

1. izdatnost,

2. ima visoko čistilno moč,

3. je zajamčeno neškodljivo.

TERPENTIN ZLATOROG MILO

1. izdatnost,

2. ima visoko čistilno moč,

3. je zajamčeno neškodljivo.

TERPENTIN ZLATOROG MILO

1. izdatnost,

2. ima visoko čistilno moč,

3. je zajamčeno neškodljivo.

TERPENTIN ZLATOROG MILO

1. izdatnost,

2. ima visoko čistilno moč,

3. je zajamčeno neškodljivo.

TERPENTIN ZLATOROG MILO

1. izdatnost,

2. ima visoko čistilno moč,

3. je zajamčeno neškodljivo.

TERPENTIN ZLATOROG MILO

1. izdatnost,

2. ima visoko čistilno moč,

3. je zajamčeno neškodljivo.

TERPENTIN ZLATOROG MILO

1. izdatnost,

2. ima visoko čistilno moč,

3. je zajamčeno neškodljivo.

TERPENTIN ZLATOROG MILO

1. izdatnost,

2. ima visoko čistilno moč,

3. je zajamčeno neškodljivo.

TERPENTIN ZLATOROG MILO

1. izdatnost,

2. ima visoko čistilno moč,

3. je zajamčeno neškodljivo.

TERPENTIN ZLATOROG MILO

1. izdatnost,

2. ima visoko čistilno moč,

3. je zajamčeno neškodljivo.

TERPENTIN ZLATOROG MILO

1. izdatnost,

2. ima visoko čistilno moč,

3. je zajamčeno neškodljivo.

TERPENTIN ZLATOROG MILO

1. izdatnost,

2. ima visoko čistilno moč,

3. je zajamčeno neškodljivo.

TERPENTIN ZLATOROG MILO

1. izdatnost,

2. ima visoko čistilno moč,

3. je zajamčeno neškodljivo.

TERPENTIN ZLATOROG MILO

1. izdatnost,

2. ima visoko čistilno moč,

3. je zajamčeno neškodljivo.

TERPENTIN ZLATOROG MILO

1. izdatnost,

2. ima visoko čistilno moč,

3. je zajamčeno neškodljivo.

TERPENTIN ZLATOROG MILO

1. izdatnost,

2. ima visoko čistilno moč,

3. je zajamčeno neškodljivo.

TERPENTIN ZLATOROG MILO

1. izdatnost,

2. ima visoko čistilno moč,

3. je zajamčeno neškodljivo.

Dnevne vesti.

V Ljubljani dne 7. februarja. 1925.

Nestramnost koroških Nemcev!

V nedeljo, 25. januarja t. l., se je vršilo v mestni hiši v Celovcu zborovanje, ki je bil sklican »Deutschvölkischer Arbeitsring« (zveza vseh nacionálnih društev) zaradi nemške hiše v Celju. Zborovanje se je spremenilo v protestni shod proti jugoslovenskim oblastem.

Zborovanju je predsedoval dr. Lakomy. Udeležili so se ga poslanca Kloman in Paulitsch, podžupan dr. Rokitsky, več občinskih svetovalcev, deželni šolski nadzornik Benda, direktor deželnega arhiva dr. Wutte, načelnik celovške podružnice Südmarke dr. Grafenauer, poslanec Michner in drugi.

V otvoritvenem govoru je dr. Lakomy trdil, da se v Jugoslaviji ne upošteva mirovna pogodba glede manjšin, da se z Nemci dela, kar se hoče, in da ti ječe pod celo verigo nasilstev. Nadalje je pozival Beograd, naj popravi, kar so zagrešili ljubljanski šovinisti v svoji nespetni jezi nad Nemci, in obeta, da se bodo enaka protestna zborovanja še vršila po vsi deželi in izven nje, da bo tako izvedel vse svet o brutalnem postopanju ljubljanskih nasilnežev napram nemškim pravcem in nemški posesti, kar da je baje v nebovpijoč evropski škandal!

Kot prvi govornik se je oglašil dr. Sedlmayer, ki je našteval razna »nasilstva«, pod katerimi ječe Nemci v Jugoslaviji. Navajal je odvzete ljubljanske kaznine in domov bibliotek in telovadnega orodja in se nazadnje dotaknil »ropa nemške hiše« v Celju, trdeč, da se vsi ugovori oropanih in zatiranih Nemcev razblinijo pri znani pristranosti jugoslovenskih sodišč in upravnih oblasti v nič. Potem je pozval »Deutsche Gemeinschaft«, naj informira ves civilizirani svet o manjšinskih razmerah v Jugoslaviji. Nemcem v Jugoslaviji je klical: »Vzdržite, mi smo z vami; morda prej, kot mislite, pride čas, ko se bo mogočno nemško ljudstvo zopet okrepilo in se bo nemška beseda zopet poslušala na tem svetu. Takrat bo tudi vam bila ura pravice.«

Govornik Mayer. Kaibitsch je primerjal postopanje z Nemci v Jugoslaviji s postopanjem s Slovenci na Koroškem. Trdil je, da se vsak lahko prepriča, da stojita avstrijska vlada in ljudstvo na stališču, da so vsi državljani — enakopravni in da se na Koroškem še ni zaplenilo nobeno slovensko nacionalno poseststvo, niti iredentističnim organizacijam s sedežem v Jugoslaviji. Enako je s šolskim vprašanjem. Na utrakvističnih šolah deluje 70 slovenske večjih učnih moči. V 80 župnijah (celo v takih z večino nemškim prebivalstvom, kakor v Malem Št. Vidu) se ne sliši celo leto s prižnico nobene nemške besede. Duhovniki so iredentisti in dežela je poplavljena s hujskajočimi spisi iz Kranjske in Sp. Štajerske. Batinanje Slovencev na Koroškem je torej zlagano. (?) Zaradi ropa nemške hiše v Celju so koroški Nemci prisiljeni, da postopajo na enak način z jugoslovensko orijentiranimi Slovenci na Koroškem.

Dr. Lakomy je še ugotovil, da je v tem boju poštenost in pravica na njihovi strani, hinavščina in nasilstvo pa na strani Jugoslovenov.

Sklenila se je resolucije, ki vsebuje med drugim trditve, da nasprotuje postopanje jugoslovenskih oblasti manjšinski pogodbi, posebno členu 7. in 14.

Rezolucija pravi nadalje: Zborovalci ugovarjajo proti postopanju jugoslovenskih oblasti, ki Nemcem v Sloveniji najhujše kratijo politične pravice, in ugotavljajo, da se društva, ki imajo svoj sedež v SHS državi, še vedno vesele svoje lastnine na Koroškem, dočim je bilo obratno v Jugoslaviji vse premoženje avstrijskih društev po jugoslovenskih oblastih zaplenjeno, četudi na Koroškem ni bilo razpuščeno niti eno slovensko nacionalno društvo in se jim ni zaplenilo imetje.

Zborovalci prosijo sklicatelje, da predložijo pritožbo zunanjemu ministru na Dunaju s prošnjo, da stori v Beogradu potrebne korake v obrambo Nemcev v Jugoslaviji, in opozori beogradsko vlado na razburjenje nemškega prebivalstva Avstrije zaradi postopanja z Nemci v Jugoslaviji. Dela naj na to, da bodo imeli Nemci v Sloveniji iste pravice kot Slovenci na Koroškem.

Ako bi jugoslovenska vlada na te nasvete ne reagirala, je naprošena avstrijska vlada, da postopa z jugoslovensko posestjo v Avstriji enako kot se je zgodilo z nemškim narodnim domom v Celju.

Kakor se vidi, so koroškimi Nemcem že mogočno zrasli rogov. Popolnoma so že pozabili na to, da so bili Nemci v svetovni vojni poraženi in da je bila med zmagovalci Srbija, ki tvori jedro in hrbenico sedanje jugoslovenske kraljevine. Zato je bila naša država po mednarodnem pravu upravičena zapleniti imetje sovražnih državlj

žanov in onih društev, katerih delovanje je naperjeno proti interesom jugoslovenske države. Koroškimi Nemcem je očitno že opešal spomin, sicer bi se ne delali, kakor da bi bili še danes, kakor nekdanji, gospodarji sveta. Ti časi so, hvala Bogu, prešli in tudi Nemci se bodo morali navaditi, da bodo Slovani gospodarili v svoji hiši po svojem okusu in ne po željah svojih jevnih zatiralcev, izpod katerih jarmko so se jedva osvobodili.

Kar pa se tiče postopanja naše države proti Nemcem, pa poudarjamo: 1. da Nemci niso avtohtoni prebivalci v naših pokrajinah, marveč priselenci, in 2. da se vkljub temu tem priseljenim Nemcem v naši državi v gospodarskem, političnem in kulturnem oziru tako dobro, da bi bili naši koroški rojaki veseli, ako bi živeli pod Avstrijo vsaj desetinko onih preavic, ki jih v Jugoslaviji uživalo Nemci. Tako je in nič drugače! Zato pravimo: Koroški Nemci, jezik za zombi!

— Slavlje človekoljubja. Danes dopoldne se je v veliki dvorani oblastne samouprave na Bleiweisovi cesti vršilo odlikovanje predsedstva jugoslovenske gasilske zveze in zaslužnih članov te organizacije. Intimnemu slavlju so prisostvovali narodne dame, med temi ge. dr. Žerjavova, dr. Baltičeva in dr. Pucova, nadalje veliki župan dr. Baltič ter številno občinstvo. Odlikovanci so prikorakali pred palačo samoupravne oblasti z vojaško godbo na čelu in se razporedili v dvorani v dvostopu. Poteg odlikovanih gasilcev so slavju prisostvovali še gasilski odredi in zastopniki gasilskih društev iz cele Slovenije. — Odlikovanja je izvršil minister za šume in rudnike dr. Gregor Žerjav, ki je na odlikovanje in na vse prisotne naslovil izredno topel nagovor, v katerem je obrazložil motive, ki so vodili Nj. V. ter vlado, da je predlagala visoka odlikovanja. G. minister je poudarjal, kako je prostovoljno gasilsko delo izraz človekoljubnega udejstvovanja idealnih ljudi in da je vlada spoznala, kako mora z odlikovanji poudariti svoje socialno načelo. Po preobratu se je mislilo, da je najbolje, ako se vse človekoljubno in humanitarno delovanje podžavi. Poznejša praksa pa je obratno pokazala, da podžajvano humanitarno delo ni prida in da se dajo s prostovoljno akcijo doseči mnogo povolnejši uspehi. Cim več prostovoljnega človekoljubnega in humanitarnega dela, tem bolje za socialno ozdravljenje in napredek! Vlada je torej z odlikovanji poudarila pravec prostovoljnega socialnega dela in s tem pred vso javnostjo razglasila pomen tega dela za družbo in državo! Nadalje je vlada z odlikovanji podkrepila splošno narodno stališče naših gasilcev, ki so že pred vojno vodili izrazito narodno politiko ter oznanjali potrebo narodne gasilske organizacije. V prostovoljnem gasilskem delu, ki je tako človekoljubno in nesebično humanitarno, posvečeno bliznjemu, vidi vlada toliko lepih splošno-državljanjskih lastnosti, da jih stavlja za vzor ostalim državljanom. Po tem govoru je g. minister odlikoval poedince, pred vsem načelstvo jugoslovenske gasilske zveze in vsakemu posebej čestital na zaslugah in odlikovanju. Imena odlikovancev so že znana naši javnosti. G. ministru je v imenu odlikovanih gasilcev ter organizacije odgovoril podstarosta g. Josip Turk ter starosta g. Barle, ki sta končno naprosila gospoda ministra, naj sporoči na najvišje mesto vdanostne izraze ter izjavo neomajne zvestobe vsega članstva jugoslovenske gasilske zveze. Odlikovancem je končno v imenu mesta Ljubljane čestital še gerent g. dr. Puc, nakar so se gasilski odredi uvrstili pred palačo oblastne samouprave ter z godbo na čelu odkorakali po mestu pred Mestni dom, kjer se je vršila zaključna defilacija.

— Potrebna ugotovitve. Tiskarna »Merkur« tiska v zadnjem času Ravniharjev »Narodni Dnevnik« in narodno-socialno »Novo Pravdo«, danes pa je izdala tudi letak klerikalne »Ljubljanske samoupravne zveze«. Glavno besedo v tej tiskarni imajo Ivan Jelačin ml. in še drugi gospodje. Ali soglašajo ti gospodje, da se to baje strogo trgovsko podjetje aktivno vmešava v politično borbo in opravlja posle, ki so bili sicer preje pridržani škofovi tiskarni. »Katoliška« je zdaj te posle odstopila tiskarni »Merkur« pač zato, da bi ta vlovila za klerikalce nekaj zaslepljenih naprednjakov.

— Iz državne službe. Imenovan je za tajnika v zunanjem ministrstvu naš vicekonzul v Celovcu Stanko Erhartič.

— Osebnosti s pošte. Postavljeni so za činovnike oziroma činovnice: Albina Rihteršič v Celju, Terezija Kenda v Zireh, Cecilija Plankar v Mežici, Brigita Jurač v Kotljah, Franja Cingri v Slivnici pri Celju, Marija Ravnhil in Zora Uršič v Ljubljani, Marija Kinc v Štorki, Jospina Bižal v Ljubljani, Ana Kokol v Mariboru, Pavlina Pavlin v Mariboru, Zofija Majer v Mariboru, An-

ca Krašovic v Poljčanah, Boleslava Kompare v Mariboru, Danica Serapnik v Mariboru, Evžen Cuderman v Ljubljani, L. Petelenka v Osniku.

— Sedemdesetletnica slavi danes eden najuglednejših, najdelavnejših slovenskih učiteljev gosp. Janko Žirovnik. Odličnemu somišljeniku in zaslužnemu kulturnemu delavcu, ki živi sedaj v pokoju v svojem rodnem mestu Kranju, ključemo: Se na mnoga leta! — O njegovem delovanju in njegovih zaslugah spregovorimo obširneje prihodnjič.

— V naše državljanstvo so sprejeti: Alojzij Cafourek, Rihar Pucher, Dimitrije Sotirovič, Konstantin Samarski, Aleksander Skorjuchov, Nikola Dorikomedov, Dimitrije Primerman, Rudolf Farkaš, Nikola Musatov, Igor Meljnikij, Pavle Turžanski, Sergej Solovjev in Aleksander Paljii.

— II. književna tombola jugoslovenske Matice. Z izžrebamom števil 45 in 91 ter s številko 4 so bile zadete vse ambe in terne. Danes se je vršilo žrebanje za kvaterne. Za te dobitke pa je bilo potrebno žrebanje kar šestih števil in sicer: 63 (tridesetdeset), 66 (šestdesetdeset), 9 (devet), 88 (oseminosemdeset), 65 (petinšestdeset) in 48 (oseminštirideset). Pokrajinski odbor jugoslovenske Matice pozivlja vse one, ki imajo na svojih tablicah izmed vseh navedenih števil štiri številke v eni vrsti, da mu jih pošljejo v svrhu razdelitve dobitkov najkasneje do 13. tm. Dobitki za ambe in terne so se že razdelili.

— Prorok svetovne vojne umrl. Te dni je umrla v Sarajevu splošno znana in spoštovana oseba, glasoviti »hodža« Andi Effendi Kababija, ki je dočkal starost 75 let. Starček je užival sloves preroka, ker je znal prorokovati bodočnost. Zanimivo je njegovo proročanstvo iz leta 1878. Andi Effendi je bil takrat še mladenič in ko so ga vprašali, kaj bo, če Avstrija zasede Sarajevo, je odgovoril: »Živel hom še, ko bo v Bosni tekla kri v potokih in ko bo Svaha zastupil deželo. Se točnejše je napovedal izid svetovne vojne pred 11 leti. Izjavil je takrat, da bo izbruhnila vojna, ki bo končala po tritrat šestih letih z razpadom Avstrije. Ker muslimani ne štejejo kakor mi po solnčnih letih, temveč po mesečnih, je starček dobo trajanja svetovne vojne približno ucanil. V ostalem je živel samotno in v samoti je tudi umrl. Neko jutro so ga našli mrtvega v postelji.

— Javna licitacija. Cestni okrajni odbor v Škofji Loki razpisuje na dan 28. februarja t. l. javno oteratno licitacijo za oddajo zgradbe novega železobetonkega mostu čez Poljansko Soro pri Puštalju. Podrobnosti podatki so razvidni iz razglašene vladnem listu.

— Na Blejskem lezeru 15 cm debel led in za drsanje zelo primeren.

— Napitnine vratu odstranite z vstrani pitim Radenske vode!

— Pri živčnih bolečinah, revmatizmu, protinu, otebelostih, sladkosečnosti se izkazuje grenčica »Franz-Josef« za izredno dobrodejno odvajilo.

24 ŽRTEV KANIBALA DENKA.

Kakor javljalo iz Münsterberga, se je ugotovilo dosedaj, da je 24 oseb pristalo žrtev zloglasnega kanibala Denka, torej ima na vesti tri manj kakor Haarmann. Preiskava proti morilecu prinaša na dan nove strahovite podrobnosti. Pred kratkim je razburilo prebivalstvo Münsterberga novo grozno odkritje. Denke je, kakor znano, pletel košare za kruh in ko so sedaj te košare preiskali, so ugotovili, da so vrbove šibe, iz katerih so bile košare spletene, zvezane med seboj s človeško kožo. Oblasti so odredile zaplenbo in uničenje košar. Nečloveški zločini Denka so bili tudi posledica težke justifikacije. Pred približno 15 leti se je našlo na polju ki je pripadalo Denku, človeške kosti in umora je bil osumljen neki Trautmann. Klub zatrevanju, da je udeležen, je bil Trautmann osolen na 15 let leče, katero je odedel pred kratkim. Sedaj je zahteval ponovitev procesa. Med prebivalstvom v Münsterbergu vlada še vedno veliko razburjenje in to tembol, ker so razširjene najfantastičnejše govorice, zakaj da je Denke uporabljal svoje žrtve.

Iz Ljubljane.

— Zlato poroko praznuje danes g. Karol Goršič, ševlar v Zvonarski ulici s svojo težko bolno družico Marijo. Naše iskrene čestitke!

— Nova moderna restavracija v Ljubljani. V palači »Ljubljanski dvor« v Pražkovi ulici se odprla nova, vsem hičiclenim zahtevam odgovarjajoča restavracija. Restavracijski prostori so izdelani po načrtih arhitektov Schmidinger & Engelherzer, ki sta napravila vse arhitektonsko-dekorativne detajle in nadzirala izvedbo vse notranje opreme, dočim je glavno vodstvo cele zgradbe v rokah ing. Schnellerja, načelnika stavbnega oddelka pri železnici. — Restavracija obsega 6 restavracijskih lokalov, garderobo, vinski klet in več stranskih prostorov ter veliko, povsem moderno in higiensko urejeno kuhinjo. — Restavracija je vzel za več let v nalem dalmatinski rojak gosp. Božo Pupo v a c, znani strokovnjak in poštenjak, ki je bil pred svetovno vojno dolgo vrsto let lastnik splošno znane restavracije »Panado« v Trstu, katera je slovela zbog svoje prvovrstne kuhinje, točne postrežbe in solidnih cen daleč preko tržaške meje. — Otvoritev zaznana v inercatnem delu lista.

— Strokovno združenje jugoslov. obl. umetnikov v Ljubljani priredi svoj letošnji občni zbor v soboto, dne 21. febr. ob 4. pop. v gostilni »Pri Mraku«. Vabljeni so vsi člani in vsi oblikujoči umetniki sploh, kakor tudi prijatelji obl. umetnosti. Odbor.

— Zadruga krojačev, krojačic in sorodnih obrtov v Ljubljani naznanja, da se vrši prihodnja pomagalska preizkušnja v drugi polovici meseca februarja t. l. Pomocniki (ce) in vajenci (ke) krojaške, kranjske in modistovske stroke, ki hočejo ob tem teminu opraviti pomagalsko preizkušnjo, naj vložijo s učno pogodbo, učnim izpričevalom

in izpričevalom obrtno-nadaljevalne šole opremljene prošnje do 15. t. m. v zadrugi pisarni (Gospoška ulica 5). Nečelnik, 313/n

— Gremij trgovcev za ljubljansko okolico vabi na svoj letni občni zbor, ki se bo vršil v petek dne 13. februarja 1925 ob devetih dopoldne v gremijalni zborovalnici Ljubljanske kreditne banke, Aleksandrova cesta št. 1, I. nadst. z običajnim dnevni redom.

— Fran Zebal, načelnik, I. r. 308/n

— Pogrebno in podporno društvo železnih in državnih uslužbencev v Ljubljani. Člansko zborovanje se vrši dne 12. februarja ob 1/2 20. v salonu restavracije »Pri Levu«. Sprememba društvenih pravil na dnevnem redu!

— Vabila za VI. letni med. ples se že razpošiljajo. Če kdo pomotoma ni dobil vabila, prosimo, naj reklamira v teratni kavarni »Emone«, počenši od sobote 7. tm. do incl. 12. tm. od 9.—12. in od 2.—6. pri dežurnem. Odbor.

HERRIOT, francoski ministrski predsednik, ki je prodi v parlamentu s svojim predlogom o odpravi francoskega poslanstva pri Vatikanu.

Iz Celja.

— Proračunska seja celjskega občinskega sveta se vrši dne 10. t. m. ob 19. uri. Sestavitev in odobritev proračuna za leto 1925. se je zakasnila radi poznega konstituiranja občinskega odbora.

— Umrl je v javni bolnici nenadne smrti dne 6. t. m. ob 14. g. Stanko Sedlaček v 20. letu starosti. Pokopini je bil marljiv član celjskega Dramatičnega društva.

— Naj mu bo ohranjen drag spomin!

— Celjski žahovski klub javlja svojim članom, da se vrši ponovni društveni občni zbor v četrtek dne 12. februarja s prejšnjim dnevnim redom, ker zadnje sklicani občni zbor ni bil sklepčen.

— Nočno lekarniško službo opravlja ta teden lekarna »Pri Mariji Pomagaj«, Glavni trg.

— Mesno gledališče. Radi nenadne smrti člana Dramatičnega društva se predstava »Španske muhe«, katera bi se imela vršiti v petek, preloži na torek dne 10. t. m. Kupljene vstopnice veljajo za torek.

S-A-N-I-N

Evangelij ljubezni

Magdo Sonja

O nedelje 8. t. m. v

KINO IDEAL

Iz Maribora.

— m Redni letni občni zbor Orjune Maribor se vrši v četrtek dne 12. febr. ob 20. v mali dvorani Narodnega doma. Dnevni red: 1. Pozdrav po br. komisarij. 2. Govor br. obl. predsednika. 3. Poročila funkcionarjev. 4. Volitve. 5. Slučajnosti. Nacionalisti! Zavedajte se važnosti organizacije in ne ovirajte z brezbriznostjo njenega dela. udeležite se polnoštevilno obneza zboru! Zdravo!

— m Razvijte prapora. Prapor mariborske Orjune. najlpeši v državi, se na svečan način razvije v nedeljo dne 22. marca. Prisostvoval bo ves glavni odbor in vsi obl. člcniki. Člane in prijatelje že sedaj opozarjamo na ta za našo organizacijo velevažen dogodek.

— m Seja veselilnega odseka se vrši v torek 10. tm. ob 20. v Narodnem domu. Na dnevnem redu so izredno važni sklepi radi prihodnjih prireditvev in se vabijo vsi novi člani in prijatelji ter naše narodne dame, da se sestanka udeležijo!

— m Nabiralni dan, v korist proslave razvija prapora se priredi 28. febr. in 1. marca. Upamo, da bo ta dan jugoslovenski Maribor izdatno podprl organizacija jugos. nacionalistov!

— m Smrtna kosa. V četrtek popoldne je umrla po kratki boleznj gđc. Ema Burdard, zasebnica v Mariboru. Naj v m. p.

— m Pomladansko vreme. Dočim je ponoči v Mariboru precej obuteen mraz, stje čez dan solnce tako toplo, kakor spomladi. Občutnemu pomanjkanju vode vsled nezadostnih padavin se je sedaj pridružila tudi prašna nadloga. Ogromni oblaki prahu se dvigajo po cestah, če zapihla le najmanjši veter.

— m Lista porotnikov za prihodnje porotno zasedanje je že izžrebana. Določeni so sledeči porotniki: Fran Vaher, Grušina; Janez Ravnjak, Ruše; Alojzij Eberhardt, Poljica vas; Fran Megličar, Zgornja Hajdina, Matija Kralj, Prevalje; Ljudovik Kozar, Zgornji Porčič; Martin Arnuš, Strejavel; Alojzij Jesenik, Mahova vas; Josip Pučnik, Spod. Polskava; Peter Zorko, Pekre; Janez Pivč, Ločna; Andrej Petrovič, Pekel; Janez Frešar, Spodnja nova vas; Josip Karner,

Dolgoše; Josip Kac, Janžovski vrh; Anton Čop, Leše; Anton Pluš, Slemen; Ferdo Simončič, Partinje; Fran Kranjc, Cirkolanc; Mihael Moškon, Marebneg; Franjo Lorber, Spodnji Porčič; Anton Arnuš, Kicar; Luovik Pseničnik, Pirnica; Ignacij Muzek, Spodnji breg; Gregor Zeleznik, Gradišče; Fran Rašelj, Ragonica; Karel Roškar, Mestni vrh; Alojzij Schibold, Zgornje Radvanje; Josip Uršič, Verhole; Matevž Turk, Stojenci; Josip Kolarič, Formin; Fran Draškovič, Dragonja vas; Ludvik Turin, Sv. Lovrenc; Mihael Kolman, Sv. Primož; Peter Gorjup, Jurjevdol; Karel Prinčič, Cirknica. Namestniki: Marko Sepec, Josip Pecar, Janez Safarič, Božidar Obradović, Anton Vavpotič, Karel Wessjak, Janez Antolich, Josip Rojc in Pavel Drofenik.

SUN JAT SEN. Duševni vodja kitajske revolucije, ki je strmoglavila dinastijo Mandšuh, je pred kratkim umrl. Rojen je bil leta 1857. v južni Kitajski.

Julijska krajina.

NEZASLIŠANO NASILJE V GORICI!

Namestnik goriskega župana je izdal naslednjo okrožnico:

Dajem na znanje višjeimenovanim trdkam, da je ta občinski odbor, nameravajoč urediti vprašanje nagrobnih napisov na pokopališču, sklenil v svoji seji od 18. decembra 1924 naslednje: 1.) Vsi napisi na pokopališču bodo morali biti v italijanskem ali latinskem jeziku. 2.) Dovoljeno je, da se uporabi grški in hebrejski citati. 3.) Tekom leta 1925. se bodo morali popraviti napisi, ki ne odgovarjajo predstojecim predpisom. 4.) Napise bo moral predhodno odobriti magistrat in to neglede na odobritev s tehnične strani, ki jo bo izdal stavbni urad za spomenike in druge trajne zgradbe. — Tako nizkotno kulturno pobalinstvo si že dovoljujejo »kulturni« nasledniki Danteja! Niti pred posmrtno pijeteto ne obstanejo! Bole jih celo slovenski nagrobni napisi! In naši klerikalci bi se radi združili z Italijo, da bi imeli — katoliškega vladarja, kakor radi naglašajo! In te brezdomovince bi naj volil poštni Slovenec? Nikdar in nikoli! Zato bodo vsi zavedni Slovenci, zlasti oni iz Primorja kot en mož glasovali za kandidate Narodnega bloka!

— V šestih letih Italijani? V rimskem senatu je govoril senator Tolomei o šolskih razmerah v Poadiju. Po hvalil je sedanjo šolsko politiko in izrekel svoje prepričanje, da postanejo v šestih letih drugorodni otroci Italijani. Tekom enega leta so dosegli ljudske šole take uspehe, da se lahko pričakuje tak »asimilacija« v najkrajšem času. Enako kakor o Poadiju mislijo gospodje Tolomejeve vrste seveda tudi o Juljski Krajini. V šestih letih? Malo zgodaj je to? Nam se zdi, da poteče nebrojkrat po šest let, pa še ne bo konca drugorodcev!

— 7 Gorškega. V soboto 7. febr. bo v Trgovskem domu v Gorici velika maskerada »Dramatičnega društva« z naslovom »Noč metuljeva«. Izredno zasedanje goriske porote prične 6. febr. in utegne trajati do konca meseca. Pred poroto pridejo tudi Josip Filipčič radi uboja in Alojzij Viktor Stančič radi uboja in drugih prestopkov. — Javna ljudska knjižnica priredi 7. tm. zvečer predavanje v prostorih obrtne šole. Predaval bo g. dr. Just Pertot iz Trsta. — V Tolminu je priredilo slovensko učiteljske veseličje. Peli so dva mešana zbora izrali na gosli, sledila je deklaracija in solospjev. Vzhajajoča je bila dalje ruska tragedija »Volkovi«. Prireditvev je zaključil ples. — Na stanovanjih Frana in Ivana Mercina, dveh učiteljev, ki sta bila primorana poiskati si kruha v Jugoslaviji, se je izvršila hišna preiskava. Oba sta se vrnila z namenom, da si uredita končno svoje reči in potem zopet odideta. Ivana Mercina so aretirali, ker so našli pri njem lovsko puško, dast je bila redno priljavljena pri oblasti. Onali so ga v Vipavo, kjer pa so ga čez par ur pustili na svobodo.

— Odlikovanje. Gosp. dr. O. Brelich, predsednik okrožnega sodišča v Gorici, je postal »cavaliere ufficiale«. Predsednik Brelich je prejel slovensčino s sodni na Gorškem. Enako odlikovanje je dobil tudi sodni svetnik Anton Vidoz v Gorici.

— s Leseno hišo na Angleškem. Iz Londona poročajo, da se na prizadevanje birningshamskega hišnega društva postavijo v velikem številu lesene hiše po sistemu švedskega društva Forsiö. Na Angleško se pripelejo vsi hišni deli in tam se sestavijo in postavijo hiše. Pravijo, da so slične hišam iz kamna zgrajenim in in da so sigurne proti požarom ter urejene povsem moderno. Cena take hiše znaša do 500 funtov sterlingov.

Volišča v Ljubljani.

I. VOLIŠČE

Solski okraj (od Kodeljevega do Strossmayerjeve ulice) — v II. državni gimnaziji Strossmayerjeva ulica 1.

Ambrožev trg, Baraka pri mestni klavnic, Ciri Metodova ulica, Delarska ulica (sedaj Potočnikova ulica), Domobranska cesta, Za gradom št. 9. in 11., Cesta na Kodeljevo (sedaj Povšetova cesta), Kumarnova ulica, Mesarska cesta, Vojvode Mišičeva (sedaj Mišičeva cesta), Mišičeva (prej Vojvode Mišičeva cesta), Poljanska cesta od št. 14. do konca, Poljanski nasip od št. 16. do konca, Potočnikova ulica (prej Delarska ulica), Povšetova cesta (prej Cesta na Kodeljevo), Stara pravda Strossmayerjeva ulica, Tomšičeva ulica, Dr. Valentin Zarnikova ulica (sedaj Zarnikova ulica), Zarnikova ulica (prej dr. Valentin Zarnikova ulica), Zrinskih cesta, Živno-zdravniška ulica.

II. VOLIŠČE

Solski okraj (ostali deli) in magistratni okoliš do Tranče — v Mestnem domu:

Barvarska steza, Cankarjevo nabrežje, Kapiteljska ulica, Ključavničarska ulica, Koptarjeva ulica, Krekov trg, Krojaška ulica, Lingarjeva ulica, Lončarska steza, Mesni trg, Ozka ulica, Pogačarjev trg, Poljanska cesta od št. 2 do 13., Poljanski nasip od št. 2 do 14., Rbja ulica, Semeniška ulica, Na stolbi, Streljska ulica, Stritarjeva ulica, Strmi pot, Pred škofijo, Solski drevored, Studentovska ulica, Pod trančo, Vodnikov trg.

III. VOLIŠČE

Št. Jakobski okraj I. del do Florjanske cerkve — v šentjakobski šoli:

Sv. Florijana ulica od št. 18 na desni ter do št. 25 na levi strani, Gallusova nabrežje (prej Sv. Jakoba nabrežje), Grajska planota, Grudnovo nabrežje (prej Pred prulami), Sv. Jakoba nabrežje (sedaj Gallusovo nabrežje), Sv. Jakoba trg, Merosodna ulica, Reber, Rožna ulica, Stari trg, Siska ulica (prej Zatiška ulica), Trubarjeva ulica, Vodna steza, Zatiška ulica (sedaj Stiška ulica), Zvezdarska ulica, Zabajak.

IV. VOLIŠČE

Št. Jakobski okraj II. del do Grubarjevega kanala — v mestni osnovni šoli na Prulih: Baraka na Prulih, Sv. Florijana ulica od št. 20 na desni ter od št. 27 na levi do konca, Ulica na grad, Za gradom št. 1, 3 in 4, Grubarjevo nabrežje, Hrenova ulica, Janežičeva cesta, Karlovska cesta, Osojna pot, Praprotnikova ulica, Privoz, Pruč, Sodarska steza, Srednja, Tesarska ulica, Vožarski pot, Zvonarska ulica.

V. VOLIŠČE

Trnovo — v mestnem otroškem vrtcu, Cerkevna ulica 21:

Pri brvi, Cerkvena ulica, Cesta dvh cesarjev, Mala dolnarska ulica, Velika dolnarska ulica, Gerbičeva ulica (prej Pot na pasji brod), Jelovškova ulica, Jeranova ulica, Karadžičeva ulica, Karunova ulica, Kolizejska ulica (nova) (prej Kopališka ulica), Kolizejska ulica (stara) (sedaj Razlagova ulica), Pred konjušnico, Konjušna ulica (sedaj Svabičeva ulica), Kopališka ulica (sedaj Kolizejska ulica (nova)), Koscevska ulica, Lampetova ulica, Cesta v mestni log, Cesta na loko, Mencingerjeva ulica, Milivka (prej Milvka, Na mlivki), Opekarska cesta, Pot na pasji brod (sedaj Gerbičeva ulica), Pot na Rakovo jelo, Razlagova ulica (prej Kolizejska ulica (stara)), Razpotna ulica, Riharjeva ulica, Veliki stradan, Staretova ulica, Stranska pot, Svabičeva ulica (prej Konjušna ulica), Trnovska ulica, Trnovski pri stan, Valjaveva ulica, Vogečna ulica, Zeleni pot, Zeljarska ulica.

VI. VOLIŠČE

Krakovo in I. del Dvorskega okraja do Colzove in Rimke ceste — voliči A do L — v mestni šoli na Colzovem grabnu:

Aškerčeva cesta, Baraka ob Aškerčevi cesti, Bičevje (prej Na bičevju), Rogiščeva ulica, Colzova cesta, Dobrolova ulica, Emonska cesta, Glinška ulica, Gorupova ulica, Gradaska ulica, Groharjeva cesta, Kladezna ulica, Krakovski nasip, Krakovski nasip, Langusova ulica (prej Tobačna ulica), Lepi pot, Marmontova ulica, Mirje, Murnikova ulica, Rečna ulica, Rimska cesta, Tobačna ulica (sedaj Langusova ulica), Tržaška cesta, Verstovškova ulica, Vrtna ulica.

VII. VOLIŠČE

Krakovo in I. del Dvorskega okraja do Colzove in Rimke ceste — voliči M do Z — v mestni šoli na Colzovem grabnu: Iste ulice kakor v VI. volišču.

VIII. VOLIŠČE

Dvorski okraj, II. del, med Colzovo in Rimsko cesto do Nunske ulice in Kongresnega trga — v državni realki:

Bleiwelsova cesta št. 1 do 15 na desni ter št. 4 do 12 na levi strani, Borštnikov trg (prej Pred igriščem), Erjavčeva cesta, Gosposka ulica, Gradišče, Gregorčičeva ulica (prej Simon Gregorčičeva in Hilšerjeva ulica), Hilšerjeva ulica (sedaj Gregorčičeva ulica), Pred igriščem (sedaj Borštnikov trg), Igriška ulica, Križevniška ulica, Levstikova ulica št. 19 in 21, Markov trg (prej Turjaški trg), Salendrova ulica, Soteska, Turjaški trg (sedaj Markov trg), Valvazorjev trg, Vegova ulica, Vrtača, Zagata, Ziljskega ulica.

IX. VOLIŠČE

Dvorski okraj, III. del med Nunske ulice in Kongresnim trgov do Aleksandrovo ceste — v mestnem dokliskem liceju:

Aleksandrova cesta, leva stran, Ažbetova ulica, Beethovnova ulica brez št. 15 in 16, Bleiwelsova cesta od št. 16 do 27, Breg, Cevljarska ulica, Dvorčni trg, Gledališka stolba, Gledališka ulica št. 1, 2 in 4, Jurčičev trg, Knafjeva ulica, Kocenova ulica, Kongresni trg, Levčeva ulica, Levstikova

ulica brez št. 19 in 21, Marjlin trg št. 1, 2, in 3, Muzijski trg, Nunska ulica, Orožnovo ulica, Prešernova ulica, leva stran, Cesta na Rožnik, Cesta v Rožno dolino (prej Pot v Rožno dolino), Rutarjeva ulica, Svetčeva ulica, Selenburgova ulica, Skrabčeva ulica, Strekljeva ulica, Subičeva ulica, Večna pot, Viška ulica, Wolfova ulica, Zadržna ulica (sedaj Žitnikova ulica), Židovska steza, Židovska ulica, Žitnikova ulica (prej Zadržna ulica).

IX. VOLIŠČE

Kolizejski okoliš — med Aleksandrovo in Dunajsko cesto — voliči A do L — v I. državni gimnaziji v Tomancovi ulici št. 10: Aleksandrova cesta, desna stran, Baraka ob velsejmišču, Beehovnova ulica št. 15 in 16, Bežigrad, Bleiwelsova cesta od št. 28 do konca, Dunajska cesta, leva stran, Dvočakova ulica, Einspielerjeva ulica, Gajeva ulica, Gledališka ulica brez št. 1, 2 in 4, Gledališka ulica, podaljšana (prej Anton Knezova ulica), Cesta na gorenjsko železnico (sedaj Vošnjakova ulica), Gosposvet-ska cesta, Anton Knezova ulica (sedaj podaljšana Gledališka ulica), Kobariška ulica, Kolizejska ulica (sedaj Puharjeva ulica), Kranikova ulica, Mahničeva ulica, Puharjeva ulica (prej Kolizejska ulica), Tomancova ulica, Pod turnom, Vošnjakova ulica (prej Cesta na gorenjsko železnico).

IX. VOLIŠČE

Kolizejski okoliš — med Aleksandrovo in Dunajsko cesto — voliči M do Z — v I. državni gimnaziji v Tomancovi ulici št. 10. Iste ulice kakor v IX. volišču

X. VOLIŠČE

Kolodvorski okraj, I. del, med Dunajsko cesto in Kolodvorsko ulico — v južni palači: Baraka ob Vilharjevi ulici (prej Dovozi cest), Cigaletova ulica, Dalmašinska ulica, Dovozi cesta (sedaj Vilharjeva ulica), Dunajska cesta, desna stran, Franciškanova ulica, Kržičeva ulica, Linhartova ulica, Marjlin trg št. 4, Miklošičeva cesta, Kralja Petra trg, Pokopališka cesta, Pražakova ulica, Prešernova ulica, desna stran, Sodna ulica (sedaj Tavčarjeva ulica), Tavčarjeva ulica (prej Sodna ulica), Janez Trdinova ulica (sedaj Trdinova ulica), Trdnova ulica (prej Janez Trdinova ulica), Vilharjeva ulica (prej Dovozi cesta).

XI. VOLIŠČE

Kolodvorski okraj, II. del, med Kolodvorsko ulico in Resljevo cesto — v ženskem učilišču na Resljevi cesti št. 10:

Čopova cesta št. 10, Cesta na južno železnico (sedaj Masarykova cesta), Kolodvorska ulica, Komenskega ulica od št. 1 do 9 na levi ter od št. 2 do 16 na desni strani, Masarykova cesta (prej Cesta na južno železnico), Obrečna steza, St. Petra cesta od št. 1 do 33 na levi ter od št. 2 do 32 na desni strani, Sv. Petra nasip od št. 1 do 31, Prečna ulica, Šomškova ulica od št. 1 do 7.

XII. VOLIŠČE

Kolodvorski okraj, III. del, med Resljevo in Vidovdanko cesto — v moškem učilišču na Resljevi cesti št. 10:

Baraka ob Resljevi cesti, Čopova cesta št. 16, 19 in 21, Komenskega ulica od št. 13. oz. 25 do konca, Karol Kotnikova ulica (sedaj Kotnikova ulica), Kotnikova ulica (prej Karol Kotnikova ulica), Metelkova ulica, Sv. Petra cesta od št. 31 do 48 na s strani ter od št. 37 do 47 na levi strani, Sv. Petra nasip od št. 35 do 47, Rudečkova cesta (sedaj Vidovdanska cesta), Resljeva cesta, Šomškova ulica od št. 9 do konca, Tabor št. 12, Vagoni na kolodvoru, Vidovdanska cesta (prej Redekcega cesta).

XIII. VOLIŠČE

Kolodvorski okraj, IV. del med Vidovdanko in Ahacjevo cesto (sedaj Jegličeva c.) — v šoli na Ledini:

Ahacjeva cesta, leva stran (sedaj Jegličeva cesta), Baraka na Friškovec, Baraka ob Sv. Martina (sedaj Kette-Murnovi cesti), Friškovec, Med hmejniki, Hrvaški trg, Ilirska ulica, Jegličeva cesta (prej Ahacjeva cesta), leva stran, Kette-Murnova, leva stran do železniškega podvoza (prej Sv. Martina cesta), Lipičeva cesta, Maistrova ulica (prej Vojaška ulica), Sv. Martina cesta, leva stran do železniškega podvoza (sedaj Kette-Murnova cesta), Sv. Petra cesta od št. 50 na desni ter od št. 55 do konca, Sv. Petra nasip od št. 49 do konca, Pri-solna ulica, Škofja ulica, Tabor brez št. 12, Unjarska ulica, Vagoni pri Sv. Križu, Vojaška ulica (sedaj Maistrova ulica), Vrhovčeva ulica, Vrazov trg (prej Stanko Vrazov trg), Stanko Vrazov trg (sedaj Vrazov trg), Župnijska ulica.

XIV. VOLIŠČE

Vodmatski okraj — v mestnem zavetišču za onemogle v Japljevi ulici št. 2:

Ahacjeva cesta, desna stran (sedaj Jegličeva cesta, desna stran), Baraka ob Kolizejski tovarni, Bohoričeva ulica, Cegnarjeva ulica, Ciglarjeva ulica, Grablovičeva ulica, Holzanpfova ulica, Hrovatova ulica, Japljeva ulica, Jegličeva cesta, desna stran (prej Ahacjeva cesta, desna stran), Jenkova ulica, Korytkova ulica, Kette-Murnova cesta, desna stran do železniškega podvoza (prej Sv. Martina cesta, desna stran do železniškega podvoza), Sv. Martina cesta do železniškega podvoza do konca, Močnikova ul. Poljska cesta, Ravnikarjeva ulica, Stara pot, Vodmatski trg, Za vrta, Zalokarjeva ulica Zaloška, cesta.

XV. VOLIŠČE

Predkraji — v vrtnem salonu gostilne pri Česnovarju na Dolonjski cesti št. 2: Crna vas, Dolonjska cesta, Galjeva, Hauptmanca, Hradečkova vas, Hovica, Ižanska cesta, Orlova ulica, Rakovniška ulica.

XVI. VOLIŠČE

Šiška z Vodovodno in Hranilnično cesto — voliči A do J — v šišenski šoli:

Aleševčeva ulica (prej Slovenska cesta), Aljaževa ulica (prej Planinska ulica), Celovška cesta, Dermotova ulica (prej Poljska ulica), Dolinska steza, Drenikov vrh, Frankopanska ulica, Gasliška cesta, Hranilnična cesta, Janševa ulica (prej Kavškova ulica (vzhodni del)), Sv. Jerneja cesta, Kamniška ulica, Kavškova cesta, zahodni del, Kavškova cesta, vzhodni del (sedaj Janševa ulica), Kmetijska ulica (sedaj Verovškova ulica), Knezova ulica, Kolodvorska cesta (sedaj Medvedova cesta), Koslerjeva ulica (sedaj Malgajeva ulica), Lepodvorska ulica, Malgajeva ulica (prej Koslerjeva ulica), Maurerjeva ulica, Medvedova cesta (prej Kolodvorska cesta), Nova ulica, Planinska ulica (sedaj Aljaževa ulica), Podmilščakova ulica (prej Vodovodna cesta v Sp. Šiški), Polakova ulica (prej Železniška ulica), Poljska ulica (sedaj Der-

motova ulica), Savska ulica, Slovenska ulica (sedaj Aleševčeva ulica), Solska ul. (sedaj Železnikarjeva ulica), Stajerčev gric, Tržna ulica, Verovškova ulica (prej Kmetijska ulica), Vodnikovova cesta, Vodovodna cesta v Ljubljani, Vodovodna cesta v Sp. Šiški (sedaj Podmilščakova ulica), Železnikarjeva ulica (prej Solska ulica), Železniška ulica (sedaj Polakova ulica), Žibertova ulica.

XVII. VOLIŠČE

Šiška z Vodovodno in Hranilnično cesto — voliči K do P — v šišenski šoli: Iste ulice kakor v XVI. volišču.

XVIII. VOLIŠČE

Šiška z Vodovodno in Hranilnično cesto — voliči R do Z — v šišenski šoli: Iste ulice kakor v XVI. oz. XVII. volišču.

MANIFESTACIJA V MADRIDU. Španska kraljeva družina se zadržuje na balkonu množicam za izraze zaupanja in udanosti. Manifestacije za monarhijo so bile odgovor na napade pisatelja Blasca Ibaneza.

Pravni vestnik.

Nekdanja nemška hiša v Celju.

Zakon in pravo ter njih uporabljanje.

(Iz pravnih krogov.)

«Cillier Zeitung» je objavila dne 15. jan. 1925. pod naslovom »Zur Wegnahme des «Deutsches Hauses», Gesetz, Recht und deren Anwendung» pri nas veljavno društveno pravo, prevzeto iz stare avstrijske dobe in iz naše Vidovdanske ustave, nadalje iz vločke pravil nekdanjega društva »Deutsches Haus« ter k ustanovitvi nepriljubljenega društva »Union«, v kolikor se nanašajo na upravo društv. premoženja. Nato hoče na podlagi neke odločbe avstr. držav. sodišča svetu predložiti, kako upoštevajo naša oblastva pridobljene pravice in uporabljajo zakone. V zvezi s tem ponatisne tri oblastvene odloke o prepovedi ustanovitve društva »Union« ter o pravnem prehodu premoženja »Deutsches Haus« na »Celjski dom«.

S to enostavno posvedčbo pri nas veljavnega društvenega prava, z golim naštetjem nekdanjega društva »Deutsches Haus« in s ponatisanjem nekaterih oblastvenih odlokov hoče »Cillier Zeitung« naša državna oblastva pred javnostjo kompromitirati, češ da postopaj napram Nemcem enostransko in da se ne ozirajo na njihove pridobljene in postavno zadržane pravice. Da bi ji to bilo lažje, citirajo neko odločbo bivšega avstrijskega državnega sodišča z dne 25. 10. 1878 št. 21, ki ugotavlja, da je po čl. 12 drž. osn. zak. št. 21. decembra 1867 avstr. drž. zak. št. 148 vsakemu avstrijskemu državljanu in po temtaka tudi vsaki juridični osebi postavno zajamčeno, da sme ne samo društva ustanavljati in k društvu pristopati, marveč tudi da ima pravico, da se dosedanje pravno stanje in od države odobreni organizacija že obstoječega društva ne sme spreminjati, vsaj v kolikor se tiče najvažnejših določb pravno obstoječega organizacije kakoga društva. Radi tega se sme duhovno oblastvo (Geistliche Behörde), katero opravljajo po društvenem statutu kako društvo pritožiti radi kršenja društvenih pravic pri državnem sodišču, ako je oblastvo na protizakonit način odredilo predajo (Uebergabe) društvenega premoženja.

To določbo, katere besedilo ni očitljivo ni prišlo, ker se nanaša na upravo društvenega premoženja, je tendenciozno izpovnila z besedilom neke druge odločbe državnega sodišča (objavljene pod št. 220), ki določa, da sme vsako, ki ima po društvenih pravilih pravico, da upravlja društveno premoženje, pri državnem sodišču izpodbijati radi kršenja društvenih pravic oblastvene ukrepe, s katerimi se je ne zakonit način odredila predaja društvenega premoženja kakemu državnemu oblastvu.

To je jedro obeh določb nekdanjega državnega sodišča, posnetih iz avstentičnih virov avstrijske politično-upravne stroke, na podlagi katerih hoče »Cillier Zeitung« našim oblastvom očitati kršenje društvenega zakona in pridobitni pravice.

V naslednjem hočemo dokazati, kako jalova in prazna je pravna podlaga njenih odločb avstrijskega državnega sodišča za

slučaj hiše v Celju. Kakor znano, je bil namen društva »Deutsches Haus« sezidati, vzdrževati in upravljati v Celju hišo, v kateri bi se naj zbirali Nemci iz Celja in okolice brez razlike stanu. Ta hiša naj bi pospeševala njihova stremeljenja v družabnem, znanstvenem in umetniškem oziru s tem, da sprejme pod svojo streho nemška društva in jim preskrbuje nemška izobraževalna sredstva, prireja zbirke, predavanja, predstave itd.

S tem društvom so celjski Nemci zavzeli napram tukajšnjemu slovenskemu življenju izjemno stališče, ki je bilo naprejeno proti mirnemu sožitju z njimi, zato je imelo to društvo demonstrativni značaj. Taka društva pa je judikatura avstrijskega državnega sodišča perhorrescirala ter jim odrekala pravico do obstoja. Z odločbo z dne 16. aprila 1883. je namreč avstrijsko državno sodišče izreklo, da glasheno družabno društvo, demonstrativno nasprotuje mirnemu sožitju prebivalstva nima pogojev za svoj pravni obstoj. (Ein musikalisch-geselliger Verein, welcher sich einer demonstrativen, dem friedlichen Zusammenleben der Bevölkerung abträglichen Haltung schuldig macht, entspricht nicht mehr den Bedingungen seines rechtlichen Bestandes). Šlo je namreč za češko društvo v nemkem na pol nemškem mestu na Češkem, katero je po svojih pravilih gojilo samo slovensko pesem in glasbo ter na tak način vzbujalo in povzdigovalo med svojimi člani narodno zavest in ponos. Naenkrat pa so si nemški sosesčani začeli domisljivati, da je to njihovemu življenju nevarno in so radi tega proglasili društvo za narodno demonstrativno in sebi sovražno.

Z ozirom na to so predlagali razpust tega društva in pristojno politično državno oblastvo je njihovi prošnji ugodilo.

Nam vsem je še v spominu, kako nape-tne razmere so bile svoj čas v Celju med tamkajšnjim domačim prebivalstvom in društva »Deutsches Haus«, ki se je v enakem smislu, toda v nemškem duhu udejstvovalo na slovenskih tleh, in da so imeli celjski Nemci pri znanjih septemberskih dogodkih leta 1908 svoje zavestne prav v tamkajšnji nemški hiši, od koder so organizirali in vodili vse celo noč trajajoče napade in izgrede proti Slovincem.

Ze iz tega dejstva v smislu ravnokar citirane odločbe avstrijskega državnega sodišča je bil obstoj tega društva nedopusten in bi se moral, če bi bila avstrijska državna oblastva le količikaj pravična in dosledna, razpustiti takoj po septemberskih dogodkih leta 1908. Toda tega avstrijsko politično-upravna oblastva niso storila, ker jim je šlo le za to, da na vsak način obdržijo vladajočemu nemškemu življenju med slovenskim ljudstvom prevladujočo pozicijo. To pa je nasprotovalo mirnemu sožitju in kulturnemu razvoju slovenskega naroda. To je pomnilo zanj krivico, katere se vkljub sodstvu najvišjega upravnega sodišča v duhu člana 19. drž. posl. zakona od 21. dec. 1867 avstr. drž. zakona št. 142 nikakor ni mogel ohraniti, ker nemški narod ni hotel pod nobenim pogojem dati iz rok svoje nadvlade. In v tem smislu je delovalo društvo »Deutsches Haus« pod zaščito državnih oblastev,

dokler niso padli Habsburžani in se ni zrušila nadvlada nemškega naroda v Avstriji. V novi narodni državi Srbiji, Hrvatov in Slovincem, pa ni bilo več mesta, da bi se ščitilo to, kar je bilo prej evidentno naprejeno proti slovenskemu življenju. Okoliščine, v katere je zaslo delovanje društva »Deutsches Haus« po prevratu brez svoje krivde, so neminovno zahtevale, da se to društvo razpusti. Tudi za ta primer nam je znan slučaj iz avstrijske judikature, da se namreč sme razpustiti društvo, ki je brez svoje krivde samo radi spremembe zunanjih okoliščin izgubilo pogoje za svoj pravni obstoj. Avstrijsko državno sodišče je namreč 24. jan. 1877. izreklo s'edeče: Die Auflösung eines Vereins mit Berufung auf den § 24 des Vereinsgesetzes darf auch dann erfolgen, wenn derselbe ohne sein Zuthun und Verschulden, lediglich infolge der Gestaltung der äusseren Verhältnisse den Bedingungen seines rechtlichen Bestandes nicht mehr entspricht.

Poleg teh zakonito utemeljenih razlogov, na podlagi katerih je oblastven razpust društva »Deutsches Haus« že v popolnem skladu z normami avstrijske pravne judikature, pa govorijo za ta razpust še drugi večji razlogi revolucionarne zgradbe.

(Konec prihodnjim.)

K vprašnju o veljavnosti odločbe o podaljšanju zakona o stanovanjih.

Ker je osrednja vlada sama iz svoje moči z uredbo začasno podaljšala veljavnost zakona, utegne pravne in politične kroge zanimati, kako so sodišča drugod postopala z enakimi izvenparlamentarnimi slutvo-zakoni.

V Italiji so jih imenovali »decreti-legge«, kar slovensko naši pravniki v Julijski Benečiji z »odloki-zakoni«. Pravi vestnik, glasilo tamkajšnjih pravnikov, je prineslo v 1. števil. iz 1. 1924 (na strani 6) razsodbo kasacijskega dvora v Rimu z dne 11. junija 1923, ki je izrekla: Odlok-zakon ima začasno le v toliko veljavo in moč zakona, v kolikor se je vlada pri njegovem proglašanju obvezala predložiti ga parlamentu v odobritev, nima pa znakov zakona v smislu čl. 1 kaz. zak., ki ima značaj temeljnega ustavnega zakona. Sodna oblast torej ne sme uporabljati kazni določene v odlokih-zakoni, dokler niso bili ti odobreni po parlamentu in po kralju, ... kajti v pogledu kazni so taki ne še odobreni odloki-zakoni protustavni. — Iz te motivacije sledi, da se je najvišja sodna instanca izrekla za veljavnost odlokov-zakonov razen glede njihovih kazenskih in določil. Tu se ne morem spuščati v kritiko tega stališča, to pa bi bilo tem manj na mestu, ker se je najvišja sodna instanca, isti kasacijski dvor v Rimu, z razsodbo z dne 19. junija 1924, pri kateri so sodelovale »zdejnjene sekcije«, izreklo ne za »delno protustavnost« »decreti-legge«, ampak za njihovo ustavnost. Razloge podvema-mo iz Pravneke vestnika 1925, št. 12 in 13, dobesedno: »Nikdar ni bilo dvoma, da ima kraljeva vlada po ustavi izvanredno pravico izdajati nujne ukrepe v zakonodajnih stvarih s pridržkom, da jih predloži parlamentu v svrhu odobritve in spremembe v zakon. To izvanredno pravico ima vlada tedaj, kadar je dotični ukrep takoj urejen, da ne bi bilo možno brez nevarnosti za državo čakati do odobritve zakona. Z ozirom na molk statuta v tem pogledu se je udomačila parlamentarna navada, ki se poslužuje jako pogosto takih odlokov-zakonov. Ta izvanredna pravica vlade v primerih nujnih potreb pa je razumljiva, ako se pomisli, da morejo nastopiti tudi v teku navadnega in izrednega življenja države nepredvideni in iznenadni dogodki, sprito katerih ne sme in ne more ostati vlada nedelavna in se mora ravnati po onih načelih splošnega dobrobiti, ki so se smatrali vedno kot temeljni pravice. Ker se izdajajo taki ukrepi pod dvojnim jamstvom ministrske odgovornosti in pa parlamentarne odobritve, in ker so, kakor to navajajo priznani komentatorji angleškega javnega prava, »nekak predjem parlamentarne oblasti«, tako da predstavlja vlada pri njih izdajanju zakonodajno oblast samo: sledi iz vsega tega jasno, da rešitev vprašanja, obstoja-li nujnost kot predpogoj za zakonitost odlokov-zakonov, in pa vprašanja, v kateri dobi mora ali more vlada predložiti iste parlamentu v svrhu spremembe v zakon, ne spada v področje sodne oblasti, temveč le v področje nadzorovanja, katero vrši parlament nad čim izvrševalne oblasti. Vlada prevzame torej v takih primerih nekako zastopstvo zakonodajne oblasti, sklicujoča se na nujnost in s pridržkom poznejše odobritve izdaja omenjeni ukrep, da vzdržuje trajno in nepretrgano delovanje države v interesu obsega blaginje.

K temu naj še pripomnimo, da italijanskemu »statutu« ustreza naša »ustava« in da o b a e n a k o m o l e č a v t. z. začasni zakoni, ki so bili v bivši Avstriji tako lahko dosegljivi na podlagi §-a 14 zak. z dne 25. januarja 1907. Vidimo torej, da je ubrala naša vlada pri odločbi ministrskega sveta, s katero se podaljšuje veljavnost zakona o stanovanjih d. dne 1. maja 1925 z dne 16. decembra 1924, priobčeni v Uradnem listu z dne 23. dec. 1924, števil. 120, smiselno prav isto pot, kakor jo je nakazala druga italijanska razsodba, ki smo jo gori predložili.

Ker pa skladnost obeh ustav vendar ni popolna, in ker ne bi bilo v interesu javnega reda in pravosodja, da bi se tudi pri nas zakonodajstvo jelo vzdrževati s kakšnimi »odloki-zakoni«, bi izrazil li še željo, da naj bi se našim sodiščem v bodoče ne dajala več naloga, poslovati na podlagi takih in enakih vladnih odločb. Se najmanj bi se pa mogli navduševati za vzorec po gori prikazani italijanski — matiči, ki v svojih ohlapno sestavljenih razlogih postavlja ustavo — na glavo.

N. s.

Inserirajte v „Slov. Narodu“!

ČAJ V DRUŠTVU

ČAJNA ROČKA
popolna,
ZATO V VPORABI NAJCENEJŠI
IN OBENEM NAJFINEJŠI

Najstarejša slovenska
plesarska in hitarska
delavnica
Ivan Bricek, Dunajska c. 19,
se priporoča izvršitvijo točne cene
amerni. 1798

Crêpe de Chine
in
Crêpe Georgette
v vseh barvah za pene obleke po
skrajno znižanih cenah pri
JOS. PODKRAJŠEK
Ljubljana, Jurčičev trg
Surova villa v vseh barvah
90 cm široka meter à Din 120.

Pozor, šivilje!
Pilliranje vseh vrst ažiur-
ranje, entlanje in prebi-
čene gume izdane najcenejše
in najhitreje 37

BELIHAR I VELEPIČ
Ljubljana, ga. Šiška, Kolodvorska ul. 130

19 let
priznane „Larocin“ pilule na-
sigurne ozdravljajo kanavice (Tri-
ner) — Dohva se na vseh lekar-
nah po 20 Din skatja. Po pošt-
izdajo iz lekarna Glum
Subotica. 15 L

Teod. Korn, Ljubljana
Poljanska cesta št. 3.
K. ovos, stavbar, galanterijski in okrasni
klopi, instalacije, okrasovodov.
Izprava strojev, kopalnice in klesane naprave
izdelovanje posod iz pločevine z
firnež, barvo, lak in med vsake
velikosti kakor tudi posod (skafje
3245 za konzerve.

PREDZNANILO.
Nova, moderno-higijenična
restavracija
== LJUBLJANSKI DVOR ==
Svečanostna
otvoritev vseh prostorov dne 10. fe-
bruarja 1925 ob 18. uri zvečer.
!! Glej dnevne novice !!
Z odličnim spoštovanjem
BOŽO PUPOVAC.

Najnoviji oat. izum. Izumna novost.
B. O. B. Iznova betn. flagaj
— d. d. Vukovar —
Brzovjke Bob, Vukovar — Tel int 56
Proizvodnja in odprava vankovinskih
blanov iz betn. flagajev
Omar za dokumente
tresornih vrat itd. itd.
v najlepši in najsolidnejši izdelavi.
Glavno zastopstvo in samoprodaja za
celo Jugoslavijo **Franjo Goldstein**,
agencija in komisionarna trgovina Vu-
kovar.
Zastopstvo in denot: **Matador, Zagreb**
Ilica št. 5 29 T
Bespogovna sigurnost proti ocmju. Največja sigurnost proti vnetju

Naznanilo!

Slavnemu p. n. občinstvu in mojim dosednjim cenj. gostom in odjemalcem naj-
vpludneje naznanam, da sem moj dosednji modni salon za gospode poleg (iv. Drago
Schwab, Dvorni trg 3) preselil v novo urejene prostore na

Aleksandrovi cesti št. 9., II. nadstropje.

Razpolagam z veliko zalogo novodobnega angleškega in češkega blaga, kat. ro vsled
ugodnega nakupa nudim po zelo znižanih cenah.

Izdelujem obleke po meri in po najnovejšem kroju. Državnim
uradnikom in drugim pristojnostim dajem tudi na obroke! — Točna
izvršitev! — Solidno delo!

Se priporočam cenj. naročilom in beležim z odl. spoštovanjem

ŠTEFO GOMBOC, modni salon za gospode
Ljubljana, Aleksandrova cesta 9/II. 361

Poskusite enkrat s terpentinovim milom „Gazela“. 20L

Živo perutnino

kupuje stalno v vsaki množini in sicer: pohance,
kure za peči, kure in purane ter plača po naj-
boljših dnevnih cenah

E. VAJDA, ČAKOVEC, MEDJIMURJE, telef. 59, 3, 4. 167 T

„VIKO“
tovarna laka

ZAGREB

specialni

laki 221

emajlni-

laki

barve proti rji

v vseh vrstah samo
preprodajalcem.

Razpoložljivost
Josip Ivančič
Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 4.
Štefletna galena vsake vrstne češkega in
angleškega suknja. — Velika izbira vseh vrst
porting za moške obleke. — Prodaja se na
veliko in malo po najnižjih tovarniških cenah.
Oglejte si zalogo! Naročite vzorce!

Najboljši šivalni stroji
so edino le

JOSIP PETELINCA
znamke

Gritzner in Adler

za rodbinsko in obrtno rabo

Ljubljana

9 L blizu Prešernovega spomenika

Večletna razpisna - Penk v velenju breznjačen

Sanatorium Dr. R. Szegő

za odrasle i d'ecu. — Abbazia (Italija).

Delno liječenje za debeljanje i krepljenje. Prvorazredni zavod
za bolesne na srcu, na ovapnenju žila. — Promene (S off-
wechsel) za ženske i živčane bolezni. Djeca od 7 godina
primaju se i bez praćnice. 69 T

Prometni zavod za premog d. d.
v Ljubljani
predaja 22 L

premog

iz slovenskih premogovnikov

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah

premogovnikov za domačo in rabo kakor tudi

za industrijska podjetja in raznečava na d belu

inozemski premog in koks

vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvo-

vrstni češko-kovaški in angleški koks za livarne in do-

mačo uporabo, kovaški premog, žni premog in b kete

Naslov: **Prometni zavod za premog d. d.**

v Ljubljani, Miklošičeva cesta 15/L.

Obiščite **Obiščite** 219

8. dunaiski medna- rodni semenj

(spemladanski semenj)

od 8. do 14. marca 1925.

Mednarodni razstave v orov industrijskih
in obrtnih izdelkov.

Cena brez konkurence!

125.000 obiskovalcev, med njimi 25.000
inozemskih nakupovalcev iz 70 držav.

Na avstr. železniceh precej nižje na vožnje.

Za prestop moje je treba kupiti za vren

avstr. 15.000 vizumsko znamko na polni

list (dolarjev — 25).

POJASNILO DANE: Wiener Messe, A. G.,

Wien VII ter tisti - sede v Ljubljani;

Avstrijski konzulat, Turjaki trg 4; Zveza

za tujski promet v Sloveniji; „Putnik“ so-

lovalna in prometna pisarna, Aleksandro-

va cesta 8; Josip Zidar, Dunajska c. 31.

NOVO! Največje zanimanje NOVO!

vlada za zgradbo stanovanjskih hiš v sistemu

„SEIDEL“

ker je zidanje v tem sistemu tehnično in ekonomsko do-

višeno, najhitreje in najcenejše. Splošno razornost vzbujajo

nosniki sistema „SEIDEL“

kateri nadomeščajo lesene stropnike, železobetonske preklade

itd. Način je podoben dobri pri stavbnem podjetju Ja-

kob Accetto, sin Ing. Viktor Accetto in drug, 85 f

Ljubljana, Tabor st. 2.

Stopnice - SEIDEL - ograjo.

ZAHVALA.

Izrekan tem notem svojo za-
hvalo g. **Pavlu Jakovu, trg.**
sotrudniku, za temeljito prepre-

čeno, o boleznih.

Marica Kocičič

Moste.

367

Popolnoma varno naložite denar v

Ljubljansko posojilnico

v Ljubljani, Mestni trg št. 6

ker ima že nad

10.000.000 Din jamstveno glavnico.

Vloge na hranilne knjižice in tekoči račun obrestuje

najugodneje.

Stalne vloge z odpovednim rokom obrestuje po dogovoru.

Sprejema v inkaso fakture in desije terjatev. Posojila daje

le proti polni varnosti na vknjižbo in proti poroštvo.

Telefon št. 9.

23 L

Telefon št. 9.

ROYAL MAIL LINE

Kr angleška poštna parobrodska linija — Generalno zastopstvo za kra-

jevino S. H. S. Zagreb, Trg. I. št. 17. 2656

Redoviti potniški promet:

Hamburg-Cherbourg-Southampton v

New York in Kanado

Cherbourg-Liverpool-Southampton v

Južno Ameriko.

— Rio de Janeiro, Santos, Montevideo, Buenos Aires, Sannola. —

Od-rava potnikov v prvem, drugem in tretjem razredu.

Kabina tretjega razreda z dvema in štiri posteljama.

Podzastopstva:

Reverend, Karagjorgjeva ulica 91 — Ljubljana, Kolodvorska ulica 26. —

Veliki Bečkerek, Kralja Aleksandra ul. 4 — Bitoli, Boulevard Aleksandra 163.

Brzajavni naslov za gori navedena podzastopstva „**Royalmail**“.

Za Beogo, Hercegovino, Dalmacijo in Cragore:

Srpska Prometna banka v Sarajevu in Gratu.

Brzajavni naslov: „**Prometna banka**“.

Depisovanje v vseh jezikih. 26

Gospodarstvo.

Regulacija cen.

V nenormalnih gospodarskih razmerah, kakršne vladajo sedaj, čutijo konzumenti vso težo cen, ki nastanejo zato, ker obrok blaga ne odgovarja dejanskim potrebam in povpraševanju na blagovnih trgih. Zato se obračajo konzumenti na javne oblasti z zahtevo, naj regulirajo cene v njihovem interesu. Kakšno politiko cen naj vodi v tem slučaju država? Gre v prvi vrsti za odgovor na vprašanje, kakšne cene bi si želeli kot idealne. Kakor smo že zadnjič omenili, delujeta pri postanku cen dva faktorja, katerih prvi skuša uravnovežiti cene tako, da bi bil v raznih industrijah in raznih trgih približno enak dobiček in drugi, ki ovira to ravnotežje. Dasi je težko in riskantno nastopiti na polju človeških ciljev in idealov s trditvijo, ki bi bila obenem znanstvena in poljudna, vendar smatramo, da so cene, ki jih nalagajo vodilni faktorji, baš one idealne ali »pravične« cene, ki bi morale biti cilj vsakemu pametnemu in nepristranskemu gospodarskemu politiku. To so cene, ki se ravna po produkcijskih stroških in nudijo producentu normalni dobiček. A kdo bi mogel producentu odrekat pravico do takega dobička? Kdor bi se spozabil tako daleč, bi negiral produkcijo sploh, kajti pričakovanje normalnega dobička je edini motiv, ki spodbuja človeka k rednemu produktivnemu delu.

Tu naletimo na drugo vprašanje, namreč, kako doseči cene, ki si jih želi producent in konzument. Z zgodovinski ekonomike vede poznamo dobro liberalizma (Adam Smith - John S. Mill), ki odgovarja na to vprašanje z besedami »Svobodna konkurenca«. Svobodna konkurenca je za gospodarski svet to, kar je sonce za fizični. Ona dviga gospodarski napredek, ker zanaša med producente tekmovalnost in skrbi za socialno pravičnost, ker diktira za konsumenta ugodne cene, ki se ravna po produkcijskih stroških. Ekonomisti liberalne dobe gredo celo tako daleč, da zahtevajo, naj se javne oblasti v gospodarsko življenje sploh, zlasti pa v politiko cen, ne vmešavajo.

Nasprotno stališče zavzemajo oni gospodarski strokovnjaki, ki celo priporočajo vmešavanje javne oblasti v gospodarsko življenje, da se na ta način neposredno regulirajo cene. V obeh slučajih se nam zdi naziranje napačno. Kar se tiče liberalnih ekonomistov, je težko ugovarjati principu svobodne konkurence. Ali njihovo stališče glede vmešavanja javne oblasti v politiko cen je napačno. Pristaši tega naziranja ignorirajo monopolne faktorje pri postanku cen, faktorje, ki delujejo proti izenačevalni tendenci svobodne konkurence. Če je res, da ustvarja svobodna konkurenca pogoje za normalne cene, tedaj še ne sledi iz tega, da nas privede samemu sebi prenušeni obrok blaga k svobodni konkurenci ali da nazvalc svobodni konkurenci ne morejo delovati drugi faktorji, ki izključujejo njeno absolutno moč. Gospodarsko življenje je zlasti zadnja leta vse polno primerov, ki jasno kažejo, da se končajo sami sebi prepuščeni ekonomski odnosi v nekaterih slučajih z izključitvijo svobodne konkurence. Z druge strani pa oslabe činitelji, kakor je naravna redkost nekaterih izdelkov, oddaljenost tržišč itd. svobodno konkurenco, ne da bi jo načeloma odklanjali. Zato je nerazumljivo, zakaj bi si ne želeli vmešavanja javne oblasti, če je njen cilj vzpostavitev svobodne konkurence kot glavnega pogoja normalnih cen.

Iz pravilnosti antiliberalnega stališča, ki odobrava vmešavanje javne oblasti v politiko cen, pa še ne sledi, da mora biti izraženo to vmešavanje v neposredni regulaciji cen, t. j. v njih normiranju. Normiranje cen zahtevajo včasih nujne in izredne okoliščine in zato se tega skrajnega sredstva ne more poslužiti pametna politika cen, ki skuša organizirano, ne pa mehanično regulirati obrok blaga. Politika normiranja cen že sama po sebi ne more opredeliti, katere cene so normalne, kajti normalnih cen ni mogoče izračunati, temveč nastanejo same po sebi pod vplivom konkurenčnih faktorjev. Poleg tega vzbuja taka politika nezadovoljstvo med producenti in zanaša nered v gospodarsko življenje, ker ne dovoljuje tržnih cen, ki jih diktirajo naravne razmere. Pravilno reguliranje cen mora stremeti za odpranost vseh monopolnih činiteljev tako, da pridejo do veljave le konkurenčni faktorji. Potem svobodnega sodelovanja teh faktorjev nastanejo tudi normalne cene.

To so čisto gospodarska načela politike cen. Često pa mora politika upoštevati tudi politična, socialna in moralna načela, tako da se ne more izogniti slučajem, ko je pristižen kreniti v gospodarski politiki nekoliko v stran.

(Konec)

Ako se pa stranki nista podredili pristojnosti razsodišča, če ob sklepanju posla, moreta to storiti, sveda pismeno, tudi pozneje pred izvajanjem posla. V tem pogledu bo zakon vnetreženo, ako n. pr. obe stranki pooblašča v sklenem pismu (naročilnem listu) naknadno dodano proročastiško klavzulo ali kak drugi na sklenjeni posel nanašajoč se spis s tako klavzulo, ali ako n. pr. ena stranka na pismeno poroči nasprotnika, da bo gotovo stvar v slučaju spora spravil pred hozno razsodišče v Ljubljani, v (pismenem) odgovoru pove, četudi mimogrede, ali vendar dovolj jasno, da se pridružuje izjavi glede pristojnosti razsodišča.

Sporazum glede pristojnosti mora biti sicer dokumentiran, ter se mora tožitelj o tem izkazati že ob vložitvi tožbe, toda ni potreba, da je spisan na eni in isti listini.

Najbolj enostavno in praktično pa je seveda, da se stranki že ob sklepanju posla obenem dogovorita glede pristojnosti razsodišča in ta dogovor v samem sklenem pismu ali naročilnem listu v prejšnjem omenjenem smislu ugotovita.

V svrhu zlasti olajšave službe razsodnikov pa je potrebno še posebej pojasniti sestavo senatov razsodišča v posameznih slučajih.

Razsodišče (senat) sestoji v posrednih primerih iz treh ali petih razsodnikov. Vsaka stranka si izbere namreč enega ali dva razsodnika iz kole-

gija razsodnikov (stranka, ki ni član borze, sme izbrati sodnike tudi iz imenika razsodnikov, ki niso člani borze). Ako imenuje ena stranka dva razsodnika, mora druga stranka imenovati tudi dva. Tožitelj mora imenovati razsodnika že v tožbi, a toženev v roku, določenem za to, v vabilu k razpravi.

Tako od strank za posamezno pravdo izvoljeni razsodniki pa si izberejo predsednika senata iz imenika kolegija razsodnikov ali iz imenika razsodnikov, ki niso člani borze. S tem je sestavljen gorimljeni senat trojice ali petorice.

Tajnik razsodišča sodeluje v senatu s posvetovalnim glasom.

Iz goricega je razvidno, da odvisi od strank samih, pravzaprav tudi le od ene same stranke, ali naj posamezni spor pride pred senat trojice ali petorice. Pravilnik Ljubljanskega borznega razsodišča se v tem pogledu na obseg pravne predmeta oziroma na visokost iztoževane terjatve sploh ne ozira, ter bo potreboval tudi v tej smeri primernega popravila. Do tedaj pa bi bilo zelo priporočljivo, da bi stranke same tako postopale, da pridejo spori pred senat petorice le izjemoma in le, če gre za res visoke zneske. (Pri rednih zbornih sodiščih sodi na I. instanci tudi v trgovskih poslih pri pravnih v denarju ali denarni vrednosti do vsehiti 125.000 Din sodnik poedinec, na II. instanci senat trojice). To bo po goricelem doseženo, ako si vsaka stranka izbere le po enega razsodnika. S tem bo izdatno olajšana služba razsodnikov. Pričakovati je namreč, da se bodo posli pri razsodišču v doglednem času pomnožili ter da bodo posamni razsodniki, ako ne postanejo senati trojice navada, a oni petorice izjema, prepogosto prihajali na vrsto, da vrše svojo službo. Razsodniki se vkljub svojim zasebnim poslom žrtvujejo — njih služba je brezplačna — v interesu trgovskega stanu in so torej tudi od strani tega stanu pač vredni vsega obzira.

— **g Sol za Slovenijo.** Iz trgovskih trgov se nam poroča, da naša včerajšnja tozadavna notica ni točna. Morska sol bi morala pač že pred tednom prispeti v Trst. Vseled viharjev pa je morala jedrnat, na kateri je natovaljena sol, pristati dne 29. pr. meseca v Svraceni. Paroplovni družbi, koje last je jedrnat, še ni prav nič znano, kdaj da dospe ta sol v Trst.

— **g Dohodki od davkov.** Dohodki od neposrednih davkov in dohodkov na poslovno obrt v novembru 1924 so znašali 169.722.476 Din napram 86.966.657 Din v novembru 1923, odnosno 55.695.013 Din, kolikor je predvideval proračun.

— **g Novi mlini v Panatu.** Navzlic težki krizi, ki jo preživlja tudi naša mlinarska industrija, so zgradili v Vrhu še dva mlina, tako da jih ima mesto zdaj pet.

— **g Poljske tekstilne tvornice se preselijo v Jugoslavijo?** Lastniki nekaterih tekstilnih tvornic v Lodzu na Poljskem nameravajo baje prenesti svoja podjetja v Jugoslavijo ali Romunijo. Tvrdka W. Spreiregen ima baje že vse pripravljeno za selitev v Jugoslavijo.

— **g Podržavljenje nekaterih poštn. Ministrstvo** pošte in hrzlova je sklenilo podržaviti pošto, telefon in hrzlova Zakrac na ozemlju poštnega ravnateljstva v Zagrebu v katerem bo podržavljena tudi pošta Čahar.

— **g Bazen Thon de Revel** je prevzela strokovna komisija železniskega ravnateljstva v Zagrebu od italijanskih oblasti.

— **g Izvoz jalc v decembru 1924.** V decembru 1924 smo izvozili 8.9 ton jalc, napram 977 ton v novembru. Vrednost v decembru izvoženih jalc je znašala 376 milijonov, napram 331 milijon Din v novembru. Jajca je izvažala naša država v Švico (za 29.9 mil.), v Avstrijo (za 4.7 mil.) in v Italijo (za 2.4 mil.). Skupno je znašal izvoz jalc lani 23.128 ton, l. 1923 pa 17.241 ton.

— **g Izvoz lesa v decembru 1924.** Lesa smo izvozili v decembru 1924 — 77.680 ton (v novembru 99.316), gradbenega lesa v skupni vrednosti 94.8 (v novembru za 103.4) milijonov Din. Največ gradbenega lesa je šlo v Italijo (za 64.7 mil.), dalje v Francijo (za 7.999 mil.) in na Madžarsko (za 8.7 mil.). Izvoz drv je znašal v decembru 29.39 mil. (v novembru 50.881 mil.) ton v skupni vrednosti 8.3 (v novembru 18.5) mil. dinarjev.

— **g Francoska zunanja trgovina leta 1924.** Po uradnih statističnih podatkih je bila francoska trgovinska bilanca lani aktivna. Uvoz je znašal 40 milijard 133 milijonov, izvoz pa 41 milijard 454 milijonov frankov. Aktivna znaša torej 1 milijard 222 milijonov, dočim je bila zaključena trgovinska bilanca za leto 1923, s pasivo v znesku 2 milijardi 256 milijonov. V primeri s predlanskim letom je narasel tanski francoski uvoz za 7 milijard 444 milijonov (23%), izvoz pa za 11 milijard 22 milijonov (36%). Značilna je zlasti porast izvora industrijskih izdelkov, ki znaša 53%. V primeri z letom 1913, je narasla francoska zunanja trgovina ne le po vrednosti (377% radi padca franka, (ne gotudi po količini) (za 27.5%). To je dokaz, da francosko gospodarsko življenje okrevlja in da čas, ko država prebija posledice svetovne vojne ni več daleč.

— **g Poljski kapital v našem podjetju.** Neka skupina poljskih finančnikov je prevzela financiranje rafinerije olja v Dravogradu. Podjetju bo dajala ta skupina tudi sirovine. To je prvi slučaj sodelovanja poljskega kapitala v našem gospodarstvu.

— **g Priprave za razstavo v Parizu.** Iz Sarajeva poročajo, da je ondani pripravljani odbor določil predmete, ki pridejo na mednarodno razstavo v Parizu. To morajo biti originalni izdelki naših umetnikov, industrijalcev in obrtnikov v okviru sodobne dekorativne industrijske umetnosti. Iz Bosne bi prišla v poštev razna ročna dela, rezbarije, znani bosanski čilimi itd. Tudi zagrebški odbor je prav pridno na delu. Zbirati material in v naglici pripravljati vse potrebno, da hrvatska industrijska umetnost ne bo zaostajala za drugimi.

— **g O madžarskih bankah poročajo** gospodarski listi, da se je onim madžarskim bančnim zavodom, ki so bili pred vojno dobro uvedeni na Balkanu, posrečilo, da pridobivajo zopet svoje stare pozicije. Pred vojno je bil promet madžarskih bank na Balkanu zelo živahen. Takega razvoja pa ni več pričakovati vsled novih razmer. Rumunsko interno zastopstvo britsko-madžarske banke je prevzela neka švicarska skupina z madžarsko soudeležbo.

— **g Izvozniki govedine in mesa,** ki bi se zanimali za zastopstvo za razpečevanje mesa in govedine na Dunaju, naj pošljejo njih natančen naslov do 15. februarja 1925 Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani.

— **g Prodaja hrastovega lesa.** Direkcija šum v Ljubljani razpisuje okrog 566 pl. metrov hrastovega lesa za tehnično vporabo v Krakovem pri Kostanjevici. Pravilno kolekovane in 10 % vadijem opremljene ponudbe je vložiti do enajste ure 23. februarja pri Direkciji šum v Ljubljani.

— **g Prodaja hrastovega lesa.** Direkcija šum v Ljubljani razpisuje okrog 566 pl. metrov hrastovega lesa za tehnično vporabo v Krakovem pri Kostanjevici. Pravilno kolekovane in 10 % vadijem opremljene ponudbe je vložiti do enajste ure 23. februarja pri Direkciji šum v Ljubljani.

— **g Prodaja hrastovega lesa.** Direkcija šum v Ljubljani razpisuje okrog 566 pl. metrov hrastovega lesa za tehnično vporabo v Krakovem pri Kostanjevici. Pravilno kolekovane in 10 % vadijem opremljene ponudbe je vložiti do enajste ure 23. februarja pri Direkciji šum v Ljubljani.

— **g Prodaja hrastovega lesa.** Direkcija šum v Ljubljani razpisuje okrog 566 pl. metrov hrastovega lesa za tehnično vporabo v Krakovem pri Kostanjevici. Pravilno kolekovane in 10 % vadijem opremljene ponudbe je vložiti do enajste ure 23. februarja pri Direkciji šum v Ljubljani.

— **g Prodaja hrastovega lesa.** Direkcija šum v Ljubljani razpisuje okrog 566 pl. metrov hrastovega lesa za tehnično vporabo v Krakovem pri Kostanjevici. Pravilno kolekovane in 10 % vadijem opremljene ponudbe je vložiti do enajste ure 23. februarja pri Direkciji šum v Ljubljani.

Zdravstvo.

ZDRAVSTVENE RAZMERE V LJUBLJANI V LETU 1924.

Mesni fizikat je izgotovil statistiko, iz katere je razvidno zdravstveno stanje mesta Ljubljane v preteklem letu; statistika pa navaja tudi važnejše zdravstvene zadeve, dogodke itd.

Ljubljana šteje približno 55.000 oseb. Porek je bilo v preteklem letu 764 (— 42); otrok se je rodilo 1487 (47 mrtvorojencev) (+ 15). V preteklem letu je umrlo 720 oseb in je torej umrlivost znašala 13 %. Splošno zdravstveno stanje je bilo torej ugodno, celo boljše kot zadnja leta. Umrlivost je bila tako nizka, kakor in dosedaj le najbolj zdrava mesta. Starost umrlih je bila sledeča: v starosti do 1 leta je umrlo 107 otrok; od 2. do 15. leta 40 otrok; v dobi od 16 do 37 let 101 oseba, od 31 do 56 leta — 146 oseb; od 51. do 70. leta 166 oseb; oseb nad 70 let starih je umrlo 160.

— **g Prodaja hrastovega lesa.** Direkcija šum v Ljubljani razpisuje okrog 566 pl. metrov hrastovega lesa za tehnično vporabo v Krakovem pri Kostanjevici. Pravilno kolekovane in 10 % vadijem opremljene ponudbe je vložiti do enajste ure 23. februarja pri Direkciji šum v Ljubljani.

— **g Prodaja hrastovega lesa.** Direkcija šum v Ljubljani razpisuje okrog 566 pl. metrov hrastovega lesa za tehnično vporabo v Krakovem pri Kostanjevici. Pravilno kolekovane in 10 % vadijem opremljene ponudbe je vložiti do enajste ure 23. februarja pri Direkciji šum v Ljubljani.

— **g Prodaja hrastovega lesa.** Direkcija šum v Ljubljani razpisuje okrog 566 pl. metrov hrastovega lesa za tehnično vporabo v Krakovem pri Kostanjevici. Pravilno kolekovane in 10 % vadijem opremljene ponudbe je vložiti do enajste ure 23. februarja pri Direkciji šum v Ljubljani.

— **g Prodaja hrastovega lesa.** Direkcija šum v Ljubljani razpisuje okrog 566 pl. metrov hrastovega lesa za tehnično vporabo v Krakovem pri Kostanjevici. Pravilno kolekovane in 10 % vadijem opremljene ponudbe je vložiti do enajste ure 23. februarja pri Direkciji šum v Ljubljani.

— **g Prodaja hrastovega lesa.** Direkcija šum v Ljubljani razpisuje okrog 566 pl. metrov hrastovega lesa za tehnično vporabo v Krakovem pri Kostanjevici. Pravilno kolekovane in 10 % vadijem opremljene ponudbe je vložiti do enajste ure 23. februarja pri Direkciji šum v Ljubljani.

— **g Prodaja hrastovega lesa.** Direkcija šum v Ljubljani razpisuje okrog 566 pl. metrov hrastovega lesa za tehnično vporabo v Krakovem pri Kostanjevici. Pravilno kolekovane in 10 % vadijem opremljene ponudbe je vložiti do enajste ure 23. februarja pri Direkciji šum v Ljubljani.

VELIKI PUSTNI KORZO
„Slavčeva“ maskarada pustno ne dojde 21. II. 1925 v hotelu UNION

Polc domačinov je umrla v Ljubljani 429 oseb.

V splošnem je opaziti polemanje epidemičnih bolezni, predvsem influence in griže. Za jetiko je umrla v preteklem letu 101 oseba; povprečno je bila vsaka sedma umrla oseba žtev tuberkuloze. Za trebušnim tifusom je obbolelo 19 domačinov, umrl je 1. tujecv pa 6; griže je bilo zaznanih 16 slučajev, od teh le eden s smrtnim izidom. Škratinka je v splošnem nazadovala; izmed 59 obbolelih je umrlo 6 otrok, tujcev je umrlo 9. Difterija je bila zaznana v 57 slučajih. Umrl je le en otrok in pa trije iz drugih občin. Za ošpicami je obbolelo 55 otrok ne da bi kateri umrl; 25 otrok je obbolelo za noricami. Ozdraveli so vsi otroci. Na dušljivem kašlju je obbolelo 49 otrok, ki so vsi ozdraveli. Trachoma (očesna bolezen) je bila javljena v 13 slučajih. Na influence sta umrli dve osebi; porodniška mrzlica, otrpenje tilnika, tetanus in antraks so zahtevali po eno smrtno žrtev. Koze, pegavice in kolere ni bilo. — Razkuževanje se je vršilo 25krat. Reševalna postaja je posredovala v 1355 slučajih. — Mestni vodovod se je vpeljal tokrat let 1924 v 12 hiš v Ljubljani, 11 v Šiški, 8 v Mostah in v 1 hiši na Ježici. Kopališča so bila dobro obiskana. V Ljudski kopeli je bilo tekom leta nad 30.000 obiskovalcev, mestno kopališče na Ljubljani je imelo v času od 1. junija do 20. septembra kljub neugodni sezoni 15.000 obiskovalcev. V preteklem letu je bila deloma tudi izpopolnjena kanalizacija, stvalbeno gibanje pa je bilo sledeče: dograjenih je bilo deset novih, večina enodružinskih hiš, adaptacij v stanovanjske namene je bilo izvršenih 7.

O B L E K E
O B R O K E
MESTNI TRG 3
O. BERNATOVIC

SERUM PROTI OŠPICAM.

Ni še mnogo let, kar so prvi uporabljali tak serum Francozje; dr. Degkwitz v Monakovem je pa v zadnjih 6 letih točno izdelala metodo njegovega pridobivanja in uporabljanja. Ošpice v splošnem niso težka nalezljiva bolezen, vendar pa utegnejo imeti v posameznih primerih tudi prav hude posledice. Zlasti nevarne so malim, rahlim otrokom in pa takim otrokom, ki imajo v sebi že kal tuberkuloze in škrofuloze. Nanevarnejše so pa v dečkih bolnicah in dečkih domovih, kjer se otroci, oslabilni od ošpic, medsebojno nalezajo drug od drugega. Vseh mogočih drugih bolezni, ki jim povzročajo dolgotrajno hiranje ali smrt.

Od dneva, ko se otrok ošpic nalezje, pa do dneva, ko se pojavijo prvi znaki bolezni, poteče 10—11 dni. Ako se v prvih 6 dneh te zakozvane inkubacijske dobe injicira otroku serum, se otrok s sigurnostjo obvaruje pred obolenjem, kvečjemu se pojavijo ošpice v tako majhni obliki, da se komaj spoznajo. Serum se pridobiva iz krvi otrok, ki so ravno ozdraveli po ošpicah in ki so drugače popolnoma zdravi. Možna krv, ki se v to svrhu otroku odvzame, je malenkostna (največ 60 gramov) ter se otroku to sploh ne pozna. Tudi v Ljubljani imamo že večje število plemenitih otrok, ki so s privolenjem uvidenih staršev žrtvovali nekoliko svoje krvi, da pomagajo ohraniti zdravje drugim, nesrečnejšim otroščcem. Pridobivanje seruma proti ošpicam je organiziral zavod za socialno-higiensko zaščito dece v Ljubljani s sodelovanjem otroškega oddelka splošne bolnice (otroške bolnice), drž. hig. zavoda in stalne bakt. stanice. Dragoceni serum se bo uporabljal pred vsem v otroških internatih, bo na razpolago pa tudi uradnim zdravnikom za njihovo službo in v privatnim zdravništvom za njihove paciente. Iz event. dohodkov od strani privatnih zdravnikov se nabavijo darila otrokom, ki so darovali svojo kri.

K. Makuszynski:

Železna roka.

Prijatelji, ki je slikar in zelo nadebud družinski oče in je sicer nadebud tudi v svoji strokovni umetnosti, mi je pripovedoval sledečo zgodbo:

»Menda je danes osem tednov, ko sem se vračal domov. Na zelo temnem cestnem vogalu, ki je bil na moji poti, je slonela postava. Pri mojem približanju se je postava odločila od sive hišne stene, ki je tvorila ozadje, in pomolila proti meni svoje pokrivalo. Bil je slamič, precej izdelan in razguran.

Jaz sem se prestrašil. Ponavadi hodim zelo zamišljeno svojo pot. Pa nikar ne misli, da razmišljam o globokih, svetovnih vprašanjih, ne, tuhtam navadno zelo vsakdanje stvari. Na primer: Kaj je pripravila moja žena za večerjo? ... Ali je danes prispel pismo-voja z denarjem, ki ga pričakujem že osem dni? ... itd.

Jaz sem se torej prestrašil. Iz svoje glave razmišljanja, ko je pomolila postava svoj sneti zankrni slamič proti meni. Pogledal sem postavo. Bil je mlad, še precej čedno napravljen mož, ki mi je stal nasproti in zinil: »Gospod, lepo prosim za malo darilce!«

»Ali vas ni sram?« sem ga nahnul. »Tako mlad, pa že beračite? Zakaj pa ne delate?«

»Saj delam podnevi!« mi je odgovoril v tako slovnico čisti poljski, da sem ga malone zavidal zanj.

»Kako, podnevi delate in zvečer greste beračiti?« sem ga vprašal docela začuden. »Tega pa ne razumem!«

»Premalo zaslužim!« mi je odgovoril.

»Dragi gospod,« sem mu dejal, »če bi se vsi ljudje, ki premalo zaslužijo, nastavljali zvečer po cestnih vogalih, da bi beračili, bi v Varšavi zmanjkalo cestnih vogalov in bi bili večeri za osemindeset ur prekratki!«

»Saj to žalibog ni moja krivda, da mi gre tako! ... Jaz sem žrtev tuje krivde!«

»To bi lahko vsak rekel in tudi pravi vsaki!«

»Če bi slišali mojo povest,« je dejal mladi mož, »bi spoznali in uvideli, da govorim resnico, če pravim, da me je tuja krivda spravila na beraško palico.«

»Vi,« sem dejal, »stvar me zelo zanima! — Tu imate malenkost in pridite jutri zvečer k meni na dom. Pa mi poveste svojo zgodbo. Ampak to vam pa povem, če mi boste pripovedovali vsakdanjo zgodbo o dobrem prijatelju, ki ste mu bili za poroka, ki pa je bil lopov in ste mu nasledili, se bova drugače zmenila!«

»Ne! ne!« je vzkliknil, »stvar je čisto drugačna!«

»No, bomo videli!« sem rekel in šel. Pridem domov in pripovedujem o tem dogodku svoji ženi in tudi to sem ji povedal, da me bo mladi mož obiskal.

»Za božjo voljo!« je zakričala mo-

ja žena. »Ali si še pri pameti? ... Takega poteptaja si greš vabit?«

Mladi mož je prišel kot dogovorjeno.

Moja žena je kar debelo gledala, ko sem ji zašepetal, da je to berač. Očividno je predstavljala kosmatega, zapitega berača, ki je že oddaleč smrdel po špiritu in revščini.

Mladi mož je sedel k meni za pisalno mizo, razgrnil par listin pred seboj in dejal: »Tu boste razvideli, da sem nastavljenec zelo dobre tvrdke in tudi, da sem ...«

»Oprostite,« sem ga prekinil, »to me prav nič ne briga. Hočem le slišati zgodbo, kako ste postali po tuji krivdi berač.«

In se je očakšal. »Torej glejte,« je začel, »navelčal sem se samotarit in sem se oženil! ...«

»O jej!« sem dejal. »Torej po krivdi svoje žene? ... To se dogaja tudi v najboljših družabnih slojih! ...«

»Počakajte vendar!« je vzkliknil. »Moja žena je angel! Srčkan, ljub angel! ... predobra za ta svet! ... To ni tako! ... Samo za hip potrpite, gospod, pa bova takoj na tisti kočljivi točki ali, če hočete, na rdeči niti, ki se vleče skozi moje življenje! ... Bil sem torej sit samotarijenja in sem se oženil! Jaz sem imel nekaj, moja žena pa nekaj več. Uredila sva se sicer priročno, vendar pa čedno in udobno. Po ženinovskem potovanju sva si najela služkinjo, ki so nama jo priporočili sorodniki moje žene. Dekletu je bilo ime Anala

In je tako strašansko globoko vzdihnil, da sem takoj opazil, da je Ana tista kočljiva točka ali rdeča nit.

»Aha!« sem si mislil. »Stvar je torej taka: možakar se je vkljub svoji mladi ženi zatelebal v služkinjo, imet z njo ljubavno razmerje in je naletel na premeteno ptičko, ki izkorišča sedaj svoj molk in ga mozga in mozga! ...«

»Le nadejajte,« sem dejal, »si kar lahko mislim, kako je bilo!«

»Ne,« je rekel, »tega si ne morete misliti! ... Zadeva je tako nenavadna, da je ne more nihče pogruntati! ... Le poslušajte! ... Ana je nastopila, svojo službo, tako krog osme ure zjutraj. Ob devetih je že zlomila novo metlo in razbila čajni kozarec! ... Lahko si mislite, kako divja je postala moja žena.«

»Da,« sem dejal, »to si lahko mislim. Pripovedujte dalje!«

»Krog poldne,« je nadaljeval, »je bilo zelo še večje. Predrla je mrežnato sedalo na stolu, Čajkovskemu, ki je stal na glasovirju moje žene, je razbila nos in zdrobila dva svetilnika cilindra.«

»In je postala potem vaša žena seveda še bolj divja!« sem dejal jaz.

»Res je tako! ...« je odgovoril. »Še bolj divja je postala. »Slišite,« je dejala dekleto, »vi pa vse zbijete, kar vam pride pod roko! ... Vse boste morali poplačati, kar ste razbili! Če boste tako nadaljevali v svoji delavnosti, dobite malo plačo!«

»Zakaj pa niste dekleto odpovedali?« sem ga vprašal. »To bi bilo vendar najbolj enostavno.«

»Pa ni bilo tako enostavno,« je odvrnil. »Kajti dekle nam je priporočila teta, od katere sva pričakovala veliko dedščino. Bala sva se razžaliti dobro staro gospo, ki je bila že malo otročja, kajti bi to gotovo ne pustilo dobrega vtisa za nas v njeni oporoki. In sva obdržala Ano. In ta si je pridno prizadevala, da nama unino težko pridobljeno najino lastnino. Ano sva imenovala odslej »železno roko«. In jo je tudi imela. Vse se je dobilo pod njenimi rokami: noge stobov in železni svečniki, težke pladnje v kuhinji je metala ob tla, da so razpokali vrata v stanovanju so dobila razpoke, in tudi stene, nobena svetilka ni bila več vporabljiva, niti en stol ni imel potrebnih nog, kozarcev že davno ni bilo, ki bi ne bili zgoraj na roba nazobčani kot žaga ...«

To in ono.

Skrahirani prorok.

V politiki in v verskem življenju postanejo duševno bolni in nenormalni ljudje včasih ne le voditelji, temveč imajo na ljudske mase večji vpliv, nego zdravi, nadarjeni in trezni možje. Tak slučaj imam tudi pri nas, kjer drvi večina hrvatskega naroda za navadnim pustolovcem in strahopetcem Radičem, o katerem ve celo inozemstvo, da ima koleškov na pravem mestu. Ali taki nenormalni voditelji se ne obdržijo na vrhuncu svoje slave. Vendar pa je že samo dejstvo, da se za nekaj časa tako visoko vspno, najzanimivejše polje za socialno psihologijo. Takega nenormalnega voditelja ima Indija v osebi znanega Gandija, ki so ga ljudske množice do zadnjega časa v pravem pomenu besede oboževale, videč v njem božjega maziljenca.

Pred nami je junak, ki je bil še nedavno za 200 milijonov ljudi poosebljen narodni pokret. Gandi je bil evropsko vzgojen, govori perfektno angleško in se je pripravljaj celo na advokaturu. Ali pred 10 leti se je naenkrat otreseel ne le evropskih idej, nego tudi evropske noše. Tako smo videli asketa v duhu orijentalnih legend. Gandi se je hranil samo z rastlinsko hrano in še to je žviljal v zelo neznanstvenih količinah. Preselil se je k najbujnejši kmetini. Kmalu je zaslovel ne le kot politični voditelj, ki se bori za neodvisnost Indije, nego tudi kot prorok in svetnik. Kmalu je prišel, so poklekali ljudje v prah, ki se ga je dotaknila njegova bosa noga. Z njegovim imenom je združilo priprosto ljudstvo neštete čudeže. Njegov vpliv na miselnost Indijcev je bil neizmerno. Ta fakt so priznavali najzazrivnejši prorokovi nasprotniki. V njegovi osebi je našlo 200 milijonov ljudi voditelja, ki so ga smatrali vsi za nekako božanstveno bitje. „Posmavalci življenja in razmer na vzhodu dobro vedo, kaj pomeni tak voditelj, je pisal leta 1921, iz Kalkute Parsival v London. „Gandi je asket, ki mu nikakor ni mogoče očitati zahrbtnosti ali častilnosti. Navzlic temu, da v njegovih govorih in dejanjih ni logike, ne zdravega političnega smisla, so se mu morali vsi indijski narodni voditelji umakniti. Kadar Gandi govori, se vedno sklicuje na indijsko mitologijo in indijske svete knjige. V tem ima mnogo skupnega s hrvatskim tribinom Radičem, ki tudi lovi kmete s svojimi prikljubljenim uvodom „Fateja Isus, živel republik!“

V privatnih pogovorih je Gandi miren, kadar govorijo javno, so njegove besede kakor iskre, ki razvnamejo in navdušijo vse poslušalce. Radi njegovega asketičnega in doživetnega božanstvenosti ga imenujejo v Indiji Mahatma. Tako so poveličevali v Indiji proroke bramine, ki se jih je dotaknil plašč starodavnih, od Boga navdahnjenih modranov. Taka je slika narodnega voditelja, pred katerim so Angleži nekaj časa trepetali, ne da bi si ga upali dotakniti.

Kaj uči Gandi? Naj izgine osvetožena zapadna civilizacija? Indija se mora vrniti v one davne čase, o katerih govore svete knjige. Šele tedaj zavladava v Indiji mir in kraljestvo ljubezni. Narod se mora zdržiti, sicer ni mogoče izgnati Angležev. Vsa nesreča sedanje Indije je posledica tega, da se je dežela izneverila svoji civilizaciji in skuša osvojiti civilizacijo zapadne Evrope, ki jo je božanstvo prokletilo. Indija se mora vrniti k svoji preteklosti, k srečnim časom svetih knjig in velikih kraljev, ko je vladala modrost in mir. Angleži morajo izginiti iz Indije, da ne ostane o njih sluha ne duha. Teza cilja Indija ne more doseči z orožjem, pač pa s silo svojega duha. Oboroženi upor bi bil po mnenju Gandija mogoči samo tedaj, če bi se pojavilo 10 milijonov Indijcev, sposobnih vzeti oblast v svoje roke. Za izgon Angležev iz Indije tako uči Gandi — zadostuje bojkot vsega, kar diši po zapadni civilizaciji. Naj zapustijo vsi uradniki — Indijci svojo službo, naj se odreko vsi domačini angleškemu titulu in častnim naslovom. Odvetniki naj prenehajo uradovati in sodišča naj ne sodijo domačinov. Tako, je oznanjal Gandi, se angleška oblast v Indiji kmalu sesuje v prah.

Neprestano je oznanjal ta prorok velike ideje, vendar pa se nobeno njegovo proročanje ni izpolnilo. Ko je bil deloma že razočaran, je začel pozivati na bojkot tudi sodišča. Vražja zapadna civilizacija se pručuje na solah in na mlincerah. Zato ne da si znova uredim svoj stan, sem prisiljen, čim se stemni, obračati se do sočutja dobrih ljudi! Vidite torej, je končal, „moja zgodba ni tako vsakdanja.“

Čez nekaj tednov sem spet srečal moža. Vprašal sem ga po železni roki. „Smo jo morali le dati stran,“ je dejal, „kajti tudi novonakupljeno nam je spet razbila. Sedaj služi drugje.“

„In je njen novi gospodar zadovoljen?“ sem ga vprašal.

„Da, ta je zadovoljen,“ je dejal. „Kajti mu prav ničesar ne razbije!... Sicer pa ni nikak čudež!... Služi namreč pri atletski družini, ki poseduje samo železne krogle, droge, kije, uteži. Ta zadeva je še celo za železno roko immuna. In midva, midva si počasi spet pomagava, odkar ni več Ane. Teta nama ni prav nič zamerila, temveč je še celo nekaj malega prispevala za obnovu najinega demiliraneza stanovanja!... Ah, če bi vedeli, kako dobro se počutim, kar sedim zopet na stoliš s štirimi nogami, pijem iz kozarcev, ki niso oskrbljeni in počivam v postelji, ki se ne podere, če zakašljam ali kihnem!...“

Prijatelji, to je zgodba o železni roki. In svarim te kot tudi vse ostale, ki ne posedujejo ravno samo atletskih predmetov, pred tisto služkinjo, pred Ano s železno roko.

smoje učitelj in profesorji nič več v šole. In če bo trajal bojkot devet mesecev — je proročeval Gandi — propadejo gnezda samske civilizacije v Indiji, a na njihovem mestu vzklijejo narodne šole, o katerih govore svete knjige. Indijci ne smejo nositi oblek iz blaga narejenega na Angleškem. Ljudstvo naj se odpove sladkorju in čaju, ker so plantaže v Indiji v rokah angleških kapitalistov.

Ko je prišel 1921, v veljavno novi zakon o deželnih zbiorih v Indiji, je proglasil Gandi drugi zakon bojkota. Čemu potrebuje Indija deželne zbore? je vpraševal prorok. Parlament je nepodgovitna žena, ki nikoli ne more roditi deteta. Sama matrica parlamentarizma, poslanska zbornica na Angleškem, je prostitutka, ki jo vzdržuje ministrski predsednik. Če bodo Indijci bojkotirali volitve v deželne zbore, postane Indija v 11 mesecih popolnoma neodvisna. In res je prišlo do tega bojkota volitev, toda proročanje se ni izpolnilo. Tedaj je Gandi zahteval, naj se bojkot razširi: „Vse žene naj pregovore svoje možje, da ni treba roditi Angliji novih otrok. Ta poziv je imel ogromen uspeh, ker je potegnil za seboj vse nezavedno kmetstvo ljudstvo. Šele po tem nevarnem pokretu proti angleški suverenosti se je angleška vlada odločila nastopiti v zaščito svojih interesov. Gandi je bil aretiran in odpeljan daleč iz domovine. Pričakovati je bilo, da se dvigne Indija na zaščito svojega oboževanega proroka, toda nič se ni ganilo niti s prstom. Zopet vidimo paralelo med Radičem in tem fanatikom. Tudi Radiču so zapeljane mase obrnile hrbet, ko so ga potegnili v copatih izpod postelje. Ko je bil Gandi pod ključem, so si ga Angleži natančno ogledali, in prišlo je na dan, da je grozni voditelj navadni duševni bebec, ki ga ni treba zapirati. Osvobodili so ga. Voditelji narodnega pokreta so se hitro sporazumeli s prorokom, da pokažejo ljudstvo svoje politične cilje v lači božje volje in nadnaravne moči.

Slednjič je nastopil prorok na indijskem narodnem kongresu v Balgamu, kjer je bil izvoljen za predsednika, s programom, ki je tudi njegovim pristajalcem jasno dokazal, da imajo opraviti z duševno bolnim človekom. Gandi je namreč pripisoval vso narodno nesrečo temu, da politična Lanchashire v Indijo volno blago in platno. Imenujem početje Lanchashire nemoralno, ker je platno uničilo domačo industrijo v Indiji in spravilo na beraško palico milijone kmetov,“ je izjavil predsednik kongresa Gandi. Angleška vlada se drži v Indiji s tem, da pošlje Lanchashire svoje izdelke. Zato je jasno, kaj je treba storiti. Treba je enostavno bojkotirati lanchashirsko platno. Val Indijci naj nosijo samo domače tkanine, na kar bo Lanchashire in s njimi tudi angleška vlada v Indiji kmalu konec. Prorok gre v svoji duševni zmedbi še dalje. Občinske volitve, pravi, so nesmisel, ker izvirajo od hudica. Politčne pravice pripadajo samo onim, ki so si sami napravili blago za obleke. Gandi napoveduje dobo, ko zapuste Angleži Indijo. Pravi, da napoči ta veliki trenutek, ko bodo imeli vsi domačini svoje tkanice. Tako vidimo, da je Gandi, o katerem se je zadnje čase toliko pisalo in govorilo, navaden demagog in verski fanatik s prav ničimi duševnimi zmoglostmi.

O. S. Mardoni

Uspeh in sreča sta tudi za tebe.

Prevedel dr. S. P.

Ko prenehamo omejevati svoj pogled in svoje mišljenje, spoznamo, da to, kar iščemo, že samo išče nas in nam prthaja nasproti.

Ne smeš si vedno govoriti, da ti nedostaja tega in onega, zakaj na ta način si vedno bolj vgrabljaš v svojo misel sliko pomankanja. Dokler govoriš o neprimetnih stvarih in stalno misliš na nje, tako dolgo ne moreš doseči onih prijetnosti, ki si jih želiš.

Razpoloženje tvoje duha, tvoje predstave morajo biti v soglasju s ono resničnostjo, po kateri hrepeniš.

Tudi bogastvo se začneja v duhu in ga ni mogoče doseči ob takem duševnem razpoloženju, ki ti mu ne odgovarja. Popolnoma nemogoče je, da bi se bavil v svoji notranjosti z eno stvarjo, drugo pa si želel in pričakoval. Bogastvo in blagostanje ne moreta prodrati po kanalih, ki so zamašeni s mislimi na siromaštvo in na nesrečo. Najprej moraš misliti na blagostanje, šele potem ga lahko dosežeš.

Mnogo ljudi je, ki si domišljajo, da niso zanje na svetu dobrine kakor obilnost, dom, bogastvo, marveč samo za ljudi, ki imajo drugo družabno stališče.

Toda zakaj zavzemaš ti drugo družabno stališče in spadaš k drugemu, nižjemu razredu? Prav zato, ker si sam domišljaš, da si v drugem razredu, ker se sam delaš nižjega, ker si sam postavil mejo. Ti si to sam, ki postavljaš pregrado med seboj in med srečo. Ti sam izključuješ prebitek, ker zapiraš pred njim svojo misel. Toda kateri zakon ti naj pripomore k omenu, o čemer si prepričan, da ga ne dosežeš? Omejuješ sam sebe, nikoli pa te ne omejuje stvarnik. Stvarnik hoče, da bi njegova deca uživala v obilici vse dobrine vesolstva, ki jih je le za nje ustvaril.

Izmed najhujših prekletstev sveta je vera v neobhodnost in nezgornost siromaštva. Večina ljudi živi v trdnem prepričanju, da mora biti gotovi del ljudi ubog in da je ta že v naprej določen za siromaštvo. Toda v stvarniških zasnovah o človeku ni bilo ne siromaštva, ne bede. Noben človek na tem planetu ne mora biti ubog. Zakaj ta planet ima neskončne in še nepreiskane vire bogastva, izmed katerih poznamo šele zelo majhen del. Smo siromaki sredi obilice, to pa samo zato, ker se nas otepile naše lastne omejene misli.

Sedaj smo končno dospeli tako daleč, da ugotovljamo, da so človeške misli sile in moč. Ako se stalno bavimo s mislijo na siromaštvo in na bedo, je s tem vpletamo

v članke svojega življenja in se pretvarjamo v magneta, ki privlačajo nase njih vsebino.

Ni nam treba izgubiti ves čas s tem, da si preskrbimo vsakdanji kruh, zato tudi ni res, da bi imeli dovolj časa za naše notranje višje življenje. Namenjeno je nam življenje v obilici, v svobodi in v krasoti.

Ako bi bile razmere popolnoma normalne, bi borba za obstanek zavzemala popolnoma neznatno vlogo v našem življenju. Veliki cilj človeškega rodu pa bi bil razvoj k ponosnemu tipu pravega moža, ter krasne idealne žene. Ne več kupčije bogastva, marveč uveljavljenje človeških vrlin bi bil ideal.

Z vso odločnostjo odbijaj misli na siromaštvo in računaj z vso gotovostjo z blagostanjem. Trdno se okleni predstave obilice in niti za trenotek je ne opusti, zakaj to ti pomore, da dosežeš to, kar si želiš. Tako mogočna je ustvarjalna moč silnega hrepenenja!

Gotovo je, da živimo v svetu, ki si ga ustvarimo v svojih mislih. Vsakdo se more obdati z atmosfero obilice ali bede, bogastva ali siromaštva.

Za pomladnsko sezijo

je naročeno pri svetovno znanih angleških tiskarjih na moderne še blago, na kar opozarjamo vse ljubitelje finih oblačil. Dobilo se bo po jako nizkih cenah pri L. Drago Schwab, Ljubljana.

Po Parizu.

V Parizu, začetkom febr.

Pariz je poleti tako prenapolnjen s tujci, da se človek, če se sprehaja po boulevardih in posluša govorico mladoletnih, ne hote vpraša, ali je sploh v glavnem mestu Francije, zakaj govorijo se vsi jeziki povprek, največ angleško, a tu in tam tudi, a bolj redko, se ujame kaka francoska beseda.

Angleži in Američani uganjajo s svojim potovanjem po svetu sport, za katerega obstoja lepi nemški izraz „Bäderkur“. Če hoče človek dobro studirati te tipe, naj pride enkrat dopoldne redim pred stolico Notre Dame. Tu sem prihajajo zaporedoma veliki avtomobilni omnibusi, imenovani avtokarji, iz vsakega se vsuje 40 do 60 Anglosaskoncev, možkih in žensk, ki sledijo vodniku, kateri jih vodi kot oven ovce in jim razlaga vse lepote in zanimivosti.

Mene je vedno mikalo napraviti tako potovanje po Parizu vkljub temu, da ga že dobobra poznam. Videti sem itak že na pol angleško, velika očala imam tudi, oblekel sem svojo sportno obleko, vzeti čepico in silve rokavice, v roke pa starega Bäderkurja, ki mi ni mogel dosti povedati o Parizu, zakaj imel je naslov „Zeneva“.

Tako maskiran kot tipičen Englishman sem se neko lepo dopoldne ob polenajstih vsedel na Place de la Madeleine na „avtokar“ v sredo britanske in ameriške postre družbe in se vozil dve in pol ure po vsem Parizu okoli.

Poleg šoferja je sedel oziroma stal proti nam obrnjen vodnik, ki se je naravno izražal v najlepši angleščini. Začeli smo s spomenikom (kovinastim stebrom), ki stoji na Place Vendôme, izvedel sem nebroj stvari, o katerih se mi prej še sanjalo ni.

Ta stebler, je razlagal vodnik, je bil zgrajen leta 1806. Meri 43 metrov 50 centimetrov in je bil utit 2 milijona kilogramov topov, ki so bili odvzeti Avstrijcem.

Britanci so priklimali, te potankosti so jim bile znane. Jaz sem storil isto, da bi ne izgledal kot nevednež, čeprav sem to šele prvič čul.

Avtokar je vozil okoli stebra, med tem ko je velik Yankee izustil globoko misel: Ou, res velik postavek za ta majhen kip.

In prijazno je z roko pozdravil kip na vrhu, kot bi hotel dejati:

Na zdravje, dragi moj! Ko smo se vozili mimo parlamenta, je vodnik začel razlagati:

Palais Bourbon — zgradil ga je leta 1722. Italijan Giralduin na ukaz vojvodine Bourbonške, L. 1807, je delo končal Francoz Poyet. Pročelje meri 72 m 50 cm.

Ameriški pastor, ki je sedel ob moji desni, je napisal to število na rob svojega odprtega svetega pisma, ravno pod ono, ki jo meri Vendômeški stebrih (43 m 50 cm) in v moje veliko začudenje je sešel obe številki. Ti američani imajo včasih res originalne ideje.

Peljali smo se naprej in vozili mimo Elizeja. Naš vodnik je dejal:

To je oficijelno stanovanje predsednika republike (kot da bi imel še kako drugo neoficijelno!) Počlavar francoske države stanuje v nekdanjih sobah markize de Pompadour.

Lepo, tega tudi nisem vedel, da prebiva častiti g. Doumergue v sobah slavne metrese Ludovika XV.

Mala Angležinja, vsa pikasta po obrazu, vpraša nedolžno:

V isti postelji? Vodnik ji točno odgovori, da skrje svojo zadrego:

Vsekakor, miss, so morali premeniti posteljno perilo.

Vozimo se naprej. Pridemo do Trocadero, palače z dvema stolpičema, ki je bila sezidana za svetovno razstavo leta 1887.

V katerem stilu? vpraša stara dama iz Cigale ali od drugod.

Rokoko-mavriški, odgovori vodnik. Pred Eiffelovim stolpom smo in čudni Američani se odkrijejo pred njim kot pred grobom neznanega vojnika s še večjim spoštovanjem... Pogledam na svojo desno: pastor molči...

Vozimo se naprej mimo invalidske palače, Napoleonovega groba. Toda ta danes ni na programu. Vodnik ga samo omeni in pravi:

Tu lahko izstopimo, da si ogledamo vagon, v katerem je bilo podpisano premirje. No, protestira najstarejši turist, vagonov pa ne, komaj smo izstopili iz njih.

Cez Palace de la Concorde mimo Luk-sorskega obeliska se pripeljemo nazaj pred Madeleine. Moje potovanje me je veljalo 25 frankov, toda za ta denar sem bil zvedel velično Vendômeškega stolpa, široko pročelja parlamenta in vedel sem predvsem, da se predsednik francoske republike vsako jutro brije pred zrcalom, v katerem se je ogledovala lepa bleda markiza.

Odmevi tragične smrti Filipa Daudeta.

Nedavno smo poročali o tragični smrti mladega Filipa Daudeta, sina pisatelja in tedanjega poslana Leona Daudeta. Po policijskih verzijah se je ustrelil v avtomobil med vožnjo po Parizu. Ta samomor je vzbudil v pariški javnosti solono senzacijo, saj je bil nesrečni mladenič star komaj 15 let. Poleg tega je bil Pariz takrat priča mnogih večjih in manjših atentatov. Javnost je presenečena tudi izjava samomorilčevega očeta, ki je nekaj dni po katastrofi vložil tožbo proti neznanemu morilcu, češ da je bil njegov sin zavratno umorjen. Sedaj prihajajo na dan zanimive podrobnosti te tragedije.

Znana morilka tajnika lista „L' Action Française“, ki je pred par meseci skušala izvršiti fingiran samomor, je namreč označila umorjenega Filipa Daudeta za svojega ljubčka. S tem je bila pariška javnost znova opozorjena na to afero, ali sodna preiskava je šla svojo pot. Preiskovalni sodnik se ni oziral niti na domnevo, da se je Daudet sam ustrelil, niti na trditve njegovega očeta, da je padel mladenič kot žrtev zavratnega umora. Leon Daudet navaja v svoji obtožbi pet imen. Trije osumljenici pripadajo policiji, eden naj bi bil bivši šef javne varnosti, ki je postal pozneje prefekt na Korsiki, petega na vidi nesrečni oče v knjigotržcu Le Flauteru, v čigar trgovini je bil glasom obtoženo izvršen umor. Ta Flauter je zelo sumljiv. Ni namreč dvoma, da je bil nesrečni mladenič v njegovi prodajalnici isti dan, ko je tako tragično končal svoje mlado življenje. Po uradnih verzijah je šel k njemu po navodilih svojih prijateljev — anarhistov, torej kot k anarhistu. Preiskava je doznala, da je imel Flauter stike tudi s policijo. Nedavno je bil namreč obsojen radi kolportaze pornografije, pa mu sodišče ni moglo do živca, ker je nenadoma izginil. Dva dni predno je Leon Daudet vložil tožbo, je priobčil „Le Quotidien“ članek, podpis z začetnimi črkami glavnega urednika. Naslov članka je bil „Zagrevamo pojasnile“. List je Daudeta kot poslanca vedno napadal, ali to pot je iz nerazumljivih razlogov opozoril javnost na to, da navaja oče umorjenega sina več okolnosti, ki jih je treba upoštevati...

Sodna preiskava je doznala o umoru Daudeta tele podrobnosti: Ko je šofer začel strel, je ustavljal avtomobil in odprl vrata. Našel je mladeniča umirajočega v mlaki krvi. Na licu mesta se je zbrala takoj množica radovednežev, ki so opazili veliko mlako krvi. Sledovi krvi pa so se poznali tudi na tlaku. Orožje, s katerim se je Filip baje ustrelil, je bil browning. V magacinu so bili še naboji, dočim je bila cev prazna. Nemogoče je torej, da bi se bil ustrelil mladenič sam, ker bi moral biti nov naboj v cevi. Tudi praznega naboja niso našli v avtomobilu takoj, nego šele dva dni pozneje. Avtomobil ni bil tačas zapечат in je zato zelo verjetno, da je zavratni morilec sam vrzel vanj prazen naboj, iz vsega tega je razvidno, da je sum nesrečnega očeta upravičen in da se preiskovalnemu sodniku morbiti kmalu posreči izslediti Daudetovega morilca.

Milijoni, za katere se nihče ne zmeni.

Amerika je znana po svoji veliki svobodi, ki jo uživajo tam vsi državljani. Vsak človek živi tako, kakor hoče. Nihče ne vprašuje Američanov, kje živi, kako mu je ime, kakšen je njegov poklic in kdo so njegovi roditelji. In vendar vlada v državi vzoren red, ker se vsak državljan zaveza svojih pravic, pa tudi dolžnosti do države. Na sistem individualne svobode ima zelo zanimive posledice. V bankah in hranilnicah so se nakopičile ogromne svote, na katere nihče ne reflektira. Mnogo zasebnikov ki so vložili denar v banko, umrje, izgine, ne ne da bi dvignili svoj denar. Često se pripeti, da dediči niti ne slutijo o tem denarju in ga seveda tudi ne terjajo. Banke pa tudi ne poznajo tega dedičev in tako ostane naložni kapital mrtve. Denar se obrestuje, vloge naraščajo, ali nihče se za te milijone ne zmeni. O teh „speših“ milijonih pripoveduje čisto kuriozne reči.

Tako je imela v neki newyorški banki zasebnica Murfi edino delnico za 50 dolarjev. Dama je izginila leta 1825, brez sleda. Vrednost delnice je narasla takrat na 320 dolarjev, dividende pa na 115 dolarjev. Nabraba se je solidna svota, ki je vzbudila pozornost pretendentov. Na žalost pa banka ni mogla ustreči njihovim željam, ker so bili vsi tozadevni dediči bele rase, dočim se je ugotovilo, da pripada dotična dama črncem. Drugi slučaj: nekemu bogatemu trgovcu so nekoč sporočili, da ima v banki neznatno svoto denarja Trgovec je bil presenečen in ni hotel priznati tega denarja. Denar je ostal v banki, kjer se je z obrestmi nabrala precejšnja svota. Banka je ponovno poskusila pregovoriti dotičnega trgovca, da prizna svoje „nezakonsko dete“. Ko se je slednji informiral in izvedel, da se izplača dvigniti to svoto, je pristal na zahtevo in banka mu je izplačala precejšen kapital.

Slični slučajev bi lahko navedli še več. Skupna svota takih v ameriških bankah „speših“ vlog, je precejšnja. Samo newyorške banke imajo nad 30.000 vlog, za katere se nihče ne zmeni. Skupna vrednost znaša nad dva milijona dolarjev. Ta denar predstavlja za banko nepotrebno breme in zato se ga skušajo vsi denarni zavodi iznebiti. Često se pripeti, da iščejo banke svoje klijente potom časopisja. Nekatere banke imajo celo posebne odvetnike, ki jim pomagajo iskati neznanne klijente. Ali vse lanske niso

tako nepotrpežljive. Po Newyorku se govorijo, da bi mnoge banke že propadle, če bi ne imele takih mrtvih vlog, o katerih vedno, da jim ne bo treba od njih nikoli plačevati ne obresti in ne glavnice.

Pustolovščine Slovenke v Zagrebu in Beogradu.

Sodniški kroničar zagrebški „Novosti“ g. Z. priobčuje zanimivo dogodbo o kratkotrajni junaki slavi pustolovne Slovenke. Opisuje njo in njene avanture takole:

„Nosi se primerno „junakinji“. Visoka, vitka, mlada. Eled in podolgač obraz je brez vsakih markantnih potez, izraža pa mir in zadovoljstvo. Sedi na zatožni klopi sključeno, gleda hladno, odgovarja ravno dušno, enostavno. Napravila vtis najmodrejšega bitja. Pod mirom blede maske nje-nega lica se skriva domišljava, spretna in drzna pustolovka. Zagrebška je več navadnih prestopkov. Rodom je Slovenka in je to že tretji slučaj, da stoji Slovenka, ki je zagrebška posebne kriminalne delikte, pred zagrebškim sodiščem.

Bila je bolničarka. Po vojni so nastopili za njo slabi časi in morala je zaslužiti. Njeni mentaliteti to ni uvažalo. Napravila je izvršen načrt, kako priti po ceni do služka. K temu ji je pripomoglo njeno ime. Piše se Antonija J. Ze večkrat je čula o neki Nataliji Javornik, bolničarki, ki je za časa bolgarske srbske vojne junako izvrševala dolžnosti vojne bolničarke. Bila je tudi štirikrat ranjena in je bila v znak priznanja junakstva tudi odlikovana. To je vedela tudi naša Tončka. In je izvedla načrt, ki si ga je zamislila. Nadelja si je lepo ime Natalija, odšla v Subotico in tam kupila nekaka odlikovanja, katere si je pripelala na „junakša prsa“. Nato je odšla k fotografu ter si nabavila legitimacijo. Zatem je odšla v invalidsko udruženje in se tam prijavila kot Natalija Javornik. Naravno, da so jo ljubeznivo sprejeli ter jo vpisali za članico. Kajti si je na bojišču Tončka — pardon — Natalija nakopala tuberkulozo. Dobila je tudi invalidsko izkaznico. Tedaj se je prišla njena pustolovska karjera. Odšla je v Beograd k vojnemu ministru, kateremu se je predstavila kot glasovita Natalija Javornik in ga prosila za dovoljenje, da sme pobrati mlilodare. Minister je devotki izdal tozadevno dovoljenje in Tončka je odšla v svet. Obrazila je vse vojašnice v Beogradu, modlevala tu, prosila tam. Povsod so obdarovali junakinjo, čije prsa so dišile kolajne, kakor je bilo videti na fotografiji. Toda nesreča je zanesla Tončko tudi v Zagreb. Tudi tu je obrazilila vse zagrebške vojašnice in polke ter posecala celo privatne osebe. Pot jo je zanesla tudi v vojno bolnico. Tu jo je doletela usoda. Neki vojak, ki je poznal Natalijo Javornik, je prijavil oblastim, da bolničarka, ki pobira mlilodare, ni identična z junakinjo Natalijo. Tončko so prišli in končno je priznala svojo prevaro. Nabrala je že okoli 15.000 Din gotovine. Bila je obsojena na dve leti težke ječe.

Charlie ima smolo.

Charlie Chaplin, znani in popularni filmski komik, čilega poroka s filmsko divo Lito Gray je vzbudila splošno pozornost, ima smolo. To se pravi ne smolo v življenju, temveč smolo v zakonu. Charlie kot zakonec očitno ne igra dobre vloge. Dvakrat se je že nesmrtno blamiral kot soprog, enkrat kot ženin. V vseh treh slučajih pa so mu ženske reklo „Z Bogom“, ker jih on, kojemu se smeje cel svet, ni znal zabavati. Izjavile so, da pri tako žalostnem človeku ni mogoče vzdržati. Njegova prva žena se je ločila od njega. Med zakoni je vladalo vse prej kot veselje in končno se je zakon razrdil. Za tem je Charlie našel Polo Negri in zdelo se mu je, da je dobro pogodil. Pola in Charlie sta se zaljubila in v velikanskim pompom je bila objavljena njuna zaroka. Dnevno so pisali listi, kako sta oba srečna in reporterji ameriških listov so vedeli že naznaniti uro, da celo minuto, kdaj se vrši poroka prikljubljenih filmstarov. Toda, ni bilo nič...

Še več se je pisalo o drugem zakonu Chaplina. Ameriško časopisje je bilo nezadovoljno s Charliejevo ženitvijo, in splošno je prevladovalo mnenje, da 16-letna devotka ni sposobna za zakon. Tudi oblast so vtaknile svoj nos vmes in ugotovile, da Lita pravzaprav snoda še v šolo. In Chaplin je moral obljubiti, da jo bo dal šolati. Dosežen je bil sporazum, da se ima gospa Chaplin dnevno učiti nekaj ur doma. Stvar je bila v redu, ne pa zakon, ki je šel zopet po vodi.

Ni znano, če je Charlie menjal svoj okus in tudi se ne ve, če so nastale med zakoncem razprtije. Skratka: Gospa Chaplinova je jokajoč zapustila svoj novi dom in se vrnila k svojemu d-du, kjer je živela pred poroko. Pričakuje se ločitve zakona, vendar se z ločitvijo zaenkrat še odlaš, ker Charliejeva žena pričakuje... Po porodu bo gospa Chaplin številka dva ločena soprega — s sedemdesetimi leti. Ni znano, če bo Lita še nadaljevala privatno šolanje.

Glavni urednik:
PASTO PUSTOLEMSEK.
Odgovorni urednik:
VLADIMIR KAPUS